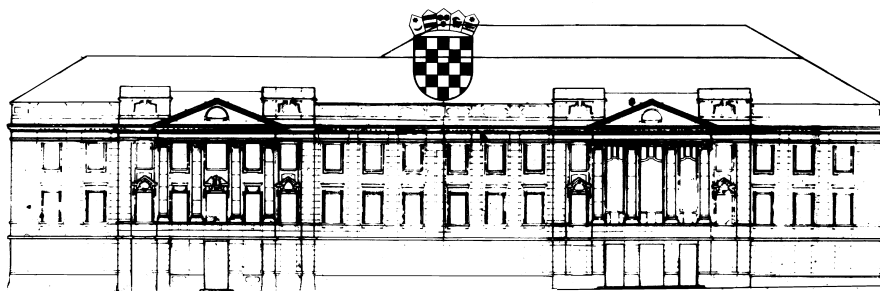


izvješća

HRVATSKOGA SABORA



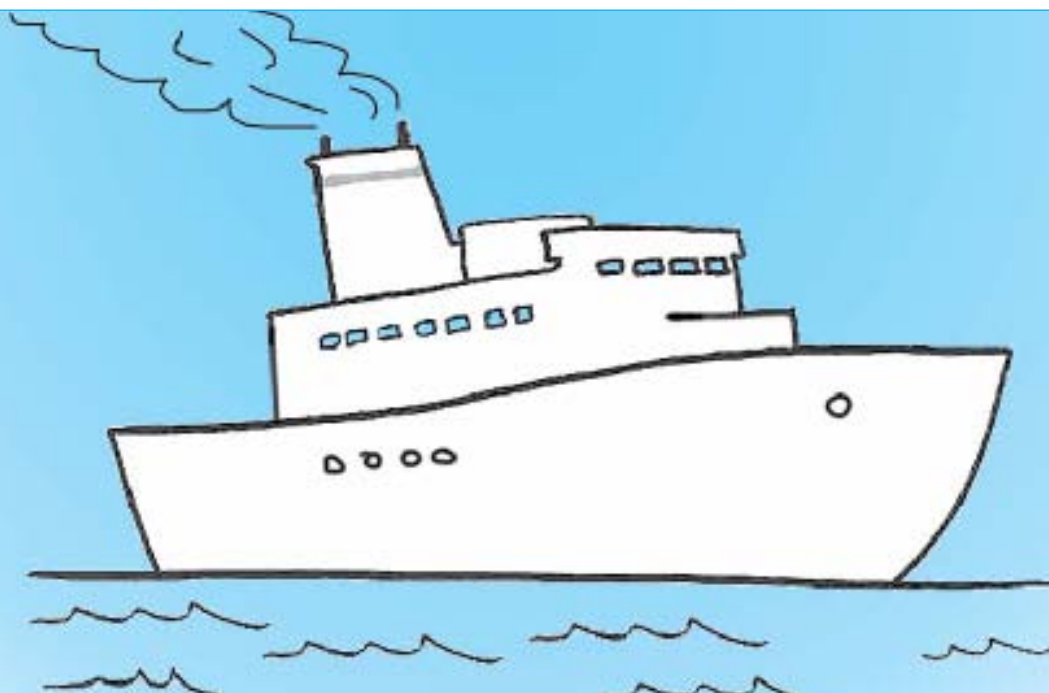
ISSN 1845-9404

GODINA XVII.

BROJ 443

ZAGREB, 8. V. 2006.

18. SJEDNICA HRVATSKOGA SABORA



JAVNI PRIJEVOZ U LINIJSKOM
OBALNOM POMORSKOM
PROMETU

- KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O PRIJEVOZU U LINIJSKOM I POVREMENOM OBALNOM POMORSKOM PROMETU			
<i>U središtu pažnje Jadrolinija</i>			
_____	<i>A. Šoljan</i>	3	
- KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O PRODAJI STANOVA NAMIJENJENIH ZA NADSTOJNIKA STAMBENE ZGRADE			
<i>Pravo na otkup ili status zaštićenog najmprimca</i>			
_____	<i>M. Kozar</i>	20	
- KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O HRVATSKOJ KOMORI INŽENJERA ŠUMARSTVA I DRVNE TEHNOLOGIJE			
<i>Inženjeri šumarstva i drvne tehnologije obvezo se udružuju u Komoru</i>			
_____	<i>M. Krakić</i>	25	
- PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O IZVLAŠTENJU			
<i>Veća sigurnost u pravom prometu</i>			
_____	<i>M. Krakić</i>	27	
- PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU SPORAZUMA IZMEĐU VLADE REPUBLIKE HRVATSKE I KABINETA MINISTARA UKRAJINE O VOJNOJ TEHNIČKOJ SURADNJI			
_____	<i>I. Čerkez</i>	29	
- PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU PROTOKOLA BR. 14 UZ KONVENCIJU ZA ZAŠTITU LJUDSKIH PRAVA I TEMELJNIH SLOBODA, O IZMJENI NADZORNOG SUSTAVA KONVENCIJE			
_____	<i>I. Čerkez</i>	30	
- PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU UGOVORA O SOCIJALNOM OSIGURANJU IZMEĐU REPUBLIKE HRVATSKE I KRALJEVINE DANSKE			
_____	<i>A. Favro</i>	31	
- PRIJEDLOG ODLUKE O DONOŠENJU PROSTORNOG PLANA PARKA PRIRODE "KOPAČKI RIT"			
<i>Kvalitetno i cjelovito rješenje zaštite</i>			
_____	<i>Đ. Krmpotić</i>	31	
- PRIJEDLOG ODLUKE O DONOŠENJU PROSTORNOG PLANA PARKA PRIRODE "UČKA"			
<i>Cjelovita koncepcija prostornog razvoja</i>			
_____	<i>S. Šurina</i>	34	
- PRIJEDLOG VODNOGOSPODARSKE OSNOVE HRVATSKE - STRATEGIJA UPRAVLJANJA VODAMA			
<i>Potrebna sustavna ulaganja</i>			
_____	<i>Đ. Krmpotić</i>	39	
- ODGOVORI NA ZASTUPNIČKA PITANJA			
_____	<i>M. Micek</i>	43	

PRIKAZ RADA:

- 18. SJEDNICE HRVATSKOGA SABORA ODRŽANE 25, 26. I 27. SIJEČNJA TE 1, 2, 3, 8, 9, 10, 15, 16. I 17. VELJAČE 2006.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O PRIJEVOZU U LINIJSKOM I POVREMENOM OBALNOM POMORSKOM PROMETU

U središtu pažnje Jadrolinija

Javni prijevoz u linijskom obalnom pomorskom prometu ima status djelatnosti od interesa za Republiku Hrvatsku. U vezi s tim Vlada je predložila novi Zakon. O konačnom prijedlogu zakona saborski zastupnici vodili su na 18. sjednici dugotrajnu i žustru raspravu. Podneseno je blizu 50 amandmana. Ali glasovanje o amandmanima i Zakonu pomaknuto je za slijedeću sjednicu Hrvatskog sabora. Naime, Vlada je zatražila da se o amandmanima naprave potrebna usklađenja s Ministarstvom mora, turizma, prometa i razvitka te da se obave dodatne konzultacije s Udruhom hrvatskih brodara Mare nostrum i Sindikatom pomoraca Hrvatske.

O PRIJEDLOGU

U prikazu ovoga Konačnog prijedloga zakona o prijevozu u linijskom i povremenom obalnom pomorskom prometu poslužili smo se izlaganjem predstavnika predlagatelja, državnog tajnika Ministarstva mora, turizma, prometa i razvitka **Branka Bačića**. On je rekao kako je do prvog čitanja koje je bilo u srpnju 2005. godine provedena široka rasprava. U nju su bile uključene stručne udruge, pomorci, sindikati, otočani, gospodarske komore, brodari. Kroz raspravu u Hrvatskom saboru ostala su tri pitanja koja je do drugog čitanja trebalo riješiti. Prvo pitanje odnosilo se na iskazanu bojazan da bi se ovim Zakonom mogla donekle smanjiti dostignuta prava otočana u linijskom i povre-

menom obalnom pomorskom prometu. Drugo pitanje odnosilo se na stav Vlade hoće li se ili neće krenuti u privatizaciju nacionalnog broдача Jadrolinije. Do provedbe ovog Zakona, a rok za implementaciju Zakona je pet godina, neće se pristupiti privatizaciji Jadrolinije. Treće pitanje odnosilo se na to hoće li nadzor vršiti resorno Ministarstvo ili posebna Agencija, koja bi se trebala ustrojiti. Zašto treba ovaj Zakon? Prvi razlog je što ovu djelatnost uređuju tri zakona i to Zakon o javnom prijevozu u linijskom obalnom pomorskom prometu, Zakon o otocima i Zakon o Jadroliniji. Ti zakoni u mnogočemu bili su neusklađeni i nedorečeni. S druge strane istekli su ugovori pojedinim brođarima da povezuju otoke s kopnom. Ovim Zakonom želi se učiniti kvalitetnija i bolja prometna povezanost otoka s kopnom i otoka međusobno vodeći računa o interesima otočana, razvitka i gospodarstva na otocima. Zakon treba dati doprinos kvalitetnijem pomorskom prometu i sigurnosti putnika posebice u turističkoj sezoni. Naime, u Hrvatskoj godišnje boravi više od 10 milijuna turista, a njih dva milijuna boravi na otocima. Treća postavka ovog Zakona je da se zaštite domaći brođari i pomorci. Cilj je i da imamo kvalitetniji nadzor nad trošenjem proračunskih sredstava. To će se postići osnivanjem Agencije. U 2006. godini u proračunu za subvencioniranje ove djelatnosti osigurano je 320 milijuna kuna. Kroz ovaj Zakon omogućit će se poticanje i gradnja novih brodova u hrvatskim brođogradilištima. Temeljna novina

Zakona je uvođenje tržišnog pristupa to jest da se javnim natječajem izabire najpovoljniji brođar koji bi obavljao linijski pomorski promet. Brođar sukladno Pomorskom zakoniku mora biti hrvatska kompanija. Brođ mora viti hrvatsku zastavu. Znači mora biti upisan u Hrvatski upisnik brodova. U Zakonu piše da su članovi posade hrvatski državljani. Članovi posade mogu biti i državljani država članica Europske unije. Prema Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju (u daljnjem tekstu SSP) Hrvatska nije dužna do ulaska u Europsku uniju kabotažu otvoriti i stranim brođovima. Da bi zaštitili interese postojećih brođara u Zakonu je rečeno da je brođar koji se javlja na natječaj dužan, pored osnovnog brođa, imati zamjenski brođ. Također, bitna je novost osnivanje Agencije kao regulativnog tijela. To tijelo će, među ostalim, za potrebe otočana i turista nadzirati rad i plovidbu brodova. Vlada nema namjeru niti želi privatizirati Jadroliniju. Držimo da je dobro da Hrvatska ima vlastitog nacionalnog brođara koji može u svakom trenutku odgovoriti na novonastale potrebe u prometu prema otocima ili tijekom trajanja turističke sezone. Da bi zaštitili položaj postojećih brođara, oni koji imaju namjeru obavljati međunarodni promet, a on se u pravilu održava između obala Italije i Hrvatske, moraju to raditi najmanje četiri mjeseca godišnje. To do sada nije bio slučaj. Zakonom je jasno definirano što je to povremeni prijevoz, taksi prijevoz te transfer u pomorskom prometu. Zakon je u prvom redu usmje-

ren prema otočanima odnosno krajnjim korisnicima usluga u linijskom i obalnom pomorskom prometu.

Nije točno da je Zakon u interesu otočana i razvoja turizma, rekla je **Ingrid Antičević-Marinović (SDP)**. Ako bi Zakon bio izglasan doći će do pogoršanja kvalitete prijevoza. Ovo je polagano potapanje Jadrolinije. Netočno je, upozorio je **Zdenko Antešić (SDP)**, da Vlada ne želi privatizirati Jadroliniju. Koncesioniranjem linija na kojima ona obavlja prijevoz neće se imati više što privatizirati. Jadrolinija će postati bezvrijedna tvrtka.

RADNA TIJELA

Odbor za pomorstvo, promet i veze o Konačnom prijedlogu zakona raspravio je kao matično radno tijelo. Predstavnik predlagatelja, među ostalim, upozorio je kako je osnovna novina Zakona uvođenje odnosno proširenje instituta tržišnog pristupa temeljem koncesioniranja linija, odnosno stjecanja prava obavljanja javnog prijevoza putem natječaja. Također osniva se Agencija za obalni linijski promet. Ovim se Zakonom prije svega potiče razvitak otoka, nadzor nad brodarima i tržišno ponašanje, ocijenjeno je u raspravi. Naglašeno je da bi trebalo subvencionirati putnike i vozila, a ne linije. To bi uvelo više reda u linijskom prometu. Izraženo je i mišljenje da treba zaštititi nacionalnog brodaru Jadroliniju, jer dodjela koncesija putem natječaja tu tvrtku dovodi u nesiguran položaj. Bolje je rješenje dodjela prioritetne koncesije, pa će se nakon 10 godina dobiti odgovor kakav je tko koncesionar. Odbor je većinom glasova predložio Hrvatskom saboru da donese Zakon.

Odbor za zakonodavstvo podupire donošenje ovog Zakona, ali ocjenjuje da ne postoje posebno opravdani razlozi da Zakon stupi na snagu danom objave u "Narodnim novinama". Odbor je predložio tri amandmana kojima se nomoteknički uređuje tekst. Osim toga Odbor predlaže predlagatelju da preispita članak 22., jer nije moguće da popis obuhvaća prostorije, opremu i druga sredstva za rad koje ne koristi nadležno

Ministarstvo, već druga državna tijela. Nadalje u člancima 49. i 50. treba preispitati sustav potpora.

Većina članova **Odbora za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu** podržala je donošenje ovog Zakona. Međutim, prema mišljenju dijela članova Odbora rješenja u Zakonu negativno će se odraziti na poslovanje državnog brodaru, odnosno Jadrolinije. Iznijeto je mišljenje da predloženi Zakon treba dopuniti na način da će se u državnom proračunu osigurati sredstva za poticanje gradnje brodova u domaćim brodogradilištima. Također, iznijeto je mišljenje da bi trebalo preispitati rokove na koje se daje koncesija.

U raspravi **Odbora za turizam**, među ostalim, predloženo je da se u Zakon ugrade kriteriji za utvrđivanje kvalitete i poslovne podobnosti podnositelja ponude za dobivanje koncesije. Nadalje, u slučaju dviju ili više istovjetnih ponuda, prilikom dodjele koncesije prednost bi trebao imati onaj brodar koji je do tada obavljao prijevoz na istoj liniji. Nužno je kriterije u natječaju za dobivanje koncesije propisati Zakonom. Privatizacija državnog brodaru ne bi trebala započeti prije implementacije cjelokupnog Zakona, a i nakon toga trebalo bi zadržati neki oblik djelovanja državnog brodaru, po ugledu na druge pomorske zemlje. Predložen je amandman na članak 17. Konačnog prijedloga zakona i to na način da je Agencija dužna izgraditi, organizirati i provoditi jedinstveni informacijski sustav za davanje obavijesti o redovima plovidbe državnih, županijskih i lokalnih brodskih linija, kao i za rezervacije voznih karata na tim linijama. Gleda zaključka o donošenju ovog Zakona članovi Odbora ostali su podijeljeni. Četiri glasa bilo je "za", jedan "protiv" i tri "suzdržana", tako da zaključak nije donesen.

AMANDMANI

Na predloženi tekst Zakona podnese no više amandmana, koja su u saborskoj raspravi zastupnici detaljnije citirali i obrazlagali. Pri tome zastupnici su upozoravali da će glasovanje klubova,

među ostalim, ovisiti i o tome hoće li njihovi amandmani od predlagatelja Zakona biti prihvaćeni i ugrađeni u tekst. Stoga detaljnije dajemo pregled podnesenih amandmana.

Vlada RH podnijela je amandman na članak 28. tako da se stavak 3. mijenja i glasi: "Prilikom podnošenja ponude za dobivanje koncesije podnositelj ponude može priložiti rješenje nadležne lučke kapetanije o predbilježbi upisa broda i potvrdu o usklađenosti za kompaniju izdanu od strane ovlaštene organizacije umjesto uvjeta iz stavka 1. točke 1, 2. i 3. ovoga članka, a te uvjete mora ispuniti do sklapanja ugovora o koncesiji." Dakle, predlaže se da podnositelj ponude podnese predbilježbu upisa za brod i potvrdu o usklađenosti za kompaniju. Sukladno Pomorskom zakoniku do ulaska u EU ovlaštena organizacija u Hrvatskoj je Hrvatski registar brodova.

Biserka Perman (SDP) u amandmanu prvom predlaže da se u članku 4. točka 4. doda tekst "odnosno trajanje putovanja". Time se dopunjuje red plovidbe. Amandmanom drugim na članak 27. predlaže da se u stavku 3. dodaju riječi "kriterije za određivanje i način plaćanja naknade za koncesiju, način određivanja cijene usluga" te da se iza riječi "najvišu cijenu usluge" doda tekst "kriterije za određivanje potpore". Time se izbjegavaju moguće dvojbe i dopunjuje što odluka o raspisivanju javnog natječaja sadrži. Amandmanom trećim zastupnica predlaže da se stavak 1. članka 29. mijenja i glasi: "Prilikom davanja koncesije, prednost ima brodar koji je ponudio veću naknadu za koncesiju i ne traži potporu ili brodar koji traži manju visinu potpore kada je iznos naknade za koncesiju jednak nuli, ako je brod manje starosti, a veće udobnosti." Amandmanima četiri i pet predlaže se u člancima 34. i 36. dodati riječi "i način plaćanja". Time bi se, osim kriterija i visina potpore, preciziralo i sam način plaćanja. Amandmanom šestim predlaže u članku 52. dodati tekst "odnosno trajanje putovanja". Kao i kod amandmana prvog ovime se dopunjuje sadržaj. Slijedećim amandmanom na članak 53. predlaže brisanje riječi "članak 2.

stavka 2 i" čime se potvrđuje da Agencija daje suglasnost samo za domaće, a ne i za međunarodne linije. Osim toga treba dodati riječi "i mišljenje". Time se izbjegava da i nadležna lučka uprava i lučka kapetanija usuglašavaju i predlažu red plovidbe. Amandmanom osmim predlaže se da se članak 63. stavci 1. i 2. zamjenjuju slijedećim stavkom: "Brodari koji su do dana stupanja na snagu ovog Zakona održavali državne i linije koje će temeljem ovog zakona to postati, nastaviti će održavati te linije u razdoblju od 10 (deset) godina, sukladno članku 32. ovog Zakona." Intencija ovog amandmana je da se svim brodarima koji dugi niz godina održavaju određene linije dodijele prioritetne koncesije.

Zdenko Antešić (SDP) i Biserka Perman (SDP) zajednički su predložili pet amandmana. U člancima 17. i 20. predlaže se "davanje suglasnosti na red plovidbe" što bi bilo u nadležnosti Agencije, odnosno Upravnog vijeća Agencije. Amandmanima trećim i četvrtim u člancima 52. i 53. dodaje se tekst: "odnosno najkasnije do 31. listopada tekuće godine za slijedeću godinu". Rok od 60 dana prije stupanja na snagu u kojem se mora utvrditi red plovidbe nakon usuglašavanja, nije dovoljan. Zato se ovim amandmanima predlaže da se red plovidbe objavi dovoljno rano. Konačno, amandmanom petim zastupnici predlažu da je Agencija dužna utvrditi red plovidbe objediniti, objaviti i dostaviti brodarima najkasnije do 31. prosinca tekuće godine za slijedeću godinu, a ne 30 dana prije njegova stupanja na snagu, kako je to utvrđeno Konačnim prijedlogom zakona.

Zdenko Antešić (SDP) predložio je da se u članku 27. dodaju riječi: "uvjete koje mora ispunjavati podnositelj ponude za dobivanje koncesije." Dakle, prilikom raspisivanja javnog natječaja, osobito je važno unaprijed javno propisati uvjete koje mora zadovoljavati podnositelj ponude za dobivanje koncesije. Amandman drugi odnosi se na članak 28, gdje se stavak 3. mijenja i glasi: "Prilikom podnošenja ponude za dobivanje koncesije, podnositelj ponude mora pružiti dokaze da je upisan kao kompanija

sukladno točki 34. stavka 1. članka 5. Pomorskog zakonika te dokaze da će uvjete iz točaka 2, 3. i 4. stavka 1. ovog članka ispuniti do sklapanja ugovora o koncesiji". Na ovaj način sprječava se da se na natječaj jave nekvalificirani podnositelji ponuda. Amandmanom trećim predloženo je da se u članku 29. iza stavka 1. dodaje novi stavak koji glasi: "Nakon provedenog javnog natječaja, u slučaju dvaju ili više istovjetnih ponuda, prednost prilikom dodjele koncesije ima brodar koji je do sada već obavljao prijevoz na toj liniji".

Dragutin Lesar (HNS) predložio je brisanje poglavlja "3. Agencija za obalni linijski pomorski promet". U obrazloženju zastupnik upozorava kako ovo poglavlje, ubačeno u Zakon, umnogome narušava kvalitetu teksta. Osnivanje Agencije je nepotrebno. Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka ima dovoljno stručnih ljudi da i dalje obavlja poslove koje namjenjuje Agenciji. Amandmanom drugim u članku 28. stavak 1. točka 5. mijenja se i glasi: "da su članovi posade broda hrvatski državljanji koji imaju sklopljen pisani ugovor o radu s brodarom sa standardima koji su jednaki ili viši od standarda u Kolektivnom ugovoru na nacionalnoj razini potpisanom od reprezentativne udruge pomoraca i reprezentativne udruge brodarka." U obrazloženju ovog amandmana, među ostalim, kaže se kako omogućavanje zapošljavanja pomoraca iz država članica EU u kabotaži, što je predviđeno u Konačnom prijedlogu zakona, potpuno je neprihvatljivo, jer implicira rušenje postignutih standarda hrvatskih pomoraca. Amandman treći također odnosi se na članak 28, ali stavak 3. koji se mijenja i glasi: "Prilikom podnošenja ponude za dobivanje koncesije podnositelj ponude mora pružiti dokaze da ispunjava uvjete iz stavka 1. točke 1, 2. i 3. ovoga članka." Ovim amandmanom izbjegla bi se mogućnost da natječaju pristupe brodari bez broda, odnosno zaštitio bi se nacionalni brodar i postojeći privatni brodari od nelojalne konkurencije. Amandmanom četvrtim zastupnik predlaže da se u članku 29. stavak 1. mijenja i glasi: "Prilikom

davanja koncesije prednost ima brodar koji je ponudio veću naknadu za koncesiju na određenoj liniji, ne traži potpore ili traži manju visinu potpore, a kada je iznos naknade za koncesiju 0, ako je brod manje starosti, a veće udobnosti. "Ovom izmjenom nužno je i brisati stavak 1. članka 50. Amandmanom petim članak 63. mijenja se i glasi: "Brodari koji su do dana stupanja na snagu ovoga Zakona održavali, temeljem posebnog zakona ili rješenja o odobrenju za održavanje određene linije, državne linije i linije koje na temelju ovog Zakona postaju državne linije, nastaviti će održavanje postojećih linija u daljnjem razdoblju od dvanaest godina od stupanja na snagu ovog Zakona, sukladno članku 32. ovoga Zakona." Amandmanom se u stvari predlaže prioritetna koncesija brodarima koji već dugi niz godina održavaju određene linije.

Franjo Piplović (DC) predložio je da se u članku 28. stavak 3. mijenja i glasi: "Prilikom podnošenja ponude za dobivanje koncesije podnositelj ponude mora pružiti dokaz da ispunjava uvjete iz stavka 1. točke 1, 2. i 3. ovoga članka. "Amandmanom drugim zastupnik predlaže da se iza članka 26. doda članak 26.a koji glasi: "(1) na zahtjev brodarka može se izdati prioritetna koncesija na državne linije, (2) prioritetna koncesija se dodjeljuje na zahtjev brodarka koji te linije održavaju, (3) prioritetna koncesija se daje na rok ne duži od 10 godina."

Klub zastupnika HSS-a predložio je amandman kojim se članak 69. mijenja i glasi: "Privatizacija Jadrolinije, društva za linijski pomorski prijevoz putnika i tereta, Rijeka može se provesti samo na osnovi posebnog Zakona o privatizaciji Jadrolinije koji treba donijeti Hrvatski sabor."

Klub zastupnika SDP-a podnio je slijedeće amandmane. Prvi, dodaje se iza članka 26. članak 26a. koji glasi: "(1) Na zahtjev brodarka izdat će se prioritetna koncesija za državne trajektne i klasične brodske linije. (2) Zahtjev za dodjelu prioritetne koncesije podnose brodari, koji te linije održavaju, u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona. (3) Prioritetna koncesi-

ja daje se na rok od 10 godina, a odluku na temelju koje se sklapa Ugovor donosi Agencija. "Amandman drugi odnosi se na članak 63, gdje se stavci 1. i 2 mijenjaju i glase: "(1) Jadrolinija, društvo za linijski pomorski prijevoz putnika i tereta, Rijeka, koja je do dana stupanja na snagu ovoga Zakona održavala državne linije na temelju posebnog zakona, nastavlja održavati postojeće linije temeljem prioritete koncesije u skladu s odredbama članka 26a. ovoga Zakona. (2) Brodari koji na dan stupanja na snagu ovoga Zakona održavaju državne linije temeljem Rješenja o odobrenju za održavanje određene linije nastavljaju održavati postojeću liniju na temelju prioritete koncesije u skladu s odredbama članka 26a. ovoga Zakona." U obrazloženju ovih amandmana, među ostalim, navodi se kako je riječ o zahtjevu predlagatelju za dodjelom prioritete koncesije brodarima koji već dugi niz godina održavaju određene linije.

Klub zastupnika HSP-a podnio je 10 amandmana. Prvim predlaže da se u članku 6., gdje se govori o osiguranju sredstava za gradnju brodova, precizira da se radi o poticanju gradnje brodova u domaćim brodogradilištima. Drugim amandmanom predlaže se da se u članku 10. stavci 1. i 2. mijenjaju i glase: "Na liniji određenoj prema članku 5. ovoga Zakona, s odgovarajućom vrstom broda, kapacitetom broda, relacijom i učestalosti prijevoza, može se istovremeno utvrditi postojanje linije drugog značaja ako postoji potreba veće učestalosti prijevoza. Veću učestalost prijevoza na državnoj liniji može zatražiti županija, gradsko ili općinsko poglavarstvo. U tom slučaju prijevoz će obavljati brodar koji je dobio koncesiju za obavljanje prijevoza na toj državnoj liniji." Nadalje, predlaže se da se u članku 11. dodaju novi stavci koji glase: "Uvjet za dodjelu koncesije za obavljanje javnog prijevoza na državnim linijama je iskustvo u obavljanju javnog prijevoza u linijskom obalnom pomorskom prometu u hrvatskom teritorijalnom moru u trajanju od najmanje 3 godine. Prednost pri dodjeli koncesija imaju "Jadrolinija, Rijeka",

(Narodne novine, br. 11/96) i drugi brodari koji obavljaju linijski obalni pomorski promet." Ovim amandmanom, kao i već nekim ranije prikazanim, omogućava se prioritet dobivanja koncesija postojećim domaćim brodarima. Amandman četvrti odnosi se na članak 15.: a) Mijenja se i dopunjava stavak 1. tako da se iza riječi "na državnim linijama" dodaju riječi "i na županijskim linijama". b) Dodaju se novi stavci 4. i 5. koji glase: "Sjedište Agencije je u Zagrebu. Agencija ima svoje regionalne uprave u Puli, Rijeci, Zadru, Šibeniku, Splitu i Dubrovniku". Amandmanom petim u članku 17, u kojem se navode poslovi Agencije, mijenja se stavak 2. tako da glasi: "2. obavljanje svih poslova u svezi s davanjem koncesija na županijskim i međuzupanijskim linijama, po proceduri sukladnoj državnim linijama iz stavka 1. "Ovim amandmanom predlaže se da Agencija ima ovlasti nadziranja i državnih i županijskih linija. Amandmanom šestim u članku 46. stavci 2, 3. i 4. se brišu. U obrazloženju amandmana navodi se kako je neprihvatljiva strana kabotaža u hrvatskom teritorijalnom moru, posebno ako je riječ o stranom brodu koji nema iskustva u plovidbi hrvatskim dijelom Jadrana. Otuda ovaj amandman. Nadalje, Klub zastupnika HSP-a predlaže da se u članku 26. stavci 3. i 4. mijenjaju i glase: "Odluku o davanju koncesije za županijske linije i međuzupanijske linije donosi Agencija na zahtjev županijskog poglavarstva. Odluku o davanju koncesije za lokalne linije donosi općinsko odnosno gradsko poglavarstvo uz suglasnost Agencije". Stavak 5. se briše. Amandmanom osmim u članku 28. u stavku 1.: a) u točki 5. brišu se riječi: "odnosno država članica EU", b) dodaje se nova točka 6. koja glasi: "6. da ima zamjenski brod istih ili približno istih karakteristika, odnosno sklopljeni ugovor s drugim brodarom kojim po potrebi može osigurati zamjenski brod istih ili približno istih karakteristika. "Konačnim prijedlogom zakona predviđeno je da članovi posade broda trebaju biti hrvatski državljani, ali mogu biti i državljani država članica EU. Na taj način posredno se uvode

strani mornari na hrvatsko tržište rada, što se ovim amandmanom onemogućava. Amandmanom devetim predloženo je u članku 30. u stavku 2. dodati riječi: "te Upravno vijeće Agencije." Ovim bi Agencija trebala sudjelovati u dodjeljivanju i oduzimanju koncesija i za županijske linije. Konačno, amandmanom 10. predlaže se brisanje članka 69. u kojem se, inače, predviđa privatizacija Jadrolinije nakon dodjele svih koncesija na sve linije. Klub zastupnika HSP drži kako je nepotrebno bilo kakvo spominjanje privatizacije Jadrolinije.

Klub zastupnika HDZ-a podnio je četiri amandmana. Prvim predlaže da se u članku 17. dodaje novi stavak 2. koji glasi: "Agencija može na zahtjev županijskog, općinskog odnosno gradskog poglavarstva, uz naknadu temeljem ugovora obavljati i određene poslove iz točke 1. ovoga članka za županijske, međuzupanijske i lokalne linije." Amandmanom drugim članak 29. stavak 1. mijenja se i dopunjuje tako da glasi: "Prilikom davanja koncesije prednost ima brodar: 1. koji je ponudio veću naknadu za koncesiju na određenoj liniji, ne traži potporu ili manju visinu potpore; 2. koji ima brod manje starosti, a veće udobnosti; 3. koji dulje vremenski razdoblje obavlja javni prijevoz." Ovim amandmanom valorizira se iskustvo kao jedan od prioriteta temelja kvalitete i sigurnosti plovidbe. Također, daje se dodatna mogućnost postojećim brodarima da mogu i dalje uspješnije konkurirati kod dodjele koncesija. Trećim amandmanom nomotehnički se uređuje tekst članka 61. kojim su propisane novčane kazne. Znači, u članku 61.a) stavak 1. točka 8. mijenja se tako da glasi: "8. koji na brodu ima člana posade koji ne ispunjava uvjete iz članka 28. stavak 1. točka 5." b) iza točke 8. dodaje se nova točka 9. koja glasi: "9. koji u propisanom roku ne priloži ispravu iz članka 28. stavak 3. ovoga Zakona." c) dosadašnja točka "9" postaje točka "10". Amandmanom četvrtim članak 69. mijenja se i dopunjuje tako da glasi: "Privatizacija Jadrolinije, društva za linijski pomorski prijevoz putnika i tereta, Rijeka, može se obaviti samo temeljem posebnog

zakona tek nakon dodjele koncesija za sve državne linije sukladno odredbama ovoga Zakona." Ovim amandmanom želi se naglasiti da se moguća privatizacija Jadrolinije mora obaviti samo temeljem posebnog zakona.

RASPRAVA

Nakon uvodnog izlaganja predstavnika Vlade, državnog tajnika Ministarstva mora, turizma, prometa i razvitka Branka Bačića te zastupnika koji su se javili za uispravak netočnog navoda, predsjednik Odbora za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu **Zvonimir Mršić (SDP)** izvijestio je o stavovima Odbora koje smo ukratko rezimirali. Potom je u ime Kluba zastupnika IDS-a govorio **Damir Kajin (IDS)**. On je upozorio kako pomorci koji su vezani uz Jadroliniju imaju pravo biti zabrinuti namjerama Vlade. Riječ je o nakani privatizacije tvrtke. Irelevantno je da li će se to dogoditi za pet ili sedam godina. U srpnju 2005. godine, kada se raspravljalo o ovom Zakonu, zastupnica IDS-a **Dorotea Pešić-Bukovac**, među ostalim, upozorila je kako se dobiva dojam da je cilj predlagatelja Zakona posebno ugasiti državnog brodarka Jadroliniju. Ovdje se govori o Agenciji sa sjedištem u Splitu koja bi "izdavala" koncesije. Možda bi danas i bilo moguće naštimati te koncesije, ali za dvije, tri godine to će biti nemoguća misija. Postavlja se pitanje može li taj posao obavljati i nadležno Ministarstvo? Jasno da može. Čemu Agencija? To je pogodovanje nekim ljudima, koji bi u njoj trebali biti zaposleni, više njima nego recimo Buljubašiću, ne zaboravljajući da je upravo on HDZ-u omogućio da vodi Split. Po koju cijenu, ne znam. Dobiva se dojam da je cilj predlagatelja Zakona posebno ugasiti državnog brodarka Jadroliniju. Upravo zbog toga treba puhati i na hladno. Od 46 koncesija njih šest ili sedam su dohodovne. Država je u zadnjih dvije godine Jadroliniji kroz subvencije ustupila 114 milijuna eura. Jadrolinija će zbog Europske unije polako biti skidana s proračuna, kao što se najavljuje i za brodogradilišta. U obrazloženju Zako-

na, među ostalim, kaže se kako je jedan od ciljeva Vlade potpuna kontrolirana privatizacija državnog brodarka Jadrolinije itd. Ova godina nije ni 1992. ni 1996. kada se privatizacija mogla provesti logikom lova u mutnom. Znamo da ova Vlada neće biti ta koja će privatizirati Jadroliniju, ali tu mogućnost ne treba ostaviti niti onoj koja će doći nakon 2007. godine. Pomorci se najviše plaše da se na sustavan način obezvređuje tvrtka, znači preko dodjele koncesija i sutra budzašto privatizira. Neće je kupiti stranci, nego naši tajkuni. Naši direktori iz devedesetih godina, koji su danas vlasnici brodarkskih kompanija, kupit će cijelu Jadroliniju. Kao što smo prodavali INA-u i HT da bi vratili dio duga umirovljenicima tako ćemo sutra prodati Hrvatsku elektroprivredu i Jadroliniju da bi održali proračun. Odabranici nekih bivših i sadašnjih vlasti kupit će Jadroliniju, brodogradilišta i sve što je preostalo u zemlji. Bojeći se ovakvog scenarija IDS je protiv ovog Zakona.

Prvi je o nedostacima ovog Zakona govorio potpredsjednik Hrvatskog sabora Mato Arlović, a ne gospođa Dorotea Pešić-Bukovac, upozorila je **Ingrid Antičević-Marinović (SDP)**. Netočno je, rekao je Krunoslav Peronja (HDZ), da je gospodin Buljubašić omogućio vlast u Splitu. Točno je da su u Splitu provedeni zakoniti i demokratski izbori. **Živko Nenadić (HDZ)** u ispravci netočnog navoda rekao je kako je koalicijska vlast u kojoj je član IDS-a bio ministar najveći broj banaka i većinsku vlast HT-a tajnim ugovorom dala strancima.

Strani brodari

U ime Kluba zastupnika HSP-a dr. sc. **Tonči Tadić (HSP)** podsjetio je kako je u prošloj raspravi zatražio od Ministarstva da pripremi koncept privatizacije Jadrolinije, kako bi vidjeli što se doista misli učiniti. Kad sam koncept vidio shvatio sam da je privatizacija potpuno bespotrebna. Postavlja se pitanje čemu ulaziti uopće u novi Zakon koji neće ništa kardinalnog novog ponuditi. U SSP-u nema nikakvih zahtjeva da se donese ovakav zakon. Zakon otvara niz

pitanja. U prvom redu znači li ovo sve skupa privatizaciju. Dalje, ako je potrebno osnivanje Agencije zašto ona ne nadzire sve linije. Uvodi li Zakon strane brodarkare na naše tržište? Grčka ima 10 privatnih brodarka, svaki sa svojim linijama. U Italiji postoji jaki državni brodarkar. To je Tirenija. Ona je bila privatizirana, pa se vratila u državno vlasništvo. To je jasna poruka što treba biti budućnost Jadrolinije. Tireniji se pojavljuju kao ispomoć blizu 30 privatnih brodarka. Ni u jednom od ova dva primjera stranaca gotovo da i nema. Je li potrebna konkurencija Jadroliniji? Bez sumnje jest. Međutim, koja konkurencija? Osim nje imamo vrlo slabe ostale brodarkare. Otvorimo li doista punu konkurenciju otvara se prostor za ulazak stranih brodarka i stvarno ugrožavanje Jadrolinije. Koncesijski ugovor mora biti pisan u vidu javno-privatnog partnerstva. Brodarkari su radi otočana, a ne obratno. Kad govorimo o poticanju brodarkarstva onda se mora misliti na domaću brodarkarstvu. Agencija mora biti nadležna za sve linije. U tom smislu imamo niz amandmana, rekao je Tonči Tadić te neke od njih obrazložio. O amandmanima HSP detaljno smo pisali u pregledu predloženih amandmana.

Što se hoće sa zakonom?

U ime Kluba zastupnika HNS-a **Jakša Marasović (HNS)** rekao je kako na otocima živi 117.000 stanovnika što je 2,5% stanovništva Hrvatske. Kruno Peronja preselio se u Split. U 2004. godini bilo je 9,7 milijuna putnika i 2,5 milijuna vozila. Godišnji rast je između 15 i 20%. Ovaj Zakon nema nikakve strategije. Miješaju se kruške i jabuke. Država je vlasnik Jadrolinije. Vlada predlaže Zakon i ona je u direktnom sukobu interesa. Ona to može riješiti tako da dodijeli sve linije Jadroliniji. Fino dodijeliš sve sebi, a ovih drugih 10 propali. Strategije nemamo jer ne znamo što bi učinili s Jadrolinijom. Zakon je mješavina svega i svačega. Ne može se razumjeti što Vlada hoće. Zašto je izmišljena Agencija? Agencija je samo da se baci kost između Splita i Rijeke. Kome treba

Agencija? Agencija osim što ima ravnatelj i zaposlene ima i 5 članova Upravnog vijeća koje zapravo donosi odluke. A onda još ima i povjerenstvo za odabir. Ponavljam teško je dokučiti što se hoće s ovim Zakonom. Postoje dvije varijante. Jedna je da se želi Jadroliniju ostaviti kao državnu firmu, što nije nemoguće. To imaju Italija, Španjolska. Druga je mogućnost da podijelite sve koncesije Jadroliniji na godine koje se ne znaju, jer zakonom nisu utvrđene. Možete dati na pet, petnaest. I sada kada imate sigurne poslove mi ćemo nju privatizirati.

Najviše vremena sada živim u Zagrebu, rekao je **Kruno Peronja (HDZ)**, a ne u Splitu. Kao saborski zastupnik redovno obilazim izborne jedinice, a najviše otoke. Kolega Jakša Marasović rekao je kako ne znamo što ćemo s Jadrolinijom, podsjetio je **Zdenko Antešić (SDP)**. Točno je, međutim, da dodjelom koncesija na linijama koje sada obavlja Jadrolinija jako dobro znamo što ćemo nakon toga s tom kompanijom.

Zaštita hrvatskih brodara

Ministar mora, turizma, prometa i razvitka **Božidar Kalmeta** naglasio je kako ovim Zakonom želimo najprije zaštititi hrvatske brodare. Drugo, interes je zaštititi Jadroliniju kao najvećeg državnog broдача. Cilj je Zakona poboljšati kvalitetu povezivanja otoka s kopnom i obrnuto te povećati sigurnost plovidbe. Cilj je i bolje nadzirati trošenje proračunskih sredstava. Sve linije uglavnom se subvencioniraju. Uvođenjem Agencije želimo uvesti još više reda i kontrole. Uvođenje Agencije najviše smeta one koji žele loviti u mutnom. U članku 69. piše kako se privatizaciji Jadrolinije može pristupiti tek nakon dodjele koncesija za sve državne linije, a rok je pet godina. Prema tome Zakon potvrđuje to da nema barem sljedećih pet godina privatizacije Jadrolinije. Što će biti nakon toga, hoće li se ona privatizirati ili neće i po kojem modelu o tome mora odlučivati Hrvatski sabor, a ne Vlada. Naručili smo i dobili od Ekonomskog fakulteta u Zagrebu studiju moguće privatizacije Jadrolini-

je. Nadalje, pitanje je bilo da li Agencija treba kontrolirati županijske linije? Mislimo da ne treba, jer Agencija kontrolira potrošnju proračunskih sredstava, a županijske linije se ne financiraju iz državnog proračuna. Bilo je i pitanje uvodi li se Zakonom strane brodare na tržište? Ne. Jasno piše kako onaj koji se hoće javiti za koncesiju mora biti firma registrirana u Hrvatskoj, brod mora biti upisan u Hrvatskoj, mora nositi hrvatsku zastavu, članovi posade moraju biti hrvatski državljani, jezik mora biti hrvatski itd. E sad hoće li netko registrirati firmu, uvesti brod, primiti ako nema pomoraca hrvatskih državljana nekoga pomorca iz EU, to ne može nitko spriječiti. Bilo je i pitanje o prioritetnim koncesijama. Sada postoji 46 državnih linija, od kojih 14 voze po natječaju. Sedam je dobila Jadrolinija, a sedam drugi brođari. Nadalje, još pet linija je u prioritetnoj koncesiji koja istječe za pet godina. Prema tome i one moraju ići na natječaj. Dakle, od 46 linija ostaje ustvari 27 o kojima razgovaramo. Prema tome institut javnog natječaja, odnosno natječaja za koncesiju već postoji. Tko će Jadroliniji konkurirati kad smo joj u zadnje dvije godine nabavili 4 potpuno nova broda i 3 vrlo kvalitetna polovna broda? U dvije godine vrijednost Jadrolinije u smislu brodova povećala se za nekih 40 milijuna eura.

Jakša Marasović (HNS) upozorio je kako Zakon nema oznaku E i nitko ne može govoriti o tome da je ovo usklađenje s Europskom unijom. Nadalje, u članku 69. ne piše da će se privatizacija Jadrolinije odgoditi za pet godina nego do momenta dodjele koncesije. Ministar je rekao da će se koncesije dodijeliti do pet godina, što znači da se mogu dodijeliti i do tri godine. Ministar **Božidar Kalmeta** rekao je da Hrvatski sabor odlučuje, što nije točno, kazao je **Damir Kajin**. Sabor ne odlučuje ni o jelovniku u svom restoranu, a kamoli o privatizaciji HT-a, INA-e, Jadrolinije, Croatia osiguranja ili Liburnije. Niti je 1992. odlučivao o privatizaciji TDR-a, Viktora Lenca, Agrocora, Lure niti će odlučivati o Jadroliniji. Predsjednik Hrvatskoga sabora **Vladimir Šeks** upozorio je

zastupnika da ne vrijeđa Hrvatski sabor. **Ingrid Antičević-Marinović** rekla je kako je netočno što je ustvrdio gospodin ministar kako nije krajnji cilj Zakona privatizacija Jadrolinije. Naprotiv, ovo su pripremne radnje za njenu privatizaciju. **Zdenko Antešić** upozorio je kako je gospodin ministar netočno rekao da podnositelj ponude za dobivanje koncesije mora biti registrirana kompanija itd. Međutim, u članku 28. govori se da ponuditelj prilikom podnošenja ponude za dobivanje koncesije mora pružiti dokaze da će ispuniti uvjete. Dakle mora samo obećati da će ispuniti uvjete do momenta zaključenja ugovora. **Biserka Perman (SDP)** rekla je kako je netočan navod da je Jadrolinija imala prioritetnu koncesiju od 1997. godine. Naime, temeljem zakona iz 1997. Vlada nije nikada donijela odluku o utvrđivanju državnih linija.

Na otocima boravi dva milijuna turista

U ime **Kluba zastupnika HDZ-a Živko Nenadić (HDZ)** podsjetio je kako je proteklo nešto više od godinu dana od donošenja Pomorskog zakonika. Rezultati primjene zakonika uočljivi su u hrvatskom pomorstvu. Hrvatski brođari bilježe izuzetno dobre poslovne rezultate. Suzbijen je crni čarter, a više od 1.200 stranih jahti i brođica upisano je u hrvatskim upisnicima. Hrvatska ima više od 1.200 otoka i otočića, od čega 49 naseljenih. Tijekom 2005. na našim otocima boravilo je više od dva milijuna turista. Hrvatska mora posebnu pozornost posvetiti pomorskom prijevozu i sigurnosti putnika i posade. Jedan od odlučujućih faktora kod dodjele koncesije bit će starost i udobnost broda. Sada se odjednom javljaju prijedlozi o davanju prioritetne koncesije bez natječaja. Za takve prijedloge nema zakonske osnove niti opravdanja. Jadrolinija već 10 godina ima prioritetnu koncesiju. Ostali brođari, koji obavljaju prijevoz trajektima, nikada nisu bili na natječaju. Dozvole su im istekle prije dvije godine. Brzobrodskim brođarima koncesije ističu krajem ove godine. Kako dodijeli-

ti prvenstvenu koncesiju? Kako sklopiti ugovore i dodijeliti više od 300 milijuna kuna potpore bez natječaja? Otočanima su osigurane sve povlastice koje su imali sukladno dosadašnjim propisima. Hrvatski pomorci ne moraju brinuti za svoj status, jer im je osiguran zakonom. O Jadroliniji će se itekako voditi računa. Zbog nje i ostalih brodara predviđeno je prijelazno razdoblje od 5 godina za raspisivanje javnih natječaja. U tom razdoblju svi se brodari moraju pripremiti za natječaje. Pri tome treba dati šansu i ostalim privatnim brodarima, posebice nasljednicima brodara kojima je 1946. godine za vrijeme komunističke vladavine nacionalizirano više od 160 brodova.

Gospodin Živko Nenadić spomenuo je kako je Jadrolinija imala prioritetsku koncesiju od 1996. godine, rekla je **Biserka Perman (SDP)**. Vlada nikada nije donijela odluku o utvrđivanju državnih linija, tako da prioritetska koncesija nije ni mogla biti dodijeljena. Prema tome, to nije točan navod. **Ingrid Antičević-Marinović** upozorila je kako je kolega Živko Nenadić netočno ustvrdio da hrvatski pomorci ne trebaju biti zabrinuti za svoj status. Oni s pravom trebaju biti zabrinuti. A što se tiče stranih tvrtki dovoljno je da imaju fikus ili faks i mogu dovesti i registrirati strane brodove. Tada su hrvatske tvrtke. Stranci iza tih hrvatskih tvrtki otkupljuju područja uz more. Pogledajte na trgovačkom sudu registre takvih tvrtki. Čudno je da Vlada to ne vidi.

Jadranom se plovi sigurno

Predloženi Zakon uvodi potpunu liberalizaciju u linijskom pomorskom obalnom prometu, naglasio je u ime **Kluba zastupnika SDP-a Zdenko Antešić (SDP)**. Zakon otvara prostor konkurenciji, kapitalu, biznisu i to na prvi pogled izgleda dobro. To bi bilo dobro da se radi o Danskoj ili Švedskoj, ali u Hrvatskoj takav pristup otvara niz pitanja. Prvo je da li će se poboljšati prometna povezanost otoka s kopnom i otoka međusobno kao i dužobalno pomorsko povezivanje. Jadrolinija obavlja oko

90% cjelokupnog pomorskog putničkog prometa i održava gotovo sve državne linije. U sustav su uključeni i privatni brodari. Sadašnje stanje u pomorskom obalnom prometu je dobro. Neke odredbe ovog Zakona ostavljaju mogućnost da se u ovaj biznis uključe razni špekulanti. Njihov motiv je isključivo zarada. Otvara se i prostor tome da se u prijevoz uključe stari, nekvalitetni brodovi s problematičnim posadama. Upravo zahvaljujući postojećim brodarima Jadranom se plovi sigurno i kvalitetno. Nadalje, postavlja se pitanje kakva je sudbina nacionalnog brodarstva Jadrolinije i ostalih brodara, poput Rapske plovidbe, Mediteranske plovidbe itd. Jadrolinija ima 55 brodova a ima i 1.800 zaposlenika, od toga 1.450 vrsnih pomoraca. Rapska plovidba ima četiri nova trajekta i zapošljava 45 pomoraca. Ti brodovi građeni su uz državne poticaje u našim brodogradilištima. U ovaj Zakon treba ugraditi mehanizme zaštite nacionalnih brodara i domaćih pomoraca te ih pripremiti i prilagoditi za nadolazeću tržišnu utakmicu. Ovaj Zakon, među ostalim, uvodi Agenciju. Nju se u javnosti pokušalo podmetnuti kao kukavičje jaje i sukob Rijeke i Splita. SDP podržava osnivanje Agencije i potpuno je nevažno gdje je njezino sjedište. Na Otočkom vijeću iznjedrena je ideja da bi bilo najkorektnije da sjedište Agencije bude na nekom od otoka što podržavamo. Potom je Zdenko Antešić izvijestio o amandmanima koje je predložio SDP, koje smo u ovom rezimeu već prikazali. Pripremajući se za raspravu konzultirali smo najeminentnije ljude iz pomorske struke, sve brodarku, Udrugu poslodavaca Mare nostrum, Sindikat pomoraca, a osobito otočane. Njihova su stajališta sadržana u amandmanima koje predlažemo Vladi. O sudbini tih amandmana ovisit će i naša potpora Zakonu, zaključio je Zdenko Antešić.

Vlada nema namjere privatizirati Jadroliniju

Državni tajnik **Branko Bačić** naglasio je kako je veliki dio prijedloga u raspravi i kroz amandmane na tragu onoga što

smo i htjeli, a to je da se kroz tržišni pristup dade prioritet hrvatskim brodarima. Sada dolazimo na pitanje da li su to samo postojeći brodari. Naime, u ovom trenutku egzistira 46 državnih linija od kojih se 14 održava po natječaju. U Zakonu o linijskom i obalnom pomorskom prometu donesenom 1997. godine piše da državne linije održava državni brodar. One linije koje u tom trenutku državni brodar ne održava obavljaju brodari koji su u tom trenutku zatečeni na tim linijama. To su prioritetske koncesije. Rok im je istekao 2002. godine. Dakle, od tada pojedini brodari obavljaju linijski prijevoz, iako im je to prema Zakonu prestalo biti omogućeno prije četiri godine. Sada državni brodar nema ozbiljne konkurencije. Sa 55 brodova održava 32 linije. On se može gotovo na svaki natječaj javiti s najkvalitetnijim brodovima. Za njega bolja je situacija da se sada otvori tržišna utakmica nego za pet odnosno deset godina. Vlada nema namjeru privatizirati Jadroliniju. Scenariji koji se čuju u Hrvatskom saboru kako privatizirati Jadroliniju nemaju veze sa stavom Vlade i Ministarstva. Prosječni brod koji spaja otoke s kopnom star je 30 godina i plovi brzinom od 11 čvorova. Ako smo spremni otočanima poručiti da ćemo im kroz prioritetsku koncesiju i dalje ostaviti mogućnost da plovo takvim brodovima onda podijelimo prioritetsku koncesiju. Bolje je kroz sustav natjecanja omogućiti brže, udobnije i mlađe brodove. Još jedna vrlo bitna stvar. Ne može se netko sjetiti da bi mogao biti brodar i postati brodar. Da bi se netko javio na natječaj mora biti kompanija kako to definira članak 5. Pomorskog zakonika.

Zakon je uvod u privatizaciju Jadrolinije

Mr. sc. **Mato Arlović (SDP)** upozorio je kako treba biti na čisto što je prioritetska koncesija i što su javne ovlasti. Jadrolinija obavlja u službi ostvarivanja državnog interesa poslove kao javnu ovlast. U tom pogledu ne bi ni trebalo dodjeljivati nekakvu prioritetsku koncesiju. U ovom Zakonu nigdje se ne spominje zaštita javnog interesa. Netočan je

navod, rekao je **Zdenko Antešić**, kako privatizacija nema veze s ovom Vladom i Ministarstvom. Davanje koncesije na linije koje sada obavlja Jadrolinija itekako ima veze s privatizacijom. Nakon toga postoji opasnost da ta kompanija postane potpuno bezvrijedna. Netočan je i navod da se na natječaj za dobivanje koncesije ne može javiti netko tko nije kompanija. **Ingrid Antičević-Marinović** rekla je kako je netočno da se ovim Zakonom osnažuje državnog broдача. Ovo je uvod u privatizaciju Jadrolinije. **Damir Kajin** upozorava kako je netočna tvrdnja da Vlada nema namjere privatizirati Jadroliniju. **Slavko Linić (SDP)** podsjeća na riječi kako Jadrolinija sa 55 brodova nema konkurencije i evidentno je da će dobiti koncesije. Državni tajnik u istom izlaganju izjavljuje pa valjda ne želimo zabetonirati postojeće stanje, imamo stare brodove i trebamo mijenjati koncesionara. Koji je točan navod? Ova dva su potpuno suprotna.

U pravu su oni koji pušu i na hladno

U ime **Kluba zastupnika HSS-a Luka Roić (HSS)** rekao je kako su u pravu oni koji pušu i na hladno. Ministar Božidar Kalmeta obrazložio je kako su ulaganja u Jadroliniju garancija da se neće privatizirati ili da joj se neće nešto loše dogoditi. Međutim, treba se sjetiti priča iz naše privatizacije kada smo pripremili banke sanirajući ih državnim novcem i nakon toga ih prodali. To je model koji je uvijek moguć. Sustav pomorskog prometa izgrađujemo desetke godina i vrlo je teško očekivati da će netko na brzinu taj sustav uspješno zamijeniti. Budimo makar malo oprezniji prema svom nacionalnom blagu. Koliko se god zalagali za tržišnu utakmicu moramo reći koji su to potencijalni brođari koji će obaviti posao umjesto Jadrolinije. Da li ih ima? Hoće li se roditi u jedan dan? Nemoguće. HSS je dao amandman da se u članku 69. jasno kaže da se privatizacija Jadrolinije neće obaviti bez suglasnosti Hrvatskog sabora. U Upravno vijeće Agencije imenuju se tri predstavnika ministarstava, te

po jedan Hrvatske gospodarske komore i Hrvatskog registra brodova. Bilo bi normalno da umjesto jednog predstavnika ministarstva bude predstavnik Otočkog vijeća ili predstavnik pomoraca ili brođara. Možemo se pohvaliti sigurnošću prometa na našem Jadranu. Sustav funkcionira i s godinama postao je sve kvalitetniji. Sada ima dosta kvalitetnih brodova, bez obzira što su neki od njih malo i zastarjeli. Otočani očekuju brigu o njima i kvalitetu prijevoza koja je uspostavljena.

Domaći brodovi ne smiju ostati na vezovima

U ime **Kluba zastupnika HSLs-a, LS-a i DC-a dr. sc. Zlatko Kramarić (LS)** upozorio je kako je ovo prvi slučaj da se u ime Kluba govori iz žabarske perspektive. Kažu neki puta pomaže efekt ljudskog oka. Oko vidi sve osim sebe. Možda svima koji su govorili iz otočke perspektive ta blizina problema problem udaljuje. S liberalnih stanovišta po definiciji moramo biti protiv monopola. Smatramo da je konkurencija i tržište zakon. Kada se govori protiv monopola treba se prisjetiti razgovora s direktorom INA-e. On je rekao kako svi žele imati benzinske pumpe uz autoput, ali na neki otok ili u zabačeno mjesto nitko osim INA-e ne dolazi. Otuda pitanje kako naći balans i mjeru između onoga što se zove tržište i onoga gdje država mora osigurati i omogućiti svakom stanovniku pristojan i normalan život. Vrlo je teško govoriti o liberalizaciji pomorskog prometa koji utječe na brođsku povezanost naših otoka, a da se pri tome ne vodi računa o sudbini Jadrolinije. Jasno je također da je teško govoriti o podizanju kvalitete prijevoza, a da se pri tome ne osigura odgovarajuća konkurencija. Domaćim brođarima koji su vrlo vrijedni i važni ljudi nešto treba osigurati. U Zakonu treba postići takva rješenja koja će im jamčiti da je posao koji rade od visokoga državnog interesa. Ti brodovi ne smiju ostati na vezovima. Neće ih se prepustiti divljaj utakmici i tržištu. Znači, vrlo je složeno

no pitanje koncesije. To ne predstavlja samo nacionalno pitanje, već se nameće i kao veliki socijalni problem. Ako se želi oživjeti otoke svakako se mora voditi računa kako su oni povezani s obalom. Nameće se pitanje Jadrolinije. Bez ugrađivanja dodatnih odredbi u tekst Zakona njena sudbina ostaje neizvjesna, a time i egzistencija uposlenika. Stabilnost naših brođara mogla bi se osigurati dodjelom prvenstvene koncesije za sve dosadašnje koncesionare. U uvjetima naše visoke nezaposlenosti nismo u prilici niti razmišljati o upošljavanju stranih pomoraca. Tu mogućnost Zakonom bi trebalo djelotvorno spriječiti. Nadalje, nije dobro definirano što znači strani brođar. Kada je riječ o županijskoj i lokalnoj razini bit će nemoguće osigurati financijsku potporu i subvencioniranje brođskih linija iz njihovih proračuna. Ti proračuni već i sada grcaju u obvezama koje jedva ili gotovo teško podmiruju.

Bitka za Jadroliniju

Moramo postaviti temeljno pitanje je li ovaj Prijedlog zakona, ako ostane ovakav ne prihvaćajući amandmane, početak eutanazije našeg pomorstva, naglasila je **Ingrid Antičević-Marinović**. Jadrolinija je uspješna brođar koji je na zadovoljstvo putnika i otočana obavljao kvalitetno svoj posao. Njeni pomorci bili su borci na prvoj liniji fronte. Rasprava danas bitka je za Jadroliniju. Je li država s Prijedlogom zakona napala Jadroliniju i koji će ishod biti? Prema Prijedlogu zakona vidimo dugotrajnost pripreme za krajnji cilj, a to je privatizacija Jadrolinije. Govorite kako će hrvatske tvrtke jedino moći obavljati linijski prijevoz. Znamo kako se osnivaju tvrtke i tko je iza njih. To su stranci. Koncesioniranje linija može dovesti do smanjenja vrijednosti Jadrolinije i sigurnog gubitka linija na natječajima. Trebamo itekako voditi računa o sigurnosti plovidbe i o zapošljavanju hrvatskih brođogradilišta. Sigurnost plovidbe vidimo kako je ostvarena SEM Marinom. Nekoliko se puta dogodilo da su ti brodovi ugrozili sigurnost putnika. I

što je s koncesijama? Nikom ništa. Čim su malo nepovoljni prirodni uvjeti plove brodovi Jadrolinije. Razvidno je da se čeka obezvređenje Jadrolinije, jer neće više ploviti niti će imati određene linije. Jedino rješenje na što upozorava i struka i sindikati je prioritarna koncesija. Što ćemo kada budemo pomorska zemlja bez vlastite nacionalne kompanije?

Netočna je izjava kolegice o koncesiji linije Split - Supetar, rekao je **Kruno Peronja (HDZ)** dodavši kako je postupak proveden sukladno zakonu.

Prioritetne koncesije

Biserka Perman (SDP) podržala je intenciju Zakona da se proširenjem tržišnog pristupa pokuša osigurati efikasnije i kvalitetnije obavljanje prijevoza. Međutim, Zakon sadržajem omogućava da se postignuti nivo kvalitete usluga bitno smanji. Toga se žitelji otoka najviše pribojavaju. Prema ovom Zakonu u linije se mogu uključiti strani brodari kada registriraju tvrtku u Hrvatskoj. Prema članku 28. posada broda ne mora biti hrvatska. Prema članku 29. sigurnost u održavanju linija postaje vrlo upitna. Sve je to već viđeno na primjeru SEM Marine. Jadrolinija se na tu koncesiju nije smjela javiti. Uz uvjete navedene u članku 28. za dobivanje koncesije bit će itekako važno imati dobre veze u Agenciji ili u Vladi. S Agencijom ili bez nje, neovisno o tome gdje će biti smještena, da li će netko dobiti koncesiju neće ovisiti o propisanim uvjetima već o nekim drugim karakteristikama koje predlažatelj nije naveo. Postavlja se pitanje zašto među članovima Upravnog vijeća Agencije nema predstavnika pomoraca ili otočkog stanovništva. Mjesto u Upravnom vijeću bit će vrlo traženo. Zakon bi morao regulirati zaštitu postojećih brodara produžavanjem koncesija i utvrđivanjem prioritarnih koncesija za postojeće državne linije na minimalno 10 godina. Tu ponajprije mislimo na Jadroliniju koja obavlja 90% putničkog prometa i održava većinu državnih linija. Jadrolinija je krenula u obnovu flote gradnjom 9 brodova u domaćim brodogradilištima. Ovu namjeru Vlada

je prepoznala i podržava osiguranjem poticaja u visini 10% cijene broda. Preostalih 90% osigurava Jadrolinija kroz komercijalne kredite. Dakle, nije točna tvrdnja ministra Božidara Kalmete da je Vlada pokazala golemu skrb za Jadroliniju uloživši 114 milijuna eura u nju. Sada dospijeva plaćanje kredita. Uz mogućnost gubljenja linija Jadrolinija ne bi mogla ostvariti prihode kojima bi podmirila rate kredita. Stoga joj je neophodna dodjela prioritarnih koncesija. U sličnoj situaciji nalaze se i ostali brodari koji održavaju državne linije. Postavlja se i pitanje kako Zakon rješava ljetni period. Koji će brodar za potrebe tri ljetna mjeseca u floti držati brodove koji će ostatak godine biti na vezu? Tu dolazimo do ključne dileme, je li važnija pozicija kapitala i dobiti ili zadovoljenje općega društvenog interesa?

Kruno Peronja upozorio je kako je osobno pozvao upravu Jadrolinije da se javi na natječaj za dodjelu koncesije Split-Supetar. Pravo je pitanje, naglasila je u replici **Ingrid Antičević-Marinović**, zašto se Jadrolinija nije javila na natječaj. Predsjednik Uprave oštetio je državnu tvrtku, jer se nije javio na najprofitabilniju liniju. U svakoj uređenoj državi on bi bio u zatvoru. Jedino bi ga od zatvora moglo spasiti da oda tajnu po čijem nalogu se nije javio. **Biserka Perman** ponovila je da se Jadrolinija doista nije smjela javiti na natječaj. U prilog tome dovoljno je to što predsjednik uprave još uvijek stoji na tom mjestu.

Nenad Stazić (SDP) naglasio je kako je u nečijem interesu da se predlaže ovaj Zakon. To sasvim sigurno nije u državnom interesu. Predlaže se Zakon radi pogodovanja privatnom interesu. To nije ništa novo. Tako je izgledala i privatizacija. Donijeli su se zakoni koji su omogućili pljačku. Svi znaju da je Hrvatska opljačkana. Jadrolinija ima 55 brodova. U putničkom prometu sudjeluje s 90%, a zapošljava 1.450 pomoraca i 220 ljudi u agencijama. Apsurd je da država linije toga brodarka daje u koncesiju, a jedino su linije što tog brodarka može održati. Za očekivati je da će se povećavati potrebe za novim linijama u Hrvatskoj. Razvija se turizam. Dajte koncesije za nove

brzobrodne linije. Nemojte uništavati ono što postoji. Italija može imati državnog brodarka, a nama državni brodar ne valja. I vi to pravdate nacionalnim interesom. Nemojte sudbinu koju su prošli pomorci Croatia-line-a napraviti i za pomorce Jadrolinije. U Italiji plove talijanski brodari, u Španjolskoj španjolski, u Grčkoj grčki. Ako hoćete djelovati u nacionalnom interesu prihvatite barem prioritarnu koncesiju za postojeće brodarkare. Dajte im barem 10 godina života.

Rapska plovidba

Zdenko Antešić osvrnuo se na Rapsku plovidbu koja je privatna tvrtka. Privatizirana je 1992. godine. Njen najveći pojedinačni vlasnik je grad Rab sa 20%. Ostatak imaju zaposlenici, bivši i sadašnji te poduzetnici s otoka Raba. I to se pokazalo jako dobro. Ona plovi kada ni jedan brod na surovom podvelebitskom području ne plovi. Uvođenjem drugih koncesionara uvjeren sam sto posto neće se ova kvaliteta zadržati. Rapska plovidba ima starost brodova 10 godina. Izgradila je nedavno dva nova broda u "Viktoru Lencu" uz državnu potporu od 10%. Sa strahom gledamo na tu liniju jer se na natječaj za koncesiju može javiti svaka osoba koja obeća da će do dana zaključivanja ugovora o koncesiji ispuniti uvjete iz članka 28. Za otočane brodske veze znače mnogo više nego političke veze. Treba uvesti besplatni prijevoz na male otoke. Elementarna civilizacijska stečevina je da se na neko mjesto može doći i otići. Toga su otočani lišeni. Treba zaštititi kvalitetne postojeće brodarkare i dati im vremena da se pripreme za tržišnu utakmicu.

Javni prijevoz u linijskom obalnom pomorskom prometu ima status djelatnosti od interesa za Hrvatsku, naglasio je **Kruno Peronja**. Pomorskim vezama obuhvaćeno je 45 naseljenih otoka od ukupno 49 sa 117.000 stanovnika. To je puno manje nego što su otoci imali početkom 19. stoljeća. Prijedlog zakona preciznije govori o uvjetima koje bi brod trebao imati. Klasične brodske linije obavljaju se putničkim brodovima i trajektima čija brzina nije manja

od 15 čvorova. Svi želimo udobnije, sigurnije i brže brodove. Učenici, studenti i umirovljenici koji imaju prebivalište na otocima te zdravstveni djelatnici imaju pravo na besplatan prijevoz na linijama koje povezuju otok s kopnom i otoke međusobno što dokazuju odgovarajućom ispravom. Treba naglasiti kako dobri i suvremeniji brodari ne bi mogli ništa raditi da nema dobrih pomoraca i zapovjednika. Ovim Zakonom kreće se u privatizaciju, ali ne odmah i ne u uvjetima koji bi otežavali našem brodaru. Starost brodova Jadrolinije je na nezavidnoj razini. Mnogi brodari koji su dobili privatnu koncesiju imaju puno mlađi brod nego što to ima Jadrolinija. Danas na otoku nije toliko teško živjeti kao što je bilo jučer. To upravo zahvaljujući brzom povezivanju sjevera i juga Hrvatske. Trebamo napraviti mali korak kako bi i brzobrodске i trajektne linije bile nastavak cestovnog prijevoza. Smatram kako u ovom momentu nijedna tvrtka neće biti sposobna zamijeniti Jadroliniju. Otočno vijeće sa 3 suzdržana glasa podržalo je ovaj Zakon.

U replici **Slavko Linić** pojasnio je da se u Otočkom vijeću stranački glasalo. Udruga poslodavaca, stručnjaka i gospodarstvenika rekla je "da" Zakonu, ali jasno je i poručila da se treba štiti interese gospodarstva i utvrditi prioritetne koncesije. I pomorci udruženi u sindikate su poručili da žele prioritetnu koncesiju. U odgovoru **Kruno Peronja** rekao je kako Zakon daje jamstvo najjačem da će upravo on dobiti na natječaju koncesije. **Zdenko Antešić** podsjetio je kako je Kruno Peronja rekao da će se ovim Zakonom značajno popraviti pomorski prijevoz i kvaliteta življenja na otocima. Imam potpuno drugačije mišljenje. Vreba opasnost da se uključivanjem brodarka koji nisu dorasli tome poslu prometna povezanost značajno pogorša. Osim toga Zakon ne govori o povećanju standarda prijevoza. U odgovoru **Kruno Peronja (HDZ)** navodi kako uvjeti za davanje koncesije u članku 28. upotpunjeni amandmanom Vlade, govore da je to jamstvo za sigurniji i kvalitetniji prijevoz. **Ante Markov (HSS)** podsjetio je kako je Kruno Peronja kazao da će

ovaj Zakon biti razlog da se na otocima još bolje živi. Takav vrijednosni sud ne stoji. Ljudi su ti koji određuju da li se bolje ili lošije živi. Na otocima živi sve manje ljudi. Živjeti na otoku znači moći zasnovati obitelj, raditi, privredovati i živjeti na tom otoku. Populacijska politika na našim otocima je ugrožena. **Kruno Peronja** ponovio je kako se na otocima doista bolje živi. Izgrađena su nova pristaništa, nabavljeni novi trajekti, novi su nasadi maslina, vinove loze, novi je broj stanovnika na Braču, Hvaru, Korčuli, grade se nove kuće, hoteli itd.

Vlada vodi računa o radnim mjestima

Dobra i redovita povezanost otoka s kopnom i otoka međusobno osnovni je preduvjet poticaja razvoja otoka kao i stvaranja boljih uvjeta za život otočana, naglasila je **Irena Ahel (HDZ)**. Uvođenjem tržišnih uvjeta poslovanja kakva se predviđaju ovim Zakonom poboljšat će se konkurentnost, a time i kvaliteta usluga. Vezano s tim u javnosti se dosta govori o tome da će se primjenom Zakona ugroziti poslovanje Jadrolinije, pa samim tim dovesti u pitanje radna mjesta naših pomoraca. Ova Vlada itekako vodi računa o radnim mjestima i sudbini Jadrolinije. Vlada je u 2003. godini putem potpore i subvencija izdvojila 289 milijuna kuna, a ova Vlada je u 2005. godini izdvojila 320 milijuna kuna ili 15 % više. Za potrebe našeg najvećeg brodarka naručena su dva nova broda, a u planu su još tri što se također potiče sredstvima državnog proračuna. Ti se brodovi rade u domaćim brodogradilištima. Ovim Zakonom štitimo domaće brodarkare, jer nas SSP s Europskom unijom ne obvezuje na otvaranje kabotaže za strane brodarkare.

Kolegici Ahel prioritetno je hvaliti Vladu, umjesto da joj je prioritetno brinuti o pomorcima, kazao je u replici **Slavko Linić** te dodao kako je Splitska županija dodijelila koncesiju brodaru koji ima neadekvatan brod i koji nije osigurao zamjenski brod. Iako zakon nalaže oduzimanje koncesije Vlada to nije učinila. Pojedinci iz ove Vlade natjerali su

predsjednika uprave Jadrolinije Lončara da se ne takmiči. U odgovoru na repliku **Irena Ahel** složila se da treba voditi brigu o zaštiti pomoraca. Međutim, vaša Vlada 2003. godine, kada su istekli ugovori o koncesiji, trebala je ili produžiti koncesije ili promijeniti Zakon. Zašto to niste učinili? U drugoj replici **Zdenko Antešić** rekao je kako Jadrolinija uz državnu potporu gradi brodove. Koncesioniranjem moguće je da ona ostane bez linija. Dakle, brodovi ostaju bez linija i postaju vrlo laki plijen za eventualno špekulante. **Irena Ahel** odgovara kako ne vidi razloga zašto bi se Jadrolinija trebala bojati malih brodarka koji će se pojaviti sa starim brodom. U trećoj replici **Nenad Stazić** smatra da kolegica Ahel ne razmišlja logično, jer kaže zato što će biti novih linija postojeće dajemo na tržište. Pa ako će biti novih linija njih dajte na tržište. Kažete kako se Jadrolinija ne treba bojati konkurencije. Možda ne u poštenim uvjetima, ali kako je koncesiju dobio Buljubašić? Nisam govorila o potrebi uvođenja novih linija, odgovorila je **Irena Ahel**. A što se tiče SEM Marine ne kažem da je to dobra konkurencija, a izuzetak ne čini pravilo. U slijedećoj replici Ante Markov (HSS) postavio je pitanje da li brodar koji će naručiti brod u Španjolskoj za 20, 30 milijuna eura star deset godina može i smije dobiti koncesiju. Jadrolinija treba zadržati pozicije koje ima, ali i ostali brodarki samo pod uvjetom da se nabavljaju brodovi u hrvatskim brodogradilištima. **Irena Ahel** upozorava kako Zakon jasno definira uvjete pod kojima se može dobiti koncesija.

(Ne)opravdani strahovi

Jozo Topić (HDZ) naglasio je kako je izuzetno bitno ulaganje u održavanje dobrih linija s otocima. To je strateški cilj ove Vlade i države. Ovaj Zakon trebao bi zamijeniti tri zakona koja su na snazi. Jedna od novina u ovom Zakonu je konstituiranje Agencije, koja bi vodila poslove vezano za raspisivanje i provođenje natječaja za koncesije. Agencija bi kontrolirala sve obveze koje je koncesionar dužan ispunjavati. Najveća novi-

na u ovom Zakonu je uvođenje tržišnog principa kroz sustav dodjele koncesija za svaku brodsku liniju temeljem javnog natječaja. Pozdravljam predstavnike našega najvećeg broдача koji su na galeriji. Neopravdani su strahovi da bi se uvođenjem tržišnog principa narušila dostignuta kvaliteta usluga i stupanj sigurnosti putnika. Sigurno je to da će Jadrolinija morati sada ili za neko buduće vrijeme djelovati u drugim okolnostima. Razdoblje od 5 godina primjereno je vrijeme da se ona postupno restrukturira i osposobi za tržišnu konkurenciju. Slažemo se kako se mora voditi računa o Jadroliniji. Njoj treba odati i velike zasluge u Domovinskom ratu. Bila je na prvoj liniji bojišnice. Otočani su emotivno vezani uz našega nacionalnog broдача. Ali osim pohvale treba spomenuti i nešto čime otočani u akvatoriju Šibenika nisu zadovoljni. Stalni linijski promet putnika održava se za otoke Žirje, Kaprije, Zlarin i Prvić s dva stara broда. Starost im je više od 55 godina. Neprihvatljivo je da tako dotrajali brodovi uopće plove na našem moru. Otok Žirje 11,5 milja udaljen je od Šibenika. Za otok plovi jedan brod s dvije linije. Putovanje traje dva sata. S normalnim povezivanjem putovanje bi trajalo pola sata.

Mr. sc. **Mato Arlović** podsjetio je kako je Jozo Topić rekao: "Jadrolinija mora". Pitanje je što mi moramo. Imamo pred sobom nedorečeni Prijedlog zakona. Kako će se ostvariti interes Hrvatske u ovom Zakonu opće nije riješeno. Riješeno je da se ide na tržišne odnose, a u isto vrijeme u prijelaznoj i završnoj odredbi brišu se odredbe Zakona o Jadroliniji koji govori o posebnom statusu te tvrtke. Dr. sc. **Miljenko Dorić (HNS)** upozorio je kako se u Hrvatskom saboru stalno spominje briga za pomorce, sigurnost otočana, kako Vlada puno izdvaja itd. Koje li demagogije. Svaka zemlja koja ima otoke izdvajala je, izdvaja i izdvajati će. To je minimum minimuma. To nije ništa novo. U odgovoru **Jozo Topić (HDZ)** nije se s ovim složio. Otočani su toga svjesni. Oni su to iskusili. Da je Jugoslavija ulagala i brinula o otocima i brodskim linijama kao što ova Hrvat-

ska Vlada o tome vodi računa, ne bi se dogodilo da su naši otoci u pustinji. Od najljepših otoka napravljene su vojne tvrđave i logori.

Europske norme ne nameću uvođenje stranih broдача i mornara

Dr. sc. **Tonči Tadić (HSP)** podsjetio je da su otoci 1910. godine imali najveću naseljenost. Sve što se dogodilo nakon toga bili su krivi eksperimenti. Danas je stanje takvo da se nitko ne bi usudio ići u velike eksperimente s brodskim prijevozom. Ulazak privatnog kapitala može se realizirati na dva načina. Jedan je privatizacija Jadrolinije. To je potpuno besmisleno. Drugi je način ulazak privatne konkurencije. To nitko ne sprječava ni danas po postojećim zakonima. Grčka ima 10 privatnih broдача. Tu nema strane konkurencije. Italija je napravila sustav tako pažljivo da zapravo stranac ne može ući. Ključno je pitanje je li ovo sve skupa radi regulative EU? Na snazi je SSP. Što on kaže? Članak 51. SSP-a kaže da se odredbe o osnivanju podružnica stranih firmi ne teritoriju Hrvatske neće primjenjivati na obavljanje broдskog prometa. Članak 52. SSP-a ne sprječava Hrvatsku da primijeni posebna pravila koja se odnose na podružnice firmi iz EU. Znači, ako slučajno uđe strani broдаr uvijek ga možemo maknuti iz natječaja. U predloženom Zakonu kaže se da koncesionar može imati u posadi hrvatske državljanine ili državljanice članice EU. Međutim, u članku 54. SSP-a izričito se kaže da državljanin EU mogu u Hrvatskoj boraviti samo privremeno na nekoj višoj funkciji radi uspostave podružnice njihove firme i nikako na području pružanja usluga. Ako broдарstvo na linijskom prometu nije pružanje usluga, što onda jest. Prema tome ta finta da mi radi europskih normi moramo uvesti strane broдare ili mornare ne stoji. Ako liberaliziramo tržište nama u igru mogu ući stranci ne budemo li se držali SSP-a. Ali sada smo tu u problemu. Ova je Vlada već pokazala nevjerojatnu sklonost da zane-

mari SSP onda kada je to u hrvatskom interesu. Koncesijski ugovor mora biti takav da jamči sigurno obavljanje broдskog prijevoza. Na državnim linijama u pravilu voze Jadrolinija i broдari koji su se do sada dokazali. Novi mogu ući na dopunske odnosno županijske linije. Ali ne mogu na državnu liniju ako prije toga nisu prošli probni staž od tri godine. I naravno, moraš imati domaće mornare. Sjedište Agencije neka bude u Zagrebu, ali neka Agencija ima i regionalne uprave u Puli, Rijeci, Zadru, Šibeniku, Splitu i Dubrovniku.

Ovaj Zakon, upozoravaju oporbni zastupnici, ostavlja mogućnost da se u ovaj biznis uključe špekulanti. Njihov je motiv zarada. Otvara se prostor da se u pomorski prijevoz uključe stari, nekvalitetni brodovi s problematičnim posadama.

Mi ne učimo na tuđim iskustvima i greškama, rekao je u replici **Ante Markov (HSS)**. Dva puta ponovimo grešku, a treći puta se upale svjećice. Vremenski odmak bude desetak godina. U nekim hotelima na Jadranu nije službeni hrvatski jezik. Službeni je jezik neki drugi. I ako taj drugi ne govorite nećete imati posla. Dr. sc. **Tonči Tadić** rekao je kako država treba poticati domaću brodogradnju. Ali domaći brod ne mora biti uvjet da netko dobije koncesiju. Pola Jadrolinijinih trajekata kupljeno je vani. Kako onda privatnika prisiljavati da ima domaći trajekt? **Zdenko Antešić** drži kako bi sjedište Agencije trebalo biti na jednom od otoka. Nadalje, bolju ocjenu Jadrolinija nije mogla dobiti od one koju je predlažak Zakona napisao u obrazloženju. SSP ni u kom slučaju ne obvezuje Vladu na donošenje ovog Zakona. Koji su glavni razlozi donošenja ovog zakona, upitao je Zdenko Antešić Tončija Tadića. Koji su motivi donošenja Zakona mogu samo naslutiti, odgovorio je **Tonči Tadić** Najbolje je da to pitate

kolege iz Ministarstva. Mogu naslutiti da je njihova želja možda bolje uređenje tržišta. Ali tržište je uređeno po postojećim zakonima.

Na otocima i u priobalju obično se kaže: "Dajte dite materi", rekla je **Ruža Tomašić (HSP)**. Stoga smo se našli s brodarima. U dogovoru s njima HSP predložila je konkretne promjene ovog Zakona. Potom je zastupnica Ruža Tomašić citirala i obrazložila predložene amandmane HSP-a koji su u ovom rezimeu već prikazani. Na kraju izlaganja zastupnica je zamolila državnog tajnika da se očituje o predloženim amandmanima HSP-a.

Pero Kovačević (HSP) rekao je kako su se Jadrolinija i Rapska plovidba počele pripremati za tržišnu utakmicu gradnjom novih brodova. Treba im vremena da se još bolje pripreme. Zato trebaju imati prioritetne koncesije. Kad je riječ o šibenskom području znamo da je ukinuta linija Šibenik - Ancona, jer je uplovljavanje u šibenski prostor gubitak vremena zbog potrebe smanjenja brzine i prolaska kroz kanal. Također, trebamo kazati da do danas nije riješena sudbina deset poginulih pomoraca.

Četiri razloga za negativnu ocjenu

Četiri su razloga zašto neću podržati Zakon, rekao je **Dragutin Lesar (HNS)**. Prvi je predložena Agencija. Ona radi poslove koje je do sada radilo Ministarstvo. Četiri-pet ljudi to sada radi u Ministarstvu. Da li će biti u Agenciji sasvim je svejedno. Drugi razlog je odredba članka 28. koja predviđa da državljani članica EU mogu biti članovi posade. Hrvatska još uvijek nije članica EU. Ako išta ima za što možemo reći da je specifična to su otoci. Ovdje idemo s rješenjem koje od nas nitko u Europi ne traži. Treće, isti članak govori o tome da oni koji sudjeluju u natječaju moraju dati dokaze da će ispuniti uvjete. Dakle, mora dokazati da će ispuniti uvjete, a ne da ima uvjete. Kada netko ulazi u natječaj, onda barem minimum pristojnosti je da stranac koji se javlja na natječaj ispunjava uvjete u tom trenutku. Četvr-

to, ukoliko kroz prioritetne linije barem na 12 godina ne zadržimo mogućnost da konkurencija dolazi postupno imaćemo situaciju da će doći jeftina konkurencija, a ona može biti jeftinija samo na starim brodovima i posadom koja je manje plaćena od hrvatske. Ako Zakon bude prihvaćen za 4-5 godina nećemo imati Jadrolinije. Zašto se svi pravimo kako ne znamo da su strani brodari registrirali svoje tvrtke u Hrvatskoj te da samo iščekuju donošenje ovog Zakona i raspisivanje natječaja. Sve ostale radnje koje su potrebne za preuzimanje linija kroz tobožnje natječaje već su napravljene. To je pozadina ovog Zakona i ništa drugo.

Nedovršen projekt u treće čitanje

Nisam siguran da se amandmanima ovaj Zakon može popraviti, upozorio je mr. sc. **Mato Arlović** te dodao da se radi o nedovršenom projektu kojeg bi trebalo poslati u treće čitanje. U ovom Zakonu sukladno članku 29. ne samo da se otvara tržište nego se otvara tržište bez ikakvih ograničenja. U tom članku kaže se kako prilikom davanja koncesije prednost ima brodar koji je ponudio veću naknadu za koncesiju na određenoj liniji, ne traži potporu ili traži manju visinu potpore, a brod je manje starosti, a veće udobnosti. Ovim člankom namješteno je da se brodarima osigura da konkuriraju i da pokušaju postići dogovor s državom oko toga tko će dobiti koncesiju, a ne tko će zaštititi javni interes. U tom kontekstu jasna je i odredba da će privatizacija Jadrolinije otpočeti tek nakon što se podijele koncesije. Ovim je unaprijed određeno da će se prvo privatizirati linije pa tek onda otvoriti privatizacija Jadrolinije. Jadroliniju se stavlja u nepovoljan odnos na tržištu. Još uvijek postoji Zakon o Jadroliniji po kojem ona mora ispunjavati obveze prema državi kao državno poduzeće. Svi ostali privatnici to ne moraju. Nadalje, ovom generalnom zakonskom odredbom mijenjaju se specijalne odredbe, što je nedopustivo. Zakon je nomotehnički nedorečen. Treba upozoriti kako je predlagatelj

nekorektan prema Hrvatskom saboru i zastupnicima. U završnom dijelu obrazloženja na strani 38. kaže se kako su svi prijedlozi suštinske naravi ugrađeni u Konačni prijedlog zakona. To nije točno. Primjerice u Hrvatskom saboru bile su rasprave i prijedlozi o prioritetnoj koncesiji. Nije obrazloženo zašto taj prijedlog nije prihvaćen, a kaže se da su ugrađeni u Prijedlog zakona. Međutim, uopće nisu ugrađeni. Nadalje, iz obrazloženja Zakona proizlazi zašto se donosi. Vidljivo je da je zatražen projekt koji bi trebao dovesti do toga kako osigurati privatizaciju Jadrolinije. Ali idemo onda donijeti poseban Zakon o privatizaciji Jadrolinije u kojem će se utvrditi i prijelazno razdoblje.

Dostupnost proračunskih sredstava

O privatizaciji Jadrolinije na temelju Studije i onoga što ova Vlada promišlja rekli smo u članku 69. ovog Zakona. Ne držimo niti ima potrebe za privatizacijom Jadrolinije. Time što se nas u Vladi tiče možemo tu priču zatvoriti, rekao je državni tajnik **Branko Bačić**. Nadalje, ne stoji tvrdnja kako je samo deklarativna podrška Vlade Jadroliniji. Država je podmirivala obveze koje nastaju temeljem vraćanja kredita. Riječ je o 100 milijuna kuna. Ne stoji tvrdnja da Jadrolinija svoje kredite vraća temeljem poslovanja. Ovdje je bilo postavljeno i pitanje javnog interesa. Interes najbolje štiti, jer zbog toga je značajno i subvencioniran iz državnog proračuna, državni brodar. Ali isto tako ne možemo reći da taj javni interes lošije štiti i niz drugih privatnih brodara. Pitanje prioritetne koncesija vrlo je bitno. U amandmanu SDP-a predloženo je da se prioritetna koncesija riješi ugovorom ili da se prepusti brodarima koji obavljaju trajektni i klasični brodski prijevoz. Dakle, ne odnosi se na sve brodare. Moralno je dvojbeno nekome tko je već dobio prioritetnu koncesiju i koja je istekla prije četiri godine, dati sada kroz Zakon prioritetnu koncesiju. Postavlja se također pitanje u vezi sa sredstvima državnog proračuna. Mogu li biti dostupna samo

određenim brodarima, a ne i drugim brodarima koji ispunjavaju sve zakonske obveze. To je na određeni način diskriminatorski odnos prema privatnim brodarima koji pošteno obavljaju linijski prijevoz. Rapska plovidba pokazala je da privatni brodar može vrlo kvalitetno obavljati javni prijevoz od interesa za Hrvatsku. Država kao vlasnik najvećeg brodarar brinut će o njemu i s niz mjera koje će mu omogućiti da najspremniji uđe u tržišnu utakmicu. Tu je prava priča o prioritetnoj koncesiji. U ovom trenutku tvrtke za koje se predlaže prioritetna koncesija su u stranom vlasništvu.

Hrvatska je pomorska zemlja. Kakva to je već daleko složenija i otvorenija tema, ustvrdio je **Ante Markov (HSS)**. U kontekstu ovog Zakona najvažnije je pitanje kakav je javni prijevoz u linijskom obalnom prometu. Drugo bitno pitanje je kako razvojna politika brodarar, državnih ili privatnih, utječe na poslovanje industrije i turističkih tvrtki. Odgovor na ta pitanja govori kakav treba biti Zakon. Zakon mora biti jednako dobar i za državnog brodarar i za privatne brodarar. Ovaj Zakon otvorio je čitav niz pozitivnih rasprava, gledišta i stajališta. Bilo bi isto tako pogrešno ne uočiti i neke manjkavosti državnog prijevoznika. Nikada nismo raspravljali o trošenju 280 milijuna kuna koji se godišnje dobivaju. Treba znati i kako se subvencionira svaka linija pojedinačno. Još važnije je kako s nacionalnog aspekta potvrditi činjenicu da smo pomorska zemlja. Moramo stvoriti preduvjet za domaćeg državnog brodarar i za privatne brodarar da ojačaju i da se mogu u budućnosti nositi s konkurencijom. Državni brodarar zahtijeva daleko veću pažnju, potporu i subvenciju. To ne treba zaustaviti privatne brodarar i konkurenciju, jer za naše građane nije bitno tko ga vozi, nego kako ga vozi. Jadroliniju treba jačati i omogućiti joj dobivanje prioritetnih koncesija ne zbog monopola, nego zbog toga da se može strateški ulagati sredstva u domaćeg brodarar. Za HSS je bitan članak 69., da se nedvosmisleno kaže kako nema privatizacije bez posebnog Zakona o privatizaciji.

Stranim brodarima vrata otvaramo, a našima zatvaramo

U replici mr. sc. **Mato Arlović** rekao je kako pitanje prioritetne koncesije ne određuje brodar nego interes Hrvatske vezano za javni prijevoz. Nedvojbeno da svi materijalni, ekonomski, organizacijski, radni, socijalni, političko-pravni kriteriji vojuju za to da se Jadroliniji dodijeli prioritetna koncesija na svim linijama kojim se ostvaruje javni prijevoz kao interes Hrvatske. U odgovoru na repliku **Ante Markov** podsjetio je kako je jasno kazao da javni interes proizlazi iz jasno postavljenog cilja. Ako je cilj pokrivanje svih linija i onih gdje je nužno uspostaviti vezu najmanje dva puta dnevno, onda je jasno da možemo pojačati taj interes da ne bude veza dva nego četiri puta dnevno. Kažete kolega Markov, upozorila je **Ingrid Antičević - Marinović** da nam ne treba sukob privatnog i državnog brodarar. U tome i jeste kvaka ovog Zakona. Kada je pokrenut čitav niz javnih kritika, Vlada je sama podnijela amandman. Onda se tumači iz Vlade kako više nema razlike između Jadrolinije i nekakvog stranog brodarar. Sada su svi to hrvatski brodarar. Kažete kolega, rekao je **Nenad Stazić**, da treba omogućiti domaćim brodarima da uđu u konkurenciju s Jadrolinijom. Nemojmo biti naivni. Strani brodarar koji se registriraju u Hrvatskoj počinju funkcionirati kao domaći. Njima otvaramo prostor. Državni brodarar odlično radi posao. S tim se svi slažemo. Njemu se bez ikakve potrebe ide dovoditi konkurencija. Strane kompanije će se tu registrirati. Zašto uništavamo svoje i svoje ljude ostavljamo bez kruha? Otvaramo vrata strancima, a našim brodarima vrata zatvaramo. Računao sam, naglasio je **Ante Markov**, da sam dovoljno jasan kada kažem da podupirem hrvatske domaće brodarar. Mislim da ima i privatnih domaćih brodarar koji vrijedno i s malo zarade obavljaju posao. Nije dobro da sve trpamo u isti koš i kažemo da su prodane duše i da iza njih stoje stranci.

Tko nije pročitao SDP-ov amandman?

Za riječ se tada javio državni tajnik Branko Bačić koji je **Zdenku Antešiću** odgovorio da vjerojatno nije pročitao amandman SDP-a. Amandmanom se predlaže da se za 32 od ukupno 46 brodskih linija izda prioritetna koncesija. Dakle, nekima bi se izdala, a nekima ne. Brod za koji predlažete da se produži prioritetna koncesija upravo je strani brod. To je najstariji brod na Jadranu. Ovim Zakonom spriječilo se da se može na natječaj javiti brod koji je u vlasništvu strane tvrtke. Za vrijeme Jugoslavije takva je mogućnost postojala. Zašto Zakon? Državnih je linija 46, a od toga već sada 19 ih mora ići na natječaj. Za njih mora se raspisati natječaj prema postojećim zakonima. Pored toga pet državnih linija, među kojima je linija Rapske plovidbe, također prema sadašnjem Zakonu mora ići na natječaj. Kad se zalazete za prioritetnu koncesiju onda se s pravom može postaviti pitanje zašto to nije napravljeno 2002. godine? Kad je riječ o Jadroliniji uistinu je ne mislimo privatizirati. Bilo je riječi da je ovaj Zakon toliko loš da ne rješava čak ni pitanje možebitnog štrajka, niti da čuva javni interes Hrvatske. Međutim, niz članaka definira što Vlada, Ministarstvo i Agencija moraju napraviti ukoliko pojedini brodarar ne obavlja linijski i javni prijevoz. Rekli smo kada se nitko nije javio na natječaj ili kada netko komu je skinuta koncesija nema zamjenu u Hrvatskoj, da bi zaštitili interes kvalitetnog povezivanja otoka s kopnom, da se može u tom slučaju angažirati stranog brodarar. Gospodin Tonči Tadić je i protiv toga. On amandmanom traži da se uopće odbije mogućnost dovođenja stranog brodarar.

Netočan je navod kako nisam pročitao amandman, rekao je **Zdenko Antešić** te dodao da se tim amandmanom stječe zakonska osnovica za dodjelu prioritetnih koncesija. Netočno je da Vlada ovim Zakonom ne misli privatizirati Jadroliniju, upozorila je **Ingrid Antičević-Marinović**. Ovo je uvertira u njenu privatizaciju.

Bez razmišljanja deset novih linija

Slavko Linić (SDP) apelirao je na predlagača da bude vrlo oprezan i mudar kod rasprave o amandanima. Javni interes je sigurnost putnika i pomoraca. Sadašnjim Zakonom javni interes je ostvaren. Državni brodar i privatni brodari prijevoz putnika obavljaju kvalitetno i sigurno ne riskirajući živote pomoraca. To je razlog zašto je prioritarna koncesija bitna. Tada se mi kao saborski zastupnici borimo za sigurnost putnika i pomoraca. Državni tajnik govori da ovim Zakonom počinje liberalizacija. To nije točno. Dosadašnjim Zakonom 14 državnih linija ostvareno je natječajem. To je u odnosu na ukupnih 46 linija 30 %. Znači što otočani stalno govore? Želimo noćnu liniju. Koji je problem da ih uvedemo? Vrlo je slaba povezanost otoka međusobno. Da li moramo uvesti nove linije? Da. Prema tome, ne razmišljajući imamo deset novih linija koje se trebaju dodijeliti samo kroz natječaj za koncesiju. Malo podrugljivo državni tajnik pokušava reći kako Klub zastupnika SDP-a želi zaštititi samo klasični brodski prijevoz i želi zaštititi trajektni brodski prijevoz. Obrazloženje zašto smo predložili samo linije koje se odnose na trajektne i klasični prijevoz je to jer oni nisu bili na tržištu. Onima koji sada dobro rade nemojte uzimati posao. Struka, pomorci, gospodarstvo, većina politike u ovom Saboru reklo je da treba uvažiti prioritarnu koncesiju. Vlada uporno veli: ne.

Zaboravljivost je loša stvar, ustvrdio je **Krunoslav Markovinić (HDZ)**. Zato moram ispraviti netočan navod da ste za tržišnu utakmicu. Kao predsjednik Nadzornog odbora INA-e ukinuli ste maržu svim privatnim crpkama koje su u većini slučajeva propale, osim marže vama bliskom Euro-Petrolu koji je zatim te privatne crpke jeftino kupio. Toliko o tržišnim utakmicama.

Treći dan

S ovim ispravkom netočnog navoda bio je okončan drugi dan rasprave o

ovom Prijedlogu zakona. Trećeg dana prvi se javio u ime **Kluba zastupnika HSP-a** dr. sc. **Tonči Tadić**. On je upozorio da se od rujna 2005. godine na dnevnom redu Hrvatskog sabora nalazi prijedlog HSP-a za reaktiviranje hrvatskog gospodarskog pojasa. S obzirom na inicijativu za proglašenje talijanskog gospodarskog pojasa postavljamo pitanje kada će u Hrvatskom saboru biti raspravljena ta inicijativa HSP-a. Predsjednik Hrvatskog sabora **Vladimir Šeks** rekao je da je taj prijedlog uvršten u dnevni red ove sjednice. Bit će raspravljen kada se steknu poslovnički uvjeti u skladu s člankom 205. Poslovnika.

U ime **Kluba zastupnika IDS-a** **Damir Kajin** upozorio je kako su se stekli svi poslovnički uvjeti za raspravu o IDS-ovom Prijedlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sigurnosti prometa na cestama. Kada će zastupnici o tome raspravljati? Upućujem vas na članak 205. Poslovnika, rekao je predsjednik Hrvatskog sabora **Vladimir Šeks (HDZ)**.

Privatizacija na hrvatski način

U nastavku rasprave o Prijedlogu zakona o prijevozu u linijskom i povremenom obalnom pomorskom prometu dr. sc. **Miljenko Dorić (HNS)** naglasio je da znamo kako je privatizacija završila i što se dogodilo u proteklih 15 godina. Građani pitaju da li će se i ovaj puta dogoditi nešto slično. Do koje je točke došla Hrvatska nakon privatizacije? Prošle godine u Hrvatskoj smo imali bruto društveni proizvod samo 1% veći od društvenog bruto proizvoda SR Hrvatske iz davne 1980. godine. Dakle, 25 godina nam je trebalo da dođemo do iste točke. Privatizacija na hrvatski način dijelom je za to kriva. Znamo što se dogodilo sa Croatia-line-om i njenih 70-ak velikih brodova. Pomorci na birou za zapošljavanje i na stranim brodovima. Privatizacija je rezultirala da danas imamo 1 do 2% izuzetno bogatih ljudi, imamo 50% izuzetno siromašnih građana, a ostali se snalaze. Postavlja se pitanje tko nas tjera na donošenje ovog Zakona? Odgovore nismo čuli. Ključno

je pitanje da li je ovo što činimo prioritet u razvojnoj politici zemlje. Zašto rušiti dobar sustav, a istovremeno imamo bezbroj sustava koji dobivaju lošu ocjenu? Skupština Primorsko-goranske županije upozorava da odredba članka 10. stavka 3. Zakona o otocima nije unijeta u ovaj Zakon. Otočani se s razlogom plaše da će cijena koju će ubuduće plaćati za trajektni prijevoz biti takva da se neće više poštivati Zakon o otocima. Kolege iz Primorsko-goranske županije kažu da je predloženi model privatizacije Jadrolinije u suprotnosti s obrazloženjem Zakona.

U replici mr. sc. **Marin Jurjević (SDP)** upozorio je kako je osnovno pitanje privatizacije Jadrolinije. Dobar dio građana i zaposlenih u Jadroliniji smatra da se na mala vrata pokušava da tvrtka izgubi na vrijednosti i u trenutku privatizacije da košta manje. Inače, još 1980. godine pokušano je da se veza između otoka i kopna spusti na lokalnu razinu i tako demontira Jadrolinija. To tada nije uspjelo. **Ingrid Antičević - Marinović** upitala je tko nas tjera na ovakav Zakon. Vlada je odgovorila radi bolje konkurencije i kvalitete. Kakve konkurencije vidjeli smo na liniji Supetar-Split. Po naredbi Vlade zabranjeno je Jadroliniji da se javi na natječaj. Slažem se sa vama da nema nesposobnije Vlade od ove. Iz svih istupa predstavnika Ministarstva provlače se dvije teze, upozorio je **Slavko Linić**. Jedna je interes Hrvatske. Znači, briga o otocanima, osiguranje mlade flote i kvalitetnijeg prijevoza. S druge strane govori se kako se štiti postojeće brodarstvo, državnog brodarstva. Dakle, neprekidno iz Ministarstva dolazi do podjele razmišljanja što je to prioritet interesa. Svima je jasno, rekao je dr. sc. **Miljenko Dorić** da se kvalitetnijim prijevozom treba sačuvati život na otocima, stvoriti osnovu za razvoj turizma i razviti gospodarstvo. Međutim, ono što svima smeta je da često osjećamo da netko drži figu u džepu kod predlaganja određenih zakona.

Klub zastupnika IDS-a bio je i u prvom čitanju protiv ovog Zakona, podsjetila je **Dorothea Pešić-Bukovac** te dodala kako je konačni prijedlog zakona još gori

nego u prvom čitanju. Problemi koji su se pokazali onda pokazali su se i sada, a to je prvenstveno privatizacija Jadrolinije. Drugi problemi su linije i to one 32 trajektne i 14 brodskih, koje trebaju imati privilegirani status. Sve priče o tržišnoj utakmici ne stoje. U obrazloženju Zakona navodi se da je popunjenost trajektnih linija s vozilima oko 35%, a s putnicima 16%. Neka netko objasni kako se tu može uvesti tržišna utakmica. Nitko nas ne prisiljava da nešto ovako radimo, a ponajmanje oni iz EU. Sada se Agencija podmeće kao kukavičje jaje. U kuloarima se priča da će Agencija biti u Splitu i da se već znaju imena ljudi koji će u njoj raditi. Ako se ovaj Zakon u ovoj formi usvoji nećemo više imati Jadrolinije, nego Jadnuliniju.

Netočan je navod da su otočani zadovoljni Jadrolinijom. Imam potpuno druge informacije, rekao je **Krunoslav Markovinović**. Mr. sc. **Marin Jurjević** ustvrdio je što se tiče Splita sasvim je isto je li Agencija u Krapini ili Splitu. Split od toga nema ništa. Krapina bi možda nešto imala. Nema nikakve potrebe da se Agenciju u Splitu prodaje pod firmu decentralizacije. Decentralizacija bi bila kada bi se Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka preselilo u Split. Kolegica Bukovac pita se što je pozadina ovog Zakona, rekla je **Ingrid Antičević-Marinović** te naglasila kako se svi u oporbi slažu da to nije interes pomoraca, otočana i Hrvatske. Interes je slabljenje i potapanje Jadrolinije. Sada nam je samo za čekati u čijem će to interesu biti. Dorotea Pešić Bukovac (IDS) izrazila je bojazan da ovo nije doprlo do ušiju predstavnika Ministarstva i Vlade. A dr. sc. **Miljenko Dorić** pojasnio je kako nije sporno treba li Agenciju locirati u Rijeci, Zagrebu, Splitu ili drugdje, već treba li nam Agencija uopće treba. Agencija je podmetnuta kao kukavičje jaje, kaže **Dorotea Pešić Bukovac**.

Jadroliniju neće kupiti stranci, nego domaći tajkuni

Slijedile su petominutne rasprave po klubovima. U ime Kluba zastupnika IDS-a **Damir Kajin**, među ostalim,

upozorio je kako se na 27. strani u obrazloženju Zakona na desetak mjesta spominje privatizacija. To je opasno. Privatizacija Jadrolinije ne smije doći u obzir. Monopolistu ne treba prodavati. Pomorci se plaše da će se kroz koncesiju obezvrijediti tvrtka i sutradan budžašto privatizirati. Tvrdim, neće je kupiti stranci. Kupit će je naši tajkuni. Doći će 2007. godine neka nova Vlada. Jasno da Vlada Ive Sanadera ne može vremenski privatizirati Jadroliniju. Ali zato brišite ovo iz Zakona i ne dajte tu mogućnost ni budućoj Vladi.

Jasno smo rekli i u Zakonu napisali kako nema govora o privatizaciji Jadrolinije dok se Zakon ne provede u cijelosti, ponovio je državni tajnik **Branko Bačić**. Rok je pet godina. Nitko ne govori da će se i nakon tog perioda privatizirati. Ponovo se postavlja pitanje zašto i tko nas tjera na ovaj Zakon? Zakon nije na tragu usklađivanja našeg s Europskim zakonodavstvom. On je potreba iz nekoliko razloga. Prvi razlog je da se od 46 državnih linija mora provesti procedura odabira novih brodara za 19 linija. Udruga brodara Mare nostrum podržava ovaj Zakon i tržišni pristup u rješavanju načina obavljanja pomorskog prometa. Udruga predlaže Vladi da kroz prioritarnu koncesiju omogući što je moguće duži rok postojećim brodarima. Rok za većinu linija bit će 4 do 5 godina. Ugovori za brzobrodskih linije ističu krajem ove godine. Moramo krajem godine za tih 14 brzobrodskih linija, ako Zakon bude usvojen, raspisati natječaj. Odbacujemo tvrdnju da je osnivanje Agencije sa sjedištem u Splitu kukavičje jaje koje bi trebalo zavaditi Rijeku i Split. Nama to nije niti na kraj pameti. Htjeli smo da se sredstva državnog proračuna nadziru i da se koriste u skladu s ugovorom koji je potpisan između Agencije i brodara.

Rečeno je kako nitko ovim Zakonom ne želi privatizirati Jadroliniju. To je netočan navod, ustvrdio je **Zdenko Antešić**. Davanjem koncesije provodi se puzajuća privatizacija državnog brodarka. Drugi netočan navod je tvrdnja kako je strukovna udruga Mare nostrum podržala ovaj Zakon. Točno je da udruga podržava Zakon, ali uz određene

uvjete. Gruba je neistina što je rekao državni tajnik, kako se ne može dogoditi da se privatizira Jadrolinija, ustvrdio je **Damir Kajin** jer je među ostalim naručena Studija od strane Ekonomskog fakulteta u Zagrebu na tu temu. **Luka Roić** (HSS) podsjetio je da je državni tajnik rekao kako nema govora o privatizaciji Jadrolinije. To bi bio točan navod kada bi predložili brisanje članka 69. Zakona. **Slavko Linić** upozorio je da se u točki 4. zaključaka strukovnog udruženja Mare nostrum izričito zahtijeva od predlagača utvrđivanje prioritarnih koncesija, a to ne piše u Zakonu. **Dorotea Pešić-Bukovac** podsjetila je kako je državni tajnik rekao da se Zakon donosi kako bi se moglo raspisati natječaj za 19 linija. Povucite Zakon i uredbom raspisite natječaj. **Valter Poropat** (IDS) kaže kako je državni tajnik rekao da je način za poboljšanje usluga otočanima davanje koncesija. Međutim, bolje je uvesti novog brodarka na istu liniju. Nije točno, rekao je **Nenad Stazić** (SDP), da je predloženi Zakon najbolji način da se poboljša linijski promet i pomogne brodarima i pomorcima. Sindikati pomoraca prosvjeduju, brodari prosvjeduju. Mr. sc. **Marin Jurjević** (SDP) rekao je kako nije točan navod da je grad Split dao brodarku SEM Marini koncesiju na liniji Split-Supetar. Koncesiju je dala županija. Godinu i pol dana čekalo se da ministar potpiše. A potpisao je mjesec dana prije izbora u Splitu. Ma zamislite. Netočno je državni tajnik ustvrdio da je za vrijeme koalicijske vlasti u Splitu protuzakonito data koncesija SEM Marini, upozorila je **Ingrid Antičević-Marinović**. Točno je da je to dano protuzakonito, ali to je dala HDZ-ova vlast u županiji.

Država je u sukobu interesa. S jedne strane je vlasnik Jadrolinije, a s druge nudi Zakon o dodjeli koncesija, navodno zbog 19 brzobrodskih linija, naglasio je u ime Kluba zastupnika HNS-a **Jakša Marasović**. U obrazloženju Zakona tih linija je 18. Zamislite situaciju da u pet godina Jadrolinija ne dobije ni jednu koncesiju. Onda je privatizirana unaprijed i ne vrijedi ništa. Ipak, drugačiji je scenarij. Jadrolinija će u slijedećih pet

godina dobiti određene koncesije. Vjerojatno koncesije će biti najmanje deset godina i onda će se znati tko će privatizirati Jadroliniju. Onda ćete imati siguran posao i sigurnu subvenciju države na toliko godina na koliko se koncesija dobiva. Jer da nije tako bilo bi puno logičnije da se Jadrolinija privatizira, pa da ide u ovaj Zakon. Onda bi to bilo tržište za što se HNS zalaže. Ovako bojimo se da su sve igre unaprijed sračunate.

Nema tržišta

Klub zastupnika HDZ-a podržat će ovaj Zakon iz slijedećih razloga, rekla je u ime **Kluba Irena Ahel (HDZ)**. Prijedlog zakona nedvosmisleno utvrđuje da će prednost kod dodjele koncesije imati brodar koji ponudi noviji i udobniji brod. Slijedeće je pitanje da li strani brod i strani vlasnik broda može dobiti koncesiju? Stranac može kupiti brod u inozemstvu, ali ga mora uvesti, platiti carinu i PDV te otvoriti tvrtku. Sukladno Pomorskom zakoniku kompanija mora ispunjavati sigurnosne, kadrovske, tehničke i ostale uvjete. Članovi posade broda moraju biti hrvatski državljani ili državljani EU, a službeni jezik na brodovima mora biti hrvatski. U prvom čitanju zadužili smo Vladu da se izjasi glede moguće privatizacije Jadrolinije. Vlada predlaže da se ne pristupi privatizaciji u slijedećih 5 godina dok se ne raspišu natječaji za sve koncesije. Rasprava o prvenstvenoj koncesiji pokazala je sve naše povijesne greške, dvojbe, lutanja i strahove. Postavljaju se pitanja da li privatni brodar može obavljati poslove od javnog interesa. Otkud strah za Jadroliniju ako se svi slažemo da je dobar brodar? Kako možemo dodijeliti prvenstvenu koncesiju bez natječaja čak i brodovima kojima je ugovor davno istekao. Zar država može u 21. stoljeću iz državnog proračuna dodijeliti 320 milijuna kuna bez natječaja? Da li je tu moguć sukob interesa?

Ovo je uvertira u privatizaciju Jadrolinije, rekla je **Ingrid Antičević-Marinović**. Za 5 godina ćemo je privatizirati na već poznati način za jednu kunu. **Jakša Marasović** upozor-

rio je kako Europa nema neka posebna pravila za ovo. Europa ima modele i privatne i državne linije. Mr. sc. **Marin Jurjević** rekao je kako nije točno da će se ovim Zakonom zaštititi dosegnuti standardi u linijskom prijevozu. Naime, Zakon će omogućiti priliv radne snage iz EU, iz onih zemalja koje ruše dosegnute sindikalne i radne standarde naših pomoraca. Netočna je tvrdnja da će onaj koji će uvesti brod platiti PDV, upozorio je **Zvonimir Mršić**. Njemu će taj porez biti vraćen u roku od 30 dana. Kolegica kaže kako se priziva propast Jadrolinije i to posve bez argumenata, ustvrdio je **Nenad Stazić** što je posve netočno. Ne priziva se propast nego se strahuje od propasti. Drugo, kažete, povećat će se sigurnost plovidbe. Neće. Uzmite SEM Marinu. Da li se s njom povećala sigurnost plovidbe? **Zdenko Antešić** također tvrdi da će se primjenom ovog Zakona smanjiti kvaliteta prijevoza. Drugo, uvjereni smo da implementacijom ovog Zakona ozbiljno dolazi u pitanje budućnost Jadrolinije.

Koliko i kakva je Hrvatska pomorska zemlja?

Za **Klub zastupnika HSS-a** ovo je jedan od presudnih Zakona koji će dati odgovor na pitanje koliko i kakva je Hrvatska pomorska i otočka zemlja, naglasio je u ime **Kluba Ante Markov (HSS)**. Držimo da Prijedlog zakona nije prihvatljiv. Privatizacija u članku 69. ne smije biti navedena na onakav način. Privatizacija mora biti, ako i kada bude potrebe za to, riješena posebnim Zakonom o privatizaciji Jadrolinije. Drugo, ovog momenta prioritetna koncesija je neophodna, jer ne postoji tržište. Jadroliniji treba dati punu pomoć desetak godina da se razvije i zadovolji potrebe otočana. Treće, koncesionari koji su dobili prioritetnu koncesiju moraju nabavljati brodove od hrvatskih proizvođača. Agencija služi kao mamac koji je očigledno potreban da se zavara trag. Držimo da u ovom momentu nema potrebe za Agencijom. Predlažemo Vladi da Zakon prosljedi u treće čitanje.

Prostor za skepsu

U ime **Kluba zastupnika HSL-a** govorila je potpredsjednica Hrvatskog sabora **Đurđa Adlešić (HSL)**. Ona je upozorila da ovaj Zakon određuje sudbinu ne samo Jadrolinije i 2000 obitelji vezanih uz nju te sudbinu brodarica i pomoraca nego i otočana. Logično je da kod ovih zakona imamo skepsu. Prostor za skepsu postoji, ako se sjetimo sličnih rasprava. Sudbine HT-a i INA-e, a možda i Jadrolinije, rezultirale su viškom radnika u tim tvrtkama i poskupljenjem usluga za građane. HSL drži da bi bilo najbolje rješenje prioritetna koncesija od 10 do 13 godina, s tim da se to vrijeme iskoristi za pripremanje za tržišnu utakmicu. Dakle, za ulaganja kako bi bili spremni za konkurenciju. Ne mislimo da bi se time umanjila sigurnost putnika. Kod osnivanja agencija uvijek se javlja oprez da se zapravo događa skrivanje identiteta odgovornih i da se samo povećavaju troškovi.

Kolegica **Đurđa Adlešić** kazala je da su HT i INA usporedive veličine u odnosu na Jadroliniju, što je netočno, ustvrdio je **Ante Markov**. HT i INA su tržišni monopolisti. Jadrolinija prije svega služi "sirotinji". Nije točno, rekao je **Valter Poropat**, da smo svi i u svemu zadovoljni sadašnjim linijskim prijevozom.

U ime **Kluba zastupnika HSP-a** dr. sc. **Tonči Tadić** naglasio je kako nije jasno kakva to europska regulativa prisiljava Hrvatsku da pristane na pojedine članke u ovom Zakonu kojima se, primjerice uvode strani brodari ili strani mornari na hrvatske brodove. Potom je zastupnik citirao članke 51, 52. i 54. SSP-a. Ako već idemo na pisanje novog zakona nepotrebno je izmišljati neka nova rješenja u odnosu na ona koja nam se nude iz našeg neposrednog susjedstva. U Italiji postoji Tirenija. To je državna firma. Bila je privatizirana i natrag je vraćena u talijanske državne ruke. Dovoljno jaka pouka da mi ne smijemo ponoviti sličan eksperiment s Jadrolinijom. U Italiji uvidjeli su kako moraju imati i dopunske brodare. Dopunske linije voze privatni brodari.

Dakle, prostora za privatnike ima i u takvom modelu. Neki od amandmana HSP-a biti će ključni za našu odluku o prihvaćanju ovog Zakona. To se odnosi na ulazak stranih brodara i mornara i posebno temeljni zahtjev da nitko ne može dobiti državnu liniju ako prije toga nije tri godine bio na nekom probnom roku na nekoj županijskoj, odnosno dopunskoj liniji.

Regionalne stranke protiv Zakona

U ime **Kluba zastupnika PGS-a, SBHS-a i MDS-a** mr. sc. **Nikola Ivaniš (PGS)** rekao je kako Klub zastupnika regionalnih stranaka ne podržava donošenje ovog Zakona. Članak koji spominje privatizaciju smatramo među glavnim zbog kojih ne možemo podržati Zakon. Agenciju za dodjelu koncesija smatramo nepotrebnom i u osnovi pogrešnom. Reći ćemo i zbog čega. Držimo pogrešnom i strukturu hrvatske Vlade i ovog mamut Ministarstva. Mislimo da bi bilo dobro da imamo ministarstvo pomorstva, da imamo ministarstvo turizma te ministarstvo prometa i infrastrukture. Što se tiče linijskog i ostalog prometa na Jadranu, držimo da se neće u idućim desetljećima stvoriti uvjeti da na tom prostoru profunkcionira tržište. Neće se ništa spektakularno dešavati s demografijom na Jadranu, pa da će odjednom tu živjeti toliko ljudi da će čitav niz linija postati rentabilan. Prema tome, držimo da je model koji Hrvatska treba zadržati državni brodar. Zakon u osnovi smatramo nepotrebnim.

Zakon u treće čitanje

Klub zastupnika SDP-a predložio je Hrvatskom saboru zaključak prema kojem će se o Konačnom prijedlogu zakona provesti treće čitanje, izvijestio je u ime Kluba **Slavko Linić (SDP)**. Naime, zbog velikog broja podnesenih amandmana Klub smatra opravdanim da se rasprava ovog Zakona provede i u trećem čitanju. Ponuđeni amandmani toliko su različiti od teksta da bi se

predlažuć ozbiljnije mogao upustiti u njihovu obradu zajedno sa strukom, predstavnicima zaposlenih i klubovima zastupnika. Rasprave u Hrvatskom saboru pokazale su da svi klubovi razmišljaju drukčije vezano uz predloženi tekst, izuzev HDZ-a. I ono što je najvažnije, nedovoljno su u ovom Zakonu definirani državni interesi. Nije istina da su otočani i brodari na suprotnim stranama. Otočani žele bolji servis, više linija i kvalitetnije brodove. Brodari to isto žele. Ali brodari bez potpore iz proračuna ne mogu to dati. Znači, imaju isti interes. Za premijera Ivu Sanadera opasna je situacija. Zašto? U 30 dana rasprave imamo sukob s regijom. Članovi Otočkog vijeća s te regije ne slažu se s ovakvim prijedlogom. Županija se ne slaže. Poslovni ljudi se ne slažu. Otvaramo sukobe među regijama. Klub zastupnika SDP-a upozorava kako je rasprava pokazala, a i struka i gospodarstvo kroz Mare nostrum rekli su da nemaju ništa protiv konkurencije i tržišne utakmice, ali zahtijevaju da se kroz prioritetnu koncesiju riješi interes gospodarstva i otočana. Pomorci zahtijevaju svoju zaštitu, jer nisu imali pravo sudjelovati u bilo kakvim privatizacijskim procesima.

Ispravljam netočan navod da se Otočko vijeće ne slaže s ovim Zakonom. Otočko vijeće podržava Zakon, rekao je **Krunoslav Markovinović (HDZ)**.

U ime **Kluba zastupnika Hrvatske stranke umirovljenika** govorio je **Silvano Hrelja (HSU)**. On je upozorio kako davanje koncesije ili privatizacije koje su same sebi cilj ili daju prednost dijelu nad cjelinom nisu prihvatljive. Cilj jedino može biti kvalitetniji pomorski prijevoz te očuvanje i unapređenje kvalitete života na otocima. Smatramo da ovdje imamo nedovoljni stručni pristup i procjenu budućih učinaka. Ovo su preozbiljne teme i one ne mogu biti predmet sporenja ni na političkoj ni na stručnoj sceni već moraju biti usvojene svojevrsnim konsenzusom ili sukladnošću interesa. HSU ne može podržati Konačni prijedlog zakona, ali će podržati predloženi zaključak da se Zakon uputi u treće čitanje.

Po nama u Vladi, rekao je u završnom osvrtu državni tajnik **Branko Bačić**, dva su razloga zbog kojih je nastala prepirka, odnosno drugačije viđenje ovoga Zakona. U prvom redu to je da ili ne prioritetna koncesija. Mi smo rekli da prioritetna koncesija ne može poboljšati postojeći nivo usluga u linijskom i povremenom obalnom pomorskom prometu i to iz nekoliko razloga. Prvo, kroz prioritetnu koncesiju cementiramo postojeće stanje. Drugo, kroz prioritetnu koncesiju ne možemo kvalitetno utvrditi nivo usluge i njenu cijenu. Nadalje, sredstva iz državnog proračuna, koja se izdvajaju za subvencioniranje postojećih linija, moraju se učiniti transparentnim svim sudionicima u pomorskom prometu. Ne može neko kome je prestala koncesija nastaviti obavljati promet bez novog natječaja i da mu se pri tome sredstva iz državnog proračuna izdvajaju bez ikakvih kriterija. Jedini i pravi način je natječaj. Onaj tko pobjedi na natječaju mora ispuniti postojeće uvjete ili predložiti kvalitetnije uvjete. Klub zastupnika HDZ-a predložio je dodatni kriterij prema kojem će prednost pri odabiru imati onaj koji dulje vremena obavlja linijski pomorski promet u Hrvatskoj. Tako dodatno osnažujemo poziciju brodarka, prvenstveno Jadrolinije. U Ministarstvu imamo iskustva s prioritetnom koncesijom kod luka kojima je dana prioritetna koncesija na rok od 12 godina. Znamo što znači monopol koji daje prioritetna koncesija u pojedinoj luci. Tvrtke koje su dobile prioritetnu koncesiju u lukama plaćaju naknadu državi. Ovdje je obrnuti slučaj. Ovdje država uslugu koju traži od brodarka plaća, subvencionira iz državnog proračuna. Treba reći da se pruža mogućnost Jadroliniji, da nakon ovog Zakona, možda dobije još više linija. Držimo da kroz ovaj Zakon Jadrolinija neće biti obezvrijeđena. Ovakav Zakon znači samo njeno snaženje. SSP nam ne nameće potrebu otvaranja tržišta za strane brodarka. Ovaj Zakon ne ostavlja mogućnost da se strani brodar može javiti na natječaj. U Pomorskom zakoniku jasno smo rekli da kada to zahtijevaju gospodarski interesi u Hrvatskoj, kada su iznimni razlozi, kabotažu može

obavljati i strani brodar. Na tom tragu je odredba koja je u ovom Zakonu propisana. Držimo kako je vrijeme da se napravi daljnji iskorak da otočani imaju bržu, moderniju i bolju flotu. To je bio razlog da krenemo s ovim Zakonom, kako bi sve, pa i Jadroliniju, na određen način potakli da krenu u obnovu flote. Vode-

ći, dakle, računa prvenstveno o interesima otočana, štiteći hrvatske brodere i pomorce napravili smo upravo ovakav Zakon, zaključio je Branko Bačić.

Time je završena tri dana vođena višesatna rasprava o ovom prijedlogu zakonu. Kao što je u uvodu rezimea napisano glasovanje o predloženim

amandmanima i Zakonu pomaknuto je za slijedeće zasjedanje Hrvatskog sabora. U međuvremenu resorno Ministarstvo i Vlada trebali bi razmotriti amandmane te obaviti dodatne konzultacije s brodarima i sindikatima pomoraca.

A.Š.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O PRODAJI STANOVA NAMIJENJENIH ZA NADSTOJNIKA STAMBENE ZGRADE

Pravo na otkup ili status zaštićenog najmoprimca

Nadstojničke stanove mogu otkupiti stanari koji su u njih legalno uselili do 5. studenoga 1996.; pravo na kupnju adaptiranih stanova imaju oni koji su ih uredili vlastitim sredstvima, do 19. lipnja 1991., uz suglasnost stanara ili bivše mjesne zajednice.

Na 18. sjednici Hrvatski sabor je donio dugo očekivani zakon kojim se napokon uređuje pravni položaj osoba koje koriste nadstojničke stanove, te one nastale prenamjenom zajedničkih prostorija u zgradama u društvenom vlasništvu. Naime, stanarima je omogućen otkup stanova, pod uvjetom da u istom mjestu nemaju useljivu kuću ili stan, i ne pretendiraju na kupnju stana iz Programa POS-a. Oni koji nisu u mogućnosti otkupiti stan imat će status zaštićenih najmoprimaca, sukladno Zakonu o najmu stanova.

Uvodno spomenimo još da je cijena stambenog kvadrata utvrđena na temelju etalonske cijene građenja prema Zakonu o društveno poticanoj stanogradnji (700 eura). Taj će iznos još biti umanjnjen za amortizaciju i visinu vlastitih ulaganja stanara (maksimalno 20 posto), a predviđena je i mogućnost obročne otplate, po povoljnim uvjetima. Prihodi od prodaje nadstojničkih stanova slijevat će se u općinske i gradske proračune, dok će oni od adaptiranih stanova pripasti vlasnicima zgrade (na njihov zahtjev mogu

se uplatiti i na račun zajedničke pričuve te koristiti za održavanje zgrade).

O PRIJEDLOGU

Predloženim Zakonom se uređuju uvjeti i način prodaje stanova namijenjenih za nadstojnike stambenih zgrada, zajedno sa zajedničkim dijelovima i uređajima zgrade te pripadajućim dijelom zemljišta, kao i onih koji su nastali prenamjenom zajedničkih prostorija u stambenoj zgradi.

Predviđeno je da pravo na kupnju nadstojničkog stana ima osoba koja se, na temelju valjane pravne osnove, uselila u takav stan do stupanja na snagu Zakona o najmu stanova (do 5. studenoga 1996. godine), i u njemu stalno stanuje. U slučaju smrti stanara, to pravo stječe njegov bračni partner, odnosno član obiteljskog domaćinstva, koji u vrijeme stupanja na snagu ovog Zakona taj stan koristi.

Dakako, pravo na kupnju spomenutih stanova ne mogu ostvariti osobe koje u istom mjestu imaju u vlasništvu useljivu

kuću ili stan, ili se nalaze na listi reda prvenstva za kupnju stana iz Programa POS-a (ukoliko ne odustanu od kupnje stana prema Zakonu o društveno poticanoj stanogradnji). Sredstva ostvarena prodajom pripala bi prodavatelju - općini, gradu, odnosno Gradu Zagrebu. U slučaju da na određenom stanu postoji suvlasništvo jedinice lokalne samouprave i bivših etažnih vlasnika, općina ili grad isplatila bi tim osobama tržišnu naknadu, razmjerno njihovu suvlasničkom dijelu.

Pod istim uvjetima pravo na kupnju stana imali bi i građani koji su do 19. lipnja 1991. godine (dan stupanja na snagu Zakona o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo), uz suglasnost tadašnjih stanara, odnosno skupova stanara ili mjesne zajednice, o svom trošku uredili stanove u zajedničkim prostorima bivših društvenih zgrada (npr. praonice, spremišta i sl.), a ne ispunjavaju uvjete iz članka 372. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima. Razlika je jedino u tome što će sredstva od prodaje tih stanova pripasti vlasnicima

zgrade, u čije ime i za čiji račun ih općina, grad, odnosno Grad Zagreb prodaju. Na njihov zahtjev ta se sredstva mogu uplatiti na račun zajedničke pričuve i koristiti za pokriće troškova održavanja zgrade.

Zahtjev za sklapanje ugovora - u roku od 6 mjeseci

Prema predloženom, zahtjev za sklapanje ugovora o kupoprodaji stana kupac je dužan podnijeti u roku od 6 mjeseci od stupanja na snagu ovog Zakona, a cijena je utvrđena na temelju etalonske cijene građenja prema Zakonu o društveno poticanoj stanogradnji. Dakako, taj će iznos biti umanjen za amortizaciju i visinu vlastitih sredstava koje je stanar uložio u uređenje stana (priznat će mu se maksimalno 20 posto). Kao i kod otkupa društvenih stanova, plaćanje cijene stana moći će se ugovoriti odjednom ili obročnom otplatom, na rok od 15 godina, uz godišnju kamatnu stopu od 2 posto. Predviđeno je da prije sklapanja ugovora o prodaji stana, prodavaatelj mora zatražiti mišljenje nadležnog državnog odvjetništva (utvrdi li se da je ugovorena kupoprodajna cijena niža od one utvrđene Zakonom, ugovor je ništan).

Vodeći računa o socijalnom položaju osoba koje koriste nadstojničke i adaptirane stanove, Vlada predlaže da građani koji neće moći otkupiti stan steknu pravni položaj zaštićenog najmoprimca, sukladno odredbama Zakona o najmu stanova.

Propisano je i to da će se svi postupci za iseljenje stanara iz spomenutih stanova, započeti do stupanja na snagu ovog Zakona, dovršiti prema njegovim odredbama.

RADNA TIJELA

Prije rasprave na plenarnoj sjednici Konačni prijedlog zakona razmotrila su i podržala nadležna radna tijela.

Odbor za zakonodavstvo nije imao primjedbi na predloženi zakonski tekst. Pojedini članovi tog radnog tijela su iskazali dvojbu u pogledu odredbi koje

se odnose na stanove nastale prenamjenom zajedničkih prostorija, imajući u vidu ustavno načelo zaštite vlasništva.

Tijekom rasprave na sjednici matičnog **Odbora za rad, socijalnu politiku i zdravstvo**, upozoreno je na (ne)održivost predloženog rješenja prema kojem, u slučaju suvlasništva lokalne jedinice i bivših etažnih vlasnika nad nadstojničkim stanom, jedan suvlasnik samostalno odlučuje o prodaji.

Gradani koji nisu u mogućnosti otkupiti stan prema odredbama ovog Zakona, stječu status zaštićenih najmoprimaca.

Članovi **Odbora za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu** su jednoglasno podržali donošenje ovog Zakona. U Izvješću tog radnog tijela stoji da je Odbor raspolagao pisanim mišljenjem Udruge vlasnika nekretnina RH o predloženim rješenjima, kao i prijedlozima i primjedbama koje je u pisanom obliku dostavio vanjski član tog radnog tijela. Izdvajamo njegov prijedlog da se kao prodavatelji adaptiranih stanova utvrde suvlasnici stambene zgrade, te da se kupcima takvih stanova prizna posebna pogodnost kod plaćanja cijene stana, odnosno omogućiti da plate isključivo položajnu pogodnost stana.

RASPRAVA

Obrazlažući zastupnicima osnovne intencije ovog zakonskog prijedloga, resorna ministrica **Marina Matulović-Dropulić** je naglasila da se njime prioritetno rješavaju socijalna pitanja, odnosno problemi oko tisuću obitelji koje žive u nadstojničkim i adaptiranim stanovima. Naime, stupanjem na snagu ovog Zakona ti stanari stječu pravni položaj zaštićenih najmoprimca, što znači da se protiv njih više ne mogu voditi postupci za iseljenje (tijekom narednih 6 mjeseci moći će podnijeti zahtjev za kupnju stana ili za utvrđivanje statusa najmoprimca).

Upozorila je i na razlike između predloženih i rješenja koja su bila predviđena u Prijedlogu zakona u prvom čitanju. Primjerice, na inicijativu Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav, bivšim etažnim vlasnicima priznato je pravo na tržišnu naknadu, razmjerno njihovu suvlasničkom dijelu na nadstojničkom stanu. To se ne odnosi na građane koji su otkupili društvene stanove, već na one koji su kupili stanove onog časa kad je zgrada bila sagrađena.

Nadalje, na sugestiju Odbora za rad, socijalnu politiku i zdravstvo produžen je rok za podnošenje zahtjeva za sklapanje ugovora o kupoprodaji stana (s 3 na 6 mjeseci). Osim toga, uvažavajući primjedbe Odbora za zakonodavstvo, predlagatelj je nomotehnički doradio zakonski tekst te uskladio pojedina rješenja s ustavnopravnom zaštitom vlasništva i Zakonom o vlasništvu i drugim stvarnim pravima.

Mr.sc. **Vlado Jelkovic** je najavio da će **Klub zastupnika HDZ-a** poduprijeti predloženi Zakon, jer ima u sebi snažnu socijalnu notu. Naime, njime se trajno rješava stambeni status za oko tisuću korisnika nadstojničkih stanova, koji stječu pravo kupnje stana u kojem žive.

Po riječima zastupnika ponuđenim rješenjima se popunjava postojeća pravna praznina, budući da spomenuti stanovi nisu obuhvaćeni Zakonom o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo. To znači da na tim stanovima nije provedena pretvorba vlasništva, a nije razvidno ni primjenjuju li se na njih odredbe Zakona o najmu stanova, odnosno da li i kome stanari plaćaju zaštićenu najamninu.

Cijenu uskladiti s cijenom društvenih stanova

U redu je da se stanarima koji žive u nadstojničkim i adaptiranim stanovima omogućiti kupnja tih stanova, ali nije pošteno da se cijena kvadrata određuje prema cijeni stanova iz Programa POS-a, negodovao je **Damir Kajin**, predstavnik **Kluba zastupnika IDS-a** (trebala bi biti izjednačena s onom koju su platili građani koji su otkupili bivše

društvene stanove). Primjerice, 90-ih godina novi stanovi prodavani su za desetak tisuća maraka, dok se danas za tu svotu može kupiti svega 5 kvadrata stambenog prostora. Sada ti stanovi, pogotovo u gradovima, vrijede 100 do 300 tisuća eura. Njihove vlasnike treba spriječiti da ih prodaju po tržišnim cijenama i na taj način ostvaruju enormne zarade (pravo prvokupa trebala bi imati općina ili grad, i to po cijeni za koju su otkupljeni). Po istom bi modelu i poljoprivrednicima trebalo pokloniti zemlju, ali ako je sutra požele otuđiti, morali bi je ponovno ponuditi državi ili lokalnoj jedinici.

U svakom slučaju, bolje ovakav nego nikakav zakon, kaže Kajin. Međutim, zakonodavac bi trebao voditi računa o materijalnoj poziciji onih koji žive u nadstojničkim stanovima i uvjete plaćanja cijene stana uskladiti s onima iz Zakona o prodaji stanova u društvenom vlasništvu.

Donošenje ovog Zakona možda može biti uvertira i u rješavanje pitanja građana koji žive u tzv. nacionaliziranim stanovima i plaćaju tzv. zaštićenu najamninu, smatra Kajin. Njima bi također trebalo omogućiti da otkupe te stanove, a tržišnu cijenu vlasnicima bi trebala isplatiti država.

U tom kontekstu upozorio je i na nezavidan položaj obrtnika koji imaju lokale u tzv. gradskim prostorima.

Problem se mogao riješiti puno ranije

Željka Antunović je najavila da će **Klub zastupnika SDP-a** poduprijeti ovaj Zakon, koji bi trebao ispraviti pogreške i drastičnu socijalnu neosjetljivost i interesnu proračunatost vladajućeg HDZ-a iz početka devedesetih. Problem stanova o kojima je riječ mogao se riješiti u vrijeme kad se provodila privatizacija društvenih stanova, i to na pravedniji način i za stanare i za bivše vlasnike tih stanova, tvrdi zastupnica.

Nažalost, ni današnja vlast ne vodi računa o zbrinjavanju građana koji su se, ne svojom krivicom, našli u tim stanovima. Mnogi u njima stanuju već

desetljećima, a još su uvijek izloženi raznoraznim pritiscima. Da je barem dio novca prikupljenog od prodaje društvenih stanova usmjeren za njihovo stambeno zbrinjavanje, mimoišla bi ih teška iskustva sudskih sporova ili izbacivanja iz stanova.

Po ocjeni njenih stranačkih kolega, predloženim rješenjima trebali bi biti zadovoljni i korisnici, ali i vlasnici nadstojničkih stanova, no i dalje ostaju otvorena neka pitanja. Primjerice, što će biti sa stanovima izgrađenim u zajedničkim prostorima stambenih zgrada na temelju nepisane suglasnosti stanara ili ondašnjih "vlasnika" zgrade? Nije riješena ni sudbina stanara u dijelu tzv. službenih stanova u školama, domovima zdravlja i sličnim institucijama diljem Hrvatske. Esdepeovci se zalažu za to da se njihovi korisnici zbrinu u stanovima koje će izgraditi država. Kako reče, ne priznaju argument da za to nema novaca u Proračunu, budući da je država u razdoblju od 90. do 2000. mnogima iz političkog i vojnog vrha omogućila da, na račun državnog novca, dođu do većih ili luksuznih stanova na elitnim lokacijama.

Po riječima zastupnice njeni stranački kolega zahtijevaju da se napokon riješe svi neriješeni stambeni odnosi naslijeđeni iz ranijeg poretka, ali i tijekom ove države, te da se trošak tih rješenja podijeli pravedno i solidarno. Mi prihvaćamo svoju odgovornost, što za vrijeme svog mandata nismo uspjeli riješiti taj dio problema u Hrvatskoj, ali rješavali smo neke druge probleme.

Ispravljajući njene navode, mr.sc. **Marko Širac** je napomenuo da stanari u nadstojničkim stanovima nikada nisu imali stanarsko pravo, jer bi, u protivnom, 91. mogli otkupiti stanove po Zakonu o prodaji društvenih stanova. **Pero Kovačević (HSP)** je spomenuo da su nadstojnički stanovi u školama i vrtićima uredbom bivše vlasti bili izuzeti od prodaje. Međutim, kako je ta uredba 2003. prestala vrijediti, imaju pravo otkupiti te stanove prema Zakonu o prodaji stanova u društvenom vlasništvu. Apelirao je na Ministarstvo da izda i službeni napatuk s tim u svezi.

Neke odredbe ustavno dvojbene

Po riječima **Ljubice Lalić, Klub zastupnika HSS-a** se također zalaže za rješavanje pitanja otkupa nadstojničkih i adaptiranih stanova, ali to treba napraviti sukladno Ustavu RH, na način da se iznađu trajna i neoboriva rješenja. Izrazila je žaljenje što je Vlada, pod pritiskom pojedinaca, odustala od pokušaja rješavanja problema zaštićenih najmoprimaca, koji su također u nezavidnom položaju.

U nastavku je napomenula da se još uvijek ne zna točno tko su vlasnici dijela nadstojničkih stanova i preuređenih zajedničkih prostora. Naime, prije privatizacije stambenog fonda pravo upravljanja stambenim zgradama imale su samoupravne interesne zajednice, ali one nisu bile njihovi vlasnici. Sudeći prema formulaciji članka 6. zakonskog prijedloga, predlagatelj pretpostavlja da su vlasnici tih stanova općine, gradovi, odnosno Grad Zagreb, jer ih je naznačio kao prodavatelje. Međutim, lokalne jedinice mogu prodati samo one stanove koje imaju u vlasništvu. One nemaju osnove biti zakonski zastupnici punopravnih etažnih vlasnika koji su, otkupljujući društvene stanove, kupili i platili nadstojničke stanove u svojim zgradama (cijena nadstojničkog stana uračunata im je u pripadajućem iznosu u kupoprodajnu cijenu). Stoga je ustavno dvojbena odredba članka 8. Konačnog prijedloga zakona, u kojoj stoji da je prodavatelj stana iz članka 1. stavka 2. ovog Zakona, u ime i za račun vlasnika stambene zgrade, općina, grad, odnosno Grad Zagreb. Bez suglasnosti ili ovlasti za takav postupak nitko ne može nastupiti u ime i za račun vlasnika, napominje zastupnica.

Lokalne jedinice nisu pravi vlasnici

Pokušavajući barem djelomično zaštititi nepovredivost vlasništva, predlagatelj ugrađuje odredbu prema kojoj etažni vlasnici imaju pravo na tržišnu naknadu razmjerno svom vlasničkom dijelu, konstatira dalje zastupnica (to podsjeća na

instituta izvlaštenja). Među ostalim, spomenula je da mjesne zajednice ni u socijalističkom sustavu nisu imale pravo raspolaganja nekretninama, za razliku od općina i gradova. To znači da su suglasnost za prenamjenu zajedničkih prostorija u stanove mogli davati samo vlasnici i suvlasnici stanova (ako je netko ishodio suglasnost mjesne zajednice to je bez zakonske osnove i može se kvalificirati zloporabom ovlasti). U međuvremenu su - kaže - zajednički dijelovi zgrada kupljeni i imaju svoje vlasnike. Njihovom bi se prisilnom prodajom izvršila nova, neustavna nacionalizacija, u vrijeme priprema za pristup EU.

Daljnji je prigovor haesesovaca, da se pri utvrđivanju vrijednosti stana u članku 10. ne vodi računa o cijeni zemljišta, komunalne infrastrukture, priključaka za struju, vodu i plin, te o lokaciji. Nije logično, a ni pravedno, da se jednako vrednuje stan na Gornjem gradu i na Žitnjaku. Po njihovu mišljenju odredbu stavka 3. u članku 15. trebalo bi izostaviti iz zakonskog teksta. Naime, u njoj piše da se ugovor o prodaji stana provodi u zemljišnim knjigama bez obzira na ranije upise, čime se potpuno dezavuiraju cjelokupno zemljišnoknjižno pravo u Republici Hrvatskoj. Doduše, predlagatelj priznaje da je takvu odredbu predložio zato što lokalne jedinice u većini slučajeva nisu upisane kao vlasnici stambene zgrade, već su kao suvlasnici upisane treće osobe. To je zato, što općine i gradovi doista nisu vlasnici, a ovaj Zakon im neopravdano daje ovlasti vlasnika, zaključila je zastupnica, uz napomenu da će stav haesesovaca o predloženom zakonu ovisiti o sudbini njihovih amandmana.

Mr.sc. **Marko Širac** je opovrgnuo njenu tvrdnju da mjesne zajednice nisu imale pravo davati suglasnost za prenamjenu zajedničkih prostorija u stanove. Naime, prema tada važećem Zakonu o stambenim odnosima općine su trebale donijeti podzakonske propise kojima bi se ta pitanja regulirala. Međutim, ti akti nikada nisu doneseni, a stanovima su upravljali SIZ-ovi koji su s tim u svezi tražili mišljenje mjesne zajednice.

Dio sredstava u zajedničku pričuvu

Željko Pavlic je napomenuo da će **Klub zastupnika regionalnih stranaka (PGS-a, SBHS-a i MDS-a)** podržati ovaj Zakon, jer se njime rješava prioritarno socijalno pitanje. Ujedno apeliraju na Vladu, da što prije riješi problem zaštićenih najmoprimaca.

Budući da su mnoge zgrade u kojima se nalaze nadstojnički stanovi zapuštene i derutne (nerijetko se radi o spomenicima kulture) trebalo bi osigurati potrebna sredstva za njihovu obnovu i održavanje, napominje zastupnik. Zbog toga je njihov Klub uložio amandman na članak 7. Konačnog prijedloga zakona. Predlažu da se dopunom stavka 2. propiše da sredstva preostala nakon isplate naknade etažnim vlasnicima prodavatelj stana (općina, grad, odnosno Grad Zagreb) uplaćuje na račun zajedničke pričuve.

S obzirom na to da je socijalna osjetljivost jedno od temeljnih programskih načela HSP-a, ugodno nas je iznenadio ovaj zakonski prijedlog koji bi trebao riješiti problem tisuću obitelji koje žive u nadstojničkim stanovima, a uglavnom su slabijeg imovinskog stanja, izjavio je **Pero Kovačević**, glasnogovornik **Kluba zastupnika HSP-a** (to nas ne čudi jer dolazi iz ministarstva koje vodi Marina Matulović-Dropulić, koja dobro radi svoj posao).

U nastavku je prenio upozorenje svojih stranačkih kolega, kako bi se moglo dogoditi da se kroz njegove odredbe, na mala vrata, provede tajkunizacija zajedničkih prostorija u stambenim zgradama. Naime, mnogi uglednici iz Grada Zagreba raspolažu ogromnim tavanskim prostorima u središtu grada ili na atraktivnim lokacijama. Otkupe li te prostore i privedu ih svrsi, cijena kvadrata skočit će na 4-5 tisuća eura. Apelirao je na Ministarstvo i ministricu da uvođenjem učinkovitog nadzora spriječe da raznorazni tajkunčići opet ne bi "jamilu" nešto što im ne pripada.

Njegovi stranački kolege se, među ostalim, zalažu za to da se riješi i pitanje stanova u željezničkim postajama,

koji nisu otkupljeni, iako su neki stanari imali stanarsko pravo.

Cijena kvadrata 700 eura

Odgovarajući na primjedbe zastupnika, **Marina Matulović-Dropulić** je izjavila da je Ministarstvo s udrugama stanara dogovorilo primjerenu cijenu kvadrata nadstojničkih stanova koji će se otkupljivati (u visini od 700 eura). Naime, danas isto toliko koštaju stradalnički stanovi kao etalonska vrijednost. Taj će iznos još biti umanjen za amortizaciju i uložena sredstva. Ponudili smo rješenja za koja mislimo da mogu proći, što ne znači da ona nisu mogla biti i bolja, kaže ministrica. Prilikom prvog čitanja ovog zakona molili smo sve parlamentarne klubove i zastupnike da nam pomognu u rješavanju ovog problema, ali nitko nam nije dao nikakav drugačiji prijedlog. Činjenica je da je bilo pogrešaka i da su se određene stvari mogle riješiti ranije, ali i bivša Vlada je imala na raspolaganju četiri godine da nešto učini po tom pitanju.

Po riječima ministrice mjesne zajednice su nekada imale veliku vlast u oblasti stanovanja, kao i SIZ-ovi (njihovi pravni slijednici su bile općine i gradovi). Uostalom, pojedini nadstojnici su i dobivali nekakva rješenja od SIZ-ova. Neki su čak dobili i stanarsko pravo, na temelju kojega su kasnije i otkupili stanove (radilo se, u pravilu o onima koji su bili zaposleni u toplinskim mrežama i brinuli oko održavanja centralnog grijanja).

U nastavku je napomenula da država itekako brine o zaštićenim najmoprimcima, ali da se nikako ne može naći zajednički jezik između vlasnika stanova i stanara, budući da su njihovi interesi suprotstavljeni. Objavljen je i javni poziv u novinama, da građani predlože potrebnu dokumentaciju (ugovor o zaštićenom najmu ili dokaz o vlasništvu stana), kako bi se utvrdilo o koliko se osoba radi. Naime, vlasnici stanova tvrde da ima 3 tisuće takvih stanova, dok podaci koji stižu od udruga zaštićenih najmoprimaca variraju od 7 do 13 tisuća.

S obzirom na to da je mogućnost kupnje adaptiranih stanova predviđena samo za građane koji su prenamjenu zajedničkih prostorija, o svom trošku, proveli do 19. lipnja 1991., osigurali smo se od zloporaba, tvrdi ministrica. Što se, pak, tiče tavana, na njih se primjenjivao Zakon o vlasništvu (čl. 372.) i veliki dio stanara je putem suda već odavno dobio vlasništvo nad tavanskim stanovima. Pojasnila je i to da Državno odvjetništvo ima pravo kontrole svakog ugovora, te da se stanovi željezničara ne mogu prodavati, jer se uglavnom radi o stanovima za službene potrebe.

Nije nužno mišljenje Državnog odvjetništva

U pojedinačnoj raspravi **Ingrid Antičević-Marinović (SDP)** je sugerirala predlagatelju da svojim amandmanom promijeni odredbu članka 13., kojom je propisano da je prodavatelj prije sklapanja ugovora o prodaji stana dužan dostaviti na mišljenje nadležnom državnom odvjetništvu. Smatra, naime, da je Državno odvjetništvo pretrpano poslovima (njegova je prvotna zadaća gonjenje kriminaliteta) zbog čega je i samo zatražilo da ga se oslobodi te obveze. Osim toga, u praksi nisu rijetke situacije da se država spori s jedinicom lokalne samouprave za vlasništvo nad stanovima ili drugih nekretnina. U takvoj situaciji Državno odvjetništvo teško može biti objektivno, budući da po službenoj dužnosti zastupa državu.

Po mišljenju zastupnice odredba stavka 2. u članku 15. narušava jedinstvo upisa i stjecanja vlasništva na nekretninama, što bi moglo izazvati i teškoće u sudskoj praksi, na štetu pravne sigurnosti građana. Da bi se to spriječilo, predložila je izmjenu spomenute odredbe, tako da glasi: "Ako nekretnina nije upisana u zemljišne knjige, pravo upisa vlasništva na stan stječe se polaganjem ugovora u zemljišnoknjižnom odjelu suda na čijem se području stan nalazi i upisom u knjigu položenih ugovora prema posebnom propisu".

Predviđene i zaštitne mjere

Po ocjeni mr.sc. **Marka Širca**, Vlada je ponudila kvalitetna rješenja i stoga podupire ovaj Zakon, sa željom da se jednom "za sve vijeke vjekova" riješi pravni status građana koji koriste nadstojničke i adaptirane stanove. Daka-ko, otkup će biti omogućen samo onima koji su ušli u te stanove na zakonit način, odnosno koji imaju valjanu pravnu osnovu.

Predviđene su - kaže - i dvije zaštitne mjere. Naime, vodit će se računa o tome da oni koji pretendiraju na otkup nemaju u vlasništvu drugi stan ili kuću u mjestu stanovanja, ili da već nisu iskoristili pravo na kupnju stana pod povoljnim uvjetima, u okviru Programa POS-a.

Po mišljenju zastupnika predviđen je primjeren rok od šest mjeseci za podnošenje zahtjeva za otkup nadstojničkih i adaptiranih stanova, kao i prihvatljiva cijena, koja će se moći isplatiti i na obročnu otplatu (na rok od petnaest godina, uz malu kamatu). Radi zaštite kupaca, zalaže se za to da Državno odvjetništvo svakako dade suglasnost na kupoprodajne ugovore, kao što je dalo mišljenje i na 340 tisuća ugovora kojima su otkupljeni bivši društveni stanovi.

Oni stanari koji nisu u mogućnosti otkupiti nadstojnički ili adaptirani stan koristit će ih i dalje, kao zaštićeni najmoprimci, i nitko ih neće moći iseliti. Predviđeno je, također, da će se postupci za iseljenje osoba koje koriste nadstojničke stanove, započeti prema Zakonu o najmu stanova, dovršiti prema odredbama ovog Zakona.

Dražen Bošnjaković (HDZ) je konstatirao kako postoji veliko suglasje oko predloženih rješenja, što svjedoči o tome da se radi o kvalitetnom zakonu, koji će dobiti i njegovu podršku. Posebno ga veseli da je predlagatelj uvažio primjedbe Odbora za Ustav, Poslovník i politički sustav. Na njegovu inicijativu predvidio je da etažni vlasnici imaju pravo na tržišnu naknadu, razmjerno svom suvlasničkom dijelu na nadstojničkom stanu.

Poduprijevši predloženi Zakon, **Ivo Lončar (neovisni)** se također založio za rješavanje problema zaštićenih najmo-

primaca i vlasnika stanova u kojima stanuju. Budući da su i jedni i drugi oštećeni, vlasnike treba obešteti po tržišnoj cijeni, a stanarima dopustiti da otkupe te stanove, poput ostalih građana koji su u proteklih petnaestak godine otkupljivali stanarska prava.

U završnom osvrtu u ime **Kluba zastupnika SDP-a**, mr.sc. **Mato Arlović** je izrazio zadovoljstvo što se ovim zakonom napokon otvara prostor da se jednakopravno i jednakoobrazno riješi status korisnika nadstojničkih stanova, odnosno danas zaštićenih stanara. Omogućavanjem otkupa tih stanova spomenute stanoprince praktično se izjednačava u pravima s bivšim nositeljima stanarskog prava, a istodobno se osigurava obeštećenje suvlasnika na zajedničkim dijelovima zgrade. Prema predloženom, trebale bi ih obešteti jedinice lokalne samouprave, odnosno Grad Zagreb. Po mišljenju zastupnika trebalo bi predvidjeti i solidarnu odgovornost države, budući da sve lokalne jedinice zacijelo neće uspjeti namaći sredstva za tu namjenu.

Najavio je da će zastupnici SDP-a podržati ovaj Zakon, uz apel Ministarstvu, odnosno Vladi, da na istom principu predloži rješenja i za bivše nositelje stanarskog prava na konfisciranim stanovima i na onima gdje konfiskacija nije bila provedena, pa su ostali u formalnom vlasništvu.

IZJAŠNJAVANJE O AMANDMANIMA

Na Konačni prijedlog zakona podneseno je 13 amandmana. Najviše ih je uložio **Klub zastupnika HSS-a (7)**, ali predlagatelj ih nije uvažio (njegovu mišljenju priklonili su se i zastupnici). Kako je obrazložila resorna ministrica, navedenim amandmanima se derogiraju odredbe ovog Zakona, a time i svrha zbog koje je i predložen. Predstavnica Kluba zastupnika, Ljubica Lalić, najavila je da će zbog razmimoilaženja u koncepciji njeni stranački kolege biti suzdržani kod glasanja o ovom zakonskom prijedlogu, koji će "posve sigurno biti ukinut na Ustavnom sudu, jer se tuđe

vlasništvo ne može prodati". Zahtijevala je da se o tri njihova amandmana glasuje (nisu prošli), a ostale je povukla.

Nešto bolje sreće bio je **Pero Kovačević (HSP)** koji je uložio ukupno 4 amandmana. Naime, predlagatelj je djelomično prihvatio njegov prijedlog da se HRVI, braniteljima i članovima obitelji poginulog, zatočenog ili nestalog hrvatskog branitelja omogući kupnja nadstojničkih stanova u kojima žive, bez obzira na to jesu li uselili u njih nakon 5. studenoga 1996. godine i jesu li obavljali nadstojničke poslove. Vlada je preformulirala taj amandman, preciziravši da to pravo imaju osobe koje su uselile u nadstojnički stan do stupanja na snagu ovog Zakona, ali da u tom slučaju nemaju pravo na stambeno zbrinjavanje temeljem Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji. Ostale njegove amandmane nije uvažila.

Podsjetimo, zahtijevao je da se građanima koji su vlastitim sredstvima preuredili zajedničke prostorije u zgradama u stanove, kod njihova otkupa prizna visina uloženi sredstava do 50 posto vrijednosti stana. U obrazloženju tog prijedloga, zastupnik navodi da su nadstojnici zgrada, kojima zakonodavac priznaje ulog do 20 posto, uselili u gotove stanove, dok su spomenuti stanari u adaptaciji zajedničkih prostorija uložili znatno veća sredstva. Osim toga, zahvaljujući njihovim ulaganjima, nerijetko su poboljšani uvjeti stanovanja u cijeloj zgradi (popravci krova, fasade, dizala, infrastrukture, i sl.).

Inzistirao je da se o predloženoj izmjeni članka 10. glasuje, ali taj amandman nije dobio "zeleno svjetlo", a od ostala dva je odustao.

O amandmanu **Željka Pavlica** na čl. 7. nije se glasovalo, jer ga je Vlada prihvatila, tako da je postao sastavnim

dijelom Konačnog prijedloga zakona. Podsjetimo, riječ je o dopuni stavka 2. tog članka, u kojem stoji da iz sredstava od prodaje nadstojničkog stana lokalna jedinica isplaćuje tržišnu naknadu bivšim etažnim vlasnicima (razmjerno njihovom suvlasničkom dijelu). Zahvaljujući ovoj amandmanskoj korekciji, preostala sredstva uplaćivat će se na račun zajedničke pričuve i koristiti za održavanje stambene zgrade. Spomenimo i to da je predlagatelj uvažio i amandman pravno-tehničke naravi na članak 8., što ga je podnio mr.sc. **Vlado Jelkovic (HDZ)**.

Nakon toga je uslijedilo izjašnjava-nje. Ishod - zahvaljujući podršci većine nazočnih zastupnika, Zakon o prodaji stanova namijenjenih za nadstojnika stambene zgrade donesen je u ponuđenom tekstu, korigiranom prihvaćenim amandmanima (89 glasova "za", 2 "protiv" i 9 suzdržanih).

M.Ko.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O HRVATSKOJ KOMORI INŽENJERA ŠUMARSTVA I DRVNE TEHNOLOGIJE

Inženjeri šumarstva i drvne tehnologije obvezno se udružuju u Komoru

Hrvatski je sabor na 18. sjednici, početkom veljače ove godine, na prijedlog Vlade Republike Hrvatske, donio Zakon o Hrvatskoj komori inženjera šumarstva i drvne tehnologije. Svrha mu je zastupanje i usklađivanje zajedničkih interesa, zaštita javnog interesa i zaštita interesa trećih osoba.

Zakonom se uređuje: osnivanje Komore i njezini zadaci (koje obavlja kao javne ovlasti te drugi zadaci); ustrojstvo; djelokrug; članstvo i financiranje Hrvatske komore inže-

njera šumarstva i drvne tehnologije koji samostalno obavljaju stručne poslove iz područja šumarstva, lovstva i drvne tehnologije.

O PRIJEDLOGU

Uvodno obrazlažući zakonski prijedlog, državni tajnik u Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva **Herman Sušnik**, naglasio je da se ovim Zakonom, nakon što su doneseni Zakon o šumama, Zakon o šumsko-reprodukcijском materijalu i Zakon o

lovstvu, završava opsežan posao nove zakonske regulative za sektor šumarstva. A koliko je to gospodarski važno, govori podatak da šumarstvo i prerađa drva u bruto društvenom proizvodu Republike Hrvatske sudjeluju sa oko 5 posto.

Prema predloženim zakonskim odredbama, ovlašteni inženjeri će, nakon završene sveučilišne izobrazbe, određene prakse u struci te položenog stručnog ispita, upisom u imenik ovlaštenih inženjera u Komori moći obavljati samostalnu i profesionalnu djelatnost iz svojega

stručnog područja te poslove javne ovlasti koji su posebnim zakonom preneseni s izvorne državne vlasti na Komoru: samostalno projektirati, ocjenjivati projekte, voditi i nadzirati izvršenje studija i radova, kontrolirati kvalitetu, biti sudski vještaci i dr. Osnivanjem Komore osigurati će se red na tržištu rada u području šumarstva, lovstva i prerade drva, osigurati promicanje, zaštita i zastupanje interesa struke.

RADNA TIJELA

Konačni prijedlog zakona razmotrio je i podržao saborski **Odbor za poljoprivredu i šumarstvo**.

RASPRAVA

Samostalna organizacija koja će čuvati ugled struke

Govoreći u ime **Kluba zastupnika Hrvatske demokratske zajednice**, zastupnik **Marko Širac** napomenuo je da Republika Hrvatska u svom pravnom sustavu nema institucije koja bi okupljala inženjere šumarstva i drvne tehnologije, a oni bi, uz održavanje visokih kriterija individualne odgovornosti samostalno djelovali u okviru te institucije. Komore inženjera šumarstva i drvne tehnologije imaju europske države i one su ustrojene kao samostalne ili kao razredi u okviru nacionalne inženjerske komore. Klub zastupnika HDZ-a podržava zakonsko rješenje da Hrvatska komora inženjera šumarstva i drvne tehnologije bude samostalna strukovna organizacija koja će imati svojstvo pravne osobe s javnim ovlastima te koja će čuvati ugled struke, čast i prava svojih članova, skrbiti da ovlaštene inženjeri obavljaju svoje poslove savjesno i u skladu sa Zakonom i kodeksom struke.

Iako je predlagatelj u Prijedlog zakona ugradio većinu primjedbi iz prvog čitanja, prijedlog je Kluba da se amandmanskim korekcijama intervenira tako da se: propiše nadležnost Komore za provođenje stručnih ispita za ovlaštene inženjere, sukladno posebnom propi-

su kojeg donosi nadležni ministar (članak 5. stavak 1.); jasnije odrede uvjeti upisa u imenik ovlaštenih inženjera, s obzirom na poslijediplomsko školovanje i stjecanje doktorata znanosti (članak 23.); državni ispit ne propisuje kao uvjet za upis u Komoru jer je to uvjet za rad u državnim službama; omogućiti pravo žalbe i podnositelju prijave, u slučaju teže povrede dužnosti i ugleda ovlaštenog inženjera (članak 39); dodavanjem nove odredbe (novi članak 42.) da se omogućiti upis u Komoru inženjerima koji na dan stupanja ovog Zakona na snagu imaju 10 godina staža u struci i u roku dvije godine podnesu zahtjev za upis.

Važnost šuma u gospodarstvu i ekologiji

Valter Poropat, govoreći u ime **Kluba zastupnika IDS-a**, ukazao je na važnost šuma u našem gospodarstvu i ekologiji te naglasio da se pravilnim gospodarenjem šumama podržava biološka ravnoteža, ali i udovoljava međunarodnim konvencijama kojih smo potpisnici. A osnivanjem Hrvatske komore inženjera šumarstva i drvne tehnologije, uz razradu pojedinih amandmana, sigurno ćemo pridonijeti zaštiti naših prirodnih i šumskih resursa.

Važnost naših prirodnih šuma naglasio je i **Željko Ledinski**, koji je govorio u ime **Kluba zastupnika HSS-a** te ustvrdio da će se predloženim Zakonom uvesti više reda i kvalitete u šumarsku struku tako što se za određene poslove dobiju primjerene ovlasti. Sada je tu posebno problem što dobar dio privatnih poduzeća koja rade određene poslove u struci, a nemaju nijednog zaposlenog stručnjaka. Posljedica su, nerijetko, stradanja na tim poslovima jer ih se ne radi stručno i nitko ne kontrolira način njihova obavljanja.

U pojedinačnoj raspravi, dr. sc. **Slaven Letica (neovisni)** najprije je konstatirao da je šteta što nema strategije organiziranja profesionalnih cehova i što je prihvaćena logika fragmentacije profesionalnih organizacija. Bilo bi, kaže, puno bolje da je Hrvatska odabrala model koji

dominira u europskim zemljama, a to je da se pri jedinstvenoj komori inženjera osnivaju razredi. Drži da bi bilo dobro da se možda na jednoj od predstojećih saborskih sjednica razmotri u kom pravcu će Hrvatska ići, da se ne bi dogodio opći proces fragmentiranja profesionalnih organizacija.

Inženjeri šumarstva i drvne tehnologije, koji samostalno obavljaju stručne poslove iz područja šumarstva, lovstva i drvne tehnologije, ubuduće će se obvezno udruživati u Hrvatsku komoru inženjera šumarstva i drvne tehnologije. Komora će biti samostalna i neovisna strukovna organizacija koja obavlja povjerenjene joj javne ovlasti, čuva ugled, čast i prava svojih članova, skrbi da ovlaštene inženjeri obavljaju svoje poslove savjesno i u skladu sa zakonom te promiče, zastupa i usklađuje njihove interese pred državnim tijelima.

Sa stajalištem dr. Letice slaže se i **Marko Širac**, uz napomenu da se razmišljalo na taj način, da se osnuje jedna nacionalna komora za sve inženjerske struke, onakva kakva je ukinuta u Hrvatskoj 1946. godine. No, nije bilo spremnosti kod drugih struka.

Umjesto privida šume, zasaditi vinograde i maslinike

Ivo Lončar (neovisni) govorio je o važnosti šuma te ukazao na činjenicu da su prave šume u kontinentalnom dijelu Hrvatske, a u primorskoj Hrvatskoj ima ih vrlo malo. Nastale su, kaže, nažalost, zadnjih pedesetak godina i to baš na onim područjima gdje su nekoć bili vinogradi i maslinici. Apelirao je da se ta područja, na kojima se stvorio privid šume, ponovno privedu kulturi. U tome

šumarska znanost i struka imaju iznimnu važnost. Zamjerio je državnoj vlasti što nije pokrenula osnivanje hrvatske poljoprivredne komore, nego "sada jedna stranka ide osnivati komoru".

Antun Kapraljević (HNS) osvrnuo se na probleme finalne drvne industrije, koja je kod nas, kaže, definirana kao strateški interes, a mi zapravo kupujemo trupce po 100 eura i obrađene izvozimo po 300 jer je tako Hrvatskim šumama lakše doći do novca nego da se proizvodi i prodaje namještaj. U vezi s tim zanima ga hoće li drvna industrija imati kakve koristi od predložene celovske organizacije, ili će joj to biti samo

namet, kao što se to dešava kod mnogih drugih celova.

Nema tu nikakvog nameta, propisano je kako se Komora osniva i kojim novcima, kako će se financirati. To je novac ovlaštenih inženjera, članarina koju će plaćati pojedinci upisom u Imenik ovlaštenih inženjera - odgovorio je u svom završnom osvrstu državni tajnik Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva **Herman Sušnik**. Ponovio je da će se primjenom ovog Zakona zadržati i poboljšati sadašnja stručnost i kvaliteta šumarskih radova te da je to osobito važno jer nam predstoji složen proces restrukturiranja tvrtke Hrvatske šume, od

kojega se očekuje povećanje učinkovitosti i smanjenje troškova poslovanja. Tu su i druge obveze koje proistječu iz ovog Zakona, ponajprije promicanje i razvoj šumarske struke, koja to i zaslužuje jer brine o gotovo polovini kopnene površine Republike Hrvatske.

Time je rasprava završena.

Nakon što je predstavnik predlagatelja prihvatio sve amandmane što ih je podnio zastupnik Marko Širac, korigiran tim amandmanima, Konačni prijedlog zakona prihvaćen je većinom zastupničkih glasova: 91 "za", 3 "protiv" i 3 "suzdržana".

M.K.

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O IZVLAŠTENJU

Veća sigurnost u pravnom prometu

Hrvatski sabor prihvatio je, u prvom čitanju, Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izvlaštenju. Svrha je izmjena što ih je predložila Vlada Republike Hrvatske - otklanjanje poteškoća što su se pojavile u primjeni važećeg Zakona i veća sigurnost u pravnom prometu nekretnina. To se, među ostalim, namjerava postići institutom revizije i objektivnog roka za poništenje pravomoćnog rješenja o izvlaštenju.

O PRIJEDLOGU

Za upoznavanje s Prijedlogom zakona poslužit ćemo se uvodnim izlaganjem ministrice pravosuđa **Vesne Škare-Ožbolt**.

Uočene poteškoće u primjeni važećeg Zakona, koje su rezultirale nesigurno-

šću u pravnom prometu nekretninama, otklonit će se, ponajprije, uvođenjem instituta revizije i objektivnog roka za poništenje pravomoćnog rješenja o izvlaštenju, ali i izmjenama i dopunama odredbi koje nisu usklađene sa, u međuvremenu izmijenjenim, zakonima te pojašnjenjem i preciziranjem nekih zakonskih odredbi. Tako se, umjesto uvjeta "uređenja prostora" (kao institut u Zakonu više ne postoji) uvodi "pravomoćna lokacijska dozvola". Razrješuju se i nedoumice oko nepotpunog izvlaštenja "preostalog dijela nekretnine" i definira se da će ono nastupiti samo ukoliko je izvlašten dio nekretnine, a prijašnji vlasnik nema gospodarskog interesa koristiti "preostali dio".

Nadalje, precizira se da rješenje o prihvaćanju prijedloga za izvlaštenje mora sadržavati i odredbu vezanu uz nakna-

du za izvlaštenu nekretninu; propisuje obveza zabilježbe zabrane raspolaganja izvlaštenom nekretninom (takav nalog mora sadržavati rješenje). Uvodi se petogodišnji objektivni rok u kojem prijašnji vlasnik može podnositi zahtjev za poništenje pravomoćnog rješenja o izvlaštenju.

Za razliku od postojećeg Zakona, koji kad je riječ o naknadi za izvlaštenu nekretninu ne razlikuje objekte izgrađene s građevinskom dozvolom ili bez nje, predložene odredbe predviđaju da naknadu za izvlašteni objekt dobiva samo prijašnji vlasnik objekta izgrađenog sa građevinskom dozvolom.

Prijedlogom zakona uvodi se mogućnost revizije pred Vrhovnim sudom Republike Hrvatske, čime bi se postigla jedinstvena primjena Zakona na području Republike Hrvatske i ravnopravnost građana.

RADNA TIJELA

O Prijedlogu zakona izjasnio se **Odbor za zakonodavstvo**, a u svojstvu matičnog radnog tijela, očitovali su se **Odbor za Ustav, Poslovník i politički sustav** te **Odbor za pravosuđe**. Sva tri radna tijela su ga podržala, uz preporuku da se neka rješenja preispitaju do drugog čitanja (preciziranje izričaja; pitanje - zbog čega nije dopuštena žalba, već se uvodi institut revizije; ocjena da zaštitu od bespravne gradnje ne bi trebalo uređivati ovim zakonom, već djelotvornijim inspekcijskim nadzorom).

RASPRAVA

Izjavitelj Odbora za Ustav, Poslovník i politički sustav **Dražen Bošnjaković** pohvalio je rješenje kojim se omogućava ujednačeno postupanje sudova na čitavom teritoriju Republike Hrvatske, no preporučio je preispitivanje odredbi članka 8. (izvlaštenje bez naknade za bespravno izgrađen objekt) i 15. (retroaktivno djelovanje).

Sve stranke u postupku moraju imati jednaka prava

I predsjednica Odbora za pravosuđe **Ana Lovrin** izvijestila je da taj Odbor podržava izmjene Zakona, ali sugerira preispitivanje odredbe članka 7. (rok od 5 godina u kojem prijašnji vlasnik može zahtijevati poništenje pravomoćnog rješenja - ne stavljaju li se tom odredbom u nepovoljan položaj prijašnji vlasnici) i 15. Odbor također drži da bi se predlagatelj do drugog čitanja trebao odrediti u pogledu nadležnosti suda pune jurisdikcije, kako je to svojom Odlukom preporučio Ustavni sud.

Govoreći u ime **Kluba zastupnika SDP-a**, zastupnica **Ingrid Antičević-Marinović** posebno se osvrnula na odredbu o ograničenju roka za podnošenje zahtjeva za poništenje rješenja o izvlaštenju (članak 7.). Ocjena je Kluba da se na taj način u nepovoljniji položaj dovodi bivši vlasnik u odnosu na korisnika izvlaštenja te da se time narušava načelo šticećenja slabije stranke u postup-

ku te da ta odredba otvara veliku mogućnost zlorabe. Klub također ima jednake dvojbe kakve su izrečene u odborima: nedorečene su odredbe o tome koji se postupak primjenjuje - upravni ili parnični - pa bi to valjalo izrijekom propisati i otkloniti nedoumice. Za Klub zastupnika SDP-a upitno je i propisivanje ovlasti Upravnog suda u sporovima izvlaštenja. Smatra da je to protivno Konvenciji o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda te da izvlaštenje mora biti u nadležnosti redovnog suda.

Uz zahtijevana pojašnjenja i preciziranje odredbi, Klub će podržati Prijedlog zakona.

Obvezan sadržaj rješenja o izvlaštenju

U ime **Kluba zastupnika HDZ-a**, koji će također podržati Prijedlog zakona, govorio je **Dražen Bošnjaković**. Podsjetio je na ustavnu odredbu o mogućnosti ograničenja prava vlasništva, ali samo kada je to u interesu Republike Hrvatske, i uz naknadu tržišne vrijednosti nekretnine te uz uvjet propisan zakonom. Klub se slaže sa već spomenutim stajalištima odbora o potrebi preispitivanja nekih rješenja. Pozitivno se očitovao o odredbi koja precizira što sve treba sadržavati rješenje o izvlaštenju, a najvećom vrijednošću smatra uvođenje prava na reviziju, odnosno prava intervencije Vrhovnog suda Republike Hrvatske u zaštiti Ustavom deklariranog prava vlasništva.

Damir Kajin, koji je govorio u ime **Kluba zastupnika IDS-a**, podržao je Prijedlog zakona. Posebno se osvrnuo na odredbu o izvlaštenju zgrade podignute bez građevinske dozvole. Takvo je rješenje, kaže, već postojalo i sada ga opet vraćamo. Ima u tome logike ako želimo uvesti red u prostor.

Slaže se s rješenjem koje maksimalno uključuje lokalnu zajednicu glede utvrđivanja općeg interesa. No, smatra da bi ovaj zakon morao sadržavati odredbu - a sada je ne sadrži pa bi to valjalo ugraditi do drugog čitanja - da su svi postupci u vezi s izvlaštenjem postupci visokog prioriteta ili žurni, kako se

ne bi događalo da pojedinac "zakoči" realizaciju projekta za koji postoji opći interes.

Za bespravnu gradnju kazna, za izvlaštenju imovinu naknada

U ime **Kluba zastupnika HSS-a** govorila je **Ljubica Lalić**. Taj klub posebno naglašava da je izvlaštenje iznimna intervencija države u vlasnička ovlaštenja i to u točno određenom slučaju, za izvođenje točno određenih radova u interesu države, odnosno općeg dobra. Obveza je države da institut izvlaštenja štiti od svih mogućih zloraba. Pozitivnim smatraju uvođenje Vrhovnog suda u zakonsku regulativu jer to jamči ujednačavanje sudske prakse. No, kaže, nije im jasno zašto nadležnost Vrhovnog suda nije definirana kao redovni pravni lijek, već se uvodi revizija kao izvanredni pravni lijek.

Uočene poteškoće u primjeni važećeg Zakona, koje su rezultirale nesigurnošću u pravnom prometu nekretninama, otklonit će se, ponajprije, uvođenjem instituta revizije i objektivnog roka za poništenje pravomoćnog rješenja o izvlaštenju, ali i izmjenama i dopunama odredbi koje nisu usklađene sa, u međuvremenu izmijenjenim, zakonima te pojašnjenjem i preciziranjem nekih zakonskih odredbi.

Ni uvođenje objektivnog roka od pet godina, nakon kojeg prijašnji vlasnik ne bi mogao tražiti poništenje pravomoćnog rješenja o izvlaštenju, ne smatra sretnim rješenjem. Nakon protoka tog roka vlasnik zemljišta ne bi mogao tražiti poništenje rješenja, iako možda nikada neće biti realiziran program koji je razlog izvlaštenja. Stajalište je Kluba da, sve dok razlog izvlaštenja nije realiziran, prava korisnika

izvlaštenja ne mogu biti izjednačena s pravima prijašnjeg vlasništva (pravo posjedovanja, uporabe, korištenja i raspolaganja).

Neprihvatljivo je i predloženo rješenje da "prijašnji vlasnik nema pravo na naknadu za izvlaštenu građevinu koja je izgrađena bez akta na temelju kojega se može graditi prema posebnom propisu". Slažu se da je potrebno suzbijati bespravnu gradnju, ali ne na predloženi način. Za počinjeni prijestup i prekršaj vlasnik je odgovoran i treba biti kažnjen, ali ne može za isto djelo biti kažnjen dva puta - izricanjem kazne zbog bespravne gradnje i uskraćivanjem naknade za izvlaštenje.

Propisivanje objektivnog roka nakon kojega se ne bi mogao podnositi zahtjev za poništenje rješenja o izvlaštenju, i još uz povratno djelovanje odredbe, drži legalizacijom zloporabe instituta izvlaštenja.

U nadi da će predlagatelj prihvatiti izračene sugestije, Klub zastupnika HSS-a podržat će Prijedlog zakona u prvom čitanju.

Prijedlog zakona u prvom čitanju podržava i **Klub zastupnika HSP-a** - očitovao se u njegovo ime **Pero Kovačević**, uz suglasnost sa već iznesenim zamjerkama u vezi s uskraćivanjem prava na naknadu ako se izvlašćuje objekt izgrađen bez propisane dokumentacije te u vezi s povratnim djelovanjem zakonskih odredbi u određenim slučajevima. Kad je riječ o ovom potonjem, valja imati u vidu i razlikovati, kaže, situaciju kad se izvlaštenje provodi zbog općeg interesa i vlasnici to ne bi željeli i situaciju u kojoj vlasniku odgovara izvlaštenje.

Ponudeno rješenje nije primjereno za sprječavanje devastiranja prostora

Sudjelujući u pojedinačnoj raspravi, **Alenka Košiša Čičin-Šain (HNS)** također se založila za prihvaćanje Prijedloga zakona jer opće dobro valja pretpostaviti privatnom interesu.

No, slaže se s prethodnicima da bi određivanje objektivnog roka nakon kojeg vlasnik izvlaštene imovine ne bi mogao tražiti poništenje rješenja, dovelo do ozbiljnih problema u provedbi Zakona i taj nedostatak valja otkloniti kako se Zakonom ne bi otvorila mogućnost zloporaba. Predlaže i da se preispita opredjeljenje za reviziju (možda bi žalba ipak bila prikladnije rješenje). Nije za legaliziranje bespravne gradnje, ali smatra da bi "državna uprava i cijela birokracija trebala biti malo mobilnija" pa će biti manje i bespravne gradnje. Ponudeno rješenje nije primjereno za sprječavanje devastiranja prostora. No ne bi se smjele omogućiti zloporabe (a ima ih i sada, država praktično rezervira prostor, a to onda bude povod za zloporabe i čak ucjene pojedinih ljudi).

Prijedlog zakona sadrži brojna dobra rješenja i zbog toga će ga podržati u prvom čitanju.

I **Josip Leko (SDP)** podržava donošenje predloženog zakona, ali naglašava da bi u sporovima u vezi s izuzimanjem vlasništva morao odlučivati sud pune jurisdikcije. Pravo na žalbu moraju imati svi koji sudjeluju u postupku - i izvlaštenik i korisnik izvlaštenja moraju imati pravo na prijedlog Vrhovnom sudu za izvanrednim pravnim lijekom. Ne bi se smjelo

dopustiti da se ponovno u hrvatsku praksu vrati "izvanredni pravni lijek", predlaganje kojega je imao državni odvjetnik, a ne obje stranke u postupku.

Zastupnik podržava rješenje da se ne isplaćuje naknada za bespravno izgrađene objekte, ali to treba preciznije definirati i razlikovati bespravno izgrađene objekte i one koji su legalizirani. Slaže se i s određivanjem objektivnog roka u kojem vlasnik ima pravo tražiti poništenje rješenja, ali se ne slaže s povratnim djelovanjem te odredbe.

Uz otklanjanje spomenutih nedostataka, podržat će Prijedlog zakona.

Emil Tomljanović (HDZ) drži da Prijedlog zakona treba poduprijeti jer je riječ o usuglašavanju zakonskih odredbi s Ustavom i posebnim propisima, ponajprije o bitnom usklađivanju s odredbama Zakona o prostornom planiranju. Podržava i odredbe kojima se uvodi objektivni rok od pet godina; revizija kao izvanredni pravni lijek (za razliku od prethodno izrečenih mišljenja njegovo je drugačije jer je "redovni pravni put iscrpljen do odlučivanja vijeća županijskog suda pa je logično rješenje revizija kao izvanredni pravni lijek").

Budući da je riječ o pravu vlasništva, koje Ustav posebno štiti, ali omogućava izvlaštenje zbog višeg, odnosno općeg dobra, odredbe o tome moraju biti precizne i dorečene. Upravo to se čini ovim zakonskim prijedlogom pa ga valja podržati.

Zastupnici su, većinom glasova (98 "za", 7 "suzdržanih"), podržali u prvom čitanju Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izvlaštenju.

M.K.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU SPORAZUMA IZMEĐU VLADE REPUBLIKE HRVATSKE I KABINETA MINISTARA UKRAJINE O VOJNOJ TEHNIČKOJ SURADNJI

Zastupnici su većinom glasova donijeli Zakon o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Republike Hrvatske i Kabineta ministara Ukrajine o vojnoj tehničkoj suradnji.

Osnovni cilj donošenja Zakona je uspostava djelotvornije suradnje između dviju zemalja korištenjem najboljih znanstvenih i tehničkih dostignuća na području obrambene

industrije u svrhu jačanja obrambenih sposobnosti.

Zakonom se potvrđuje Sporazum između Vlade RH i Kabineta ministara Ukrajine o vojnoj tehničkoj

suradnji potpisan u Zagrebu 27. svibnja 2002. godine. Sporazum o vojnoj tehničkoj suradnji predstavlja pravni okvir za ostvarivanje suradnje između hrvatskih i ukrajinskih pravnih osoba, organizacija te ustanova u provedbi vojne tehničke suradnje, a u svrhu jačanja obrambenih sposobnosti dviju zemalja.

Odbor za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost jednoglasno je odlučio Hrvatskom saboru predložiti donošenje Zakona o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Republike Hrvatske i Kabineta ministara Ukrajine o vojnoj tehničkoj suradnji.

Odbor za zakonodavstvo podupire donošenje ovog Zakona i ne protivi se prijedlogu predlagatelja da se ovaj Zakon donese po hitnom postupku. Na tekst Konačnog prijedloga Odbor ukazuje na potrebu redakcijskog uređenja u članku 5. stavka 1. na način da se riječ "partnerstvo" zamijeni riječju "povjerenstvo". Istodobno u člancima 9. i 11. riječ "pismenom" valja zamijeniti riječju "pisanom".

U ime **Kluba zastupnika HSP-a** govorio je **Pero Kovačević (HSP)**. Postavio je pitanje "gdje je stajao ovaj Sporazum od 27. svibnja 2002. godine dosad". Reкао je da će Klub zastupnika

HSP-a podržati ovakav prijedlog suradnje, ali uz odgovor na postavljeno pitanje, rekao je Kovačević.

Državni tajnik Ministarstva obrane **Mate Raboteg** odgovorio je da se čekalo da se steknu uvjeti za provedbu ovog Sporazuma, a jedan od tih uvjeta je i nedavno donesen Zakon o zaštiti tajnosti podataka.

Zastupnici su sa 100 glasova "za" i 1 "suzdržanim" donijeli Zakon o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Republike Hrvatske i Kabineta ministara Ukrajine o vojnoj tehničkoj suradnji.

I.Č.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU PROTOKOLA BR. 14 UZ KONVENCIJU ZA ZAŠTITU LJUDSKIH PRAVA I TEMELJNIH SLOBODA, O IZMJENI NADZORNOG SUSTAVA KONVENCIJE

Zastupnici su većinom glasova donijeli Zakon o potvrđivanju Protokola br. 14 uz Konvenciju za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, o izmjeni nadzornog sustava Konvencije.

Novi protokol br. 14 uz Konvenciju za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, o izmjeni nadzornog sustava Konvencije, namijenjen je poboljšanju učinkovitosti Europskog suda za ljudska prava.

Potvrđivanje Protokola br. 14 predlaže se s obzirom na to:

- da je RH stranka Konvencije i protokola br: 1, 4, 6, 7, 11, 12. i 13. te da je u svoj pravni sustav već ugradila načela i pravne standarde koji proistječu iz odredbi predmetne Konvencije i protokola;
- da se Protokolom br. 14 jača ideja supsidijarnosti Suda kroz izmjene kriterija dopuštenosti;

- da Protokol br. 14 kvalitetno reformira konvencijski sustav zaštite ljudskih prava, na način da poboljšava organizaciju Suda u cilju postizanja učinkovitijeg rada Suda, uvodi suca pojedinca kao novi format odlučivanja o dopuštenosti zahtjeva te snaži ulogu odbora i vijeća Suda kao i sustav izvršenja sudskih presuda.

Odbor za zakonodavstvo podupire donošenje ovog Zakona i ne protivi se prijedlogu predlagatelja da se ovaj Zakon donese po hitnom postupku, kao i da stupi na snagu danom objave u "Narodnim novinama". Na tekst Konačnog prijedloga Odbor nema primjedaba.

Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav raspravio je Prijedlog zakona kao matično radno tijelo. Odbor je jednoglasno predložio Hrvatskom saboru

da donese Zakon o potvrđivanju Protokola br. 14 uz Konvenciju za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, o izmjeni nadzornog sustava Konvencije.

Odbor za ljudska prava i prava nacionalnih manjina razmatrao je Konačni prijedlog zakona kao zainteresirano radno tijelo. Odbor je jednoglasno odlučio predložiti Hrvatskom saboru da donese Zakon o potvrđivanju Protokola br. 14 uz Konvenciju za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, o izmjeni nadzornog sustava Konvencije.

Rasprave nije bilo.

Zastupnici su sa 100 glasova "za" donijeli Zakon o potvrđivanju Protokola br. 14 uz Konvenciju za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, o izmjeni nadzornog sustava Konvencije.

I.Č.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU UGOVORA O SOCIJALNOM OSIGURANJU IZMEĐU REPUBLIKE HRVATSKE I KRALJEVINE DANSKE

Zastupnici Hrvatskog sabora su jednoglasno prihvatili Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Ugovora o socijalnom osiguranju između Republike Hrvatske i Kraljevine Danske.

Primjenom Ugovora o socijalnom osiguranju između Republike Hrvatske i Kraljevine Danske utjecat će se na kvalitetniju i primjereniju socijalnu sigurnost osiguranika obiju država koji su tijekom svog radnog vijeka razdoblja

osiguranja ostvarili u obje države. Prijedlogom zakona, odnosno Ugovorom o socijalnom osiguranju uređuju se prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja i zdravstvene zaštite, prava iz obveznog mirovinskog (i invalidskog) osiguranja i prava na doplatu za djecu. Prava se u Ugovoru zasnivaju na uobičajenim načelima za dvostrane ugovore na području socijalnog osiguranja.

Odbor za zakonodavstvo i Odbor za rad, socijalnu politiku i zdravstvo

podupiru donošenje Zakona i nemaju primjedbi na Konačan prijedlog zakona.

Rasprave nije bilo.

Zastupnici Hrvatskog sabora su jednoglasno, sa 106 glasova, prihvatili Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Ugovora o socijalnom osiguranju između Republike Hrvatske i Kraljevine Danske.

A. F.

PRIJEDLOG ODLUKE O DONOŠENJU PROSTORNOG PLANA PARKA PRIRODE "KOPAČKI RIT"

Kvalitetno i cjelovito rješenje zaštite

Park prirode Kopački rit dobio je svoj Prostorni plan. Nakon rasprave Hrvatski je sabor donio ovu Odluku (zastupnici su uz Prijedlog odluke dobili i izvješća o javnoj raspravi) te zaključak da se predlaže Vladi RH da u primjerenom roku utvrdi odgovarajuće mjere i izvore financijskih sredstava za razminiranje područja Parka prirode "Kopački rit".

O PRIJEDLOGU ODLUKE

Pri izradi Prostornog plana preciznijim mjerenjem utvrđena je površina Parka i u naravi iznosi 228 kvadratnih kilometara.

Donošenjem novog Zakona o prostornom uređenju 1994. prestao je vrijediti dotadašnji Prostorni plan. Predloženi Prostorni plan prvenstveno uređuje prostor i način određenih namjena Parka. Uređuje sustav posjećivanja, pristup na vodne puto-

ve, gradnju dodatne sekundarne mreže staza (utvrđuje Javna ustanova "Park prirode Kopački rit"), detaljno se utvrđuje broj parkirališnih mjesta za osobna vozila, autobuse. Građevine namijenjene posjetu i posjećivanju prvenstveno su planirane izvan Parka prirode i tako je predviđeno da Park prirode s područjima u okruženju formira jedinstven prostor u gospodarskom i turističkom smislu.

Utvrđena su i četiri područja gradnje: kompleks dvorca Tikveš (revitalizacija za potrebe Europskog centra za okoliš), naselje Tikveš (obnova etno naselja), naselje Kozjak (eko naselje) i farma Elbin (i dalje u funkciji stočarstva). To su neka obilježja ovog Plana koje je na sjednici Hrvatskoga sabora iznio državni tajnik Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva **Davor Mrduljaš**.

Plan je prošao kompletnu zakonom propisanu proceduru, do javnih raspra-

va, usuglašavanja tijela lokalnog stanovništva, dodao je državni tajnik.

RADNA TIJELA

Odbor za zakonodavstvo podupire donošenje ove Odluke.

Odbor za prostorno uređenje i zaštitu okoliša predložio je donošenje ove Odluke (uz pet amandmana koje je predlagatelj prihvatio) te zaključak da se predlaže Vladi RH da u primjerenom roku utvrdi odgovarajuće mjere i izvore financijskih sredstava za razminiranje područja Parka prirode "Kopački rit". Naime, prioritetnim je ocijenjeno rješavanje problema miniranih područja u Parku prirode zbog sigurnosti lokalnog stanovništva a i turističke orijentacije.

U raspravi je istaknuto da je ovaj Prostorni plan prvenstveno razvojni prostorno-planski dokument kojim je kvalitetno i cjelovito riješeno pitanje zaštite, organizacije i uređenja tog prostora te

osigurano provođenje gospodarskih djelatnosti sukladno uvjetima zaštite prirode.

Članovi **Odbora za poljoprivredu i šumarstvo** drže da je ovo kvalitetan planski dokument kojim su zbog iznimne biološke raznolikosti Kopačkog rita cjelovito utvrđeni svi relevantni elementi uređenja i korištenja prostora. Skrenuta je pozornost da bi bilo dobro, s obzirom na to da parkovi prirode raspolažu i znatnim poljoprivrednim površinama, u ovom Prostornom planu kao i drugim takvim planovima inzistirati na obavljanju nekonvencionalne poljoprivredne proizvodnje. Izneseno je, među ostalim i mišljenje da bi umjesto plinifikacije određenog dijela Parka zbog ekonomskih razloga ali i zaštite prostora trebalo razmisliti o drugim oblicima opskrbe stanovništva energijom.

Odbor predlaže Hrvatskom saboru donošenje ove Odluke.

RASPRAVA

Nakon uvodnog obrazloženja državnog tajnika Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva **Davora Mrduljaša** i javljanja izvjestitelja Odbora za prostorno uređenje i zaštitu okoliša **Slavka Linića (SDP)** otvorena je rasprava.

Provedena javna rasprava

Nevenka Majdenić (HDZ) iznijela je da **Klub zastupnika HDZ-a** predlaže usvajanje ovog dokumenta. Za ovaj Plan karakteristično je da je proveden postupak javne rasprave i da su svi imali mogućnost očitovanja i davanja primjedbi i prijedloga, da su mnogi od njih obrađeni i ugrađeni u Prijedlog plana, rekla je, među ostalim, ne zaobilazeći ni navesti značajke ovog Parka prirode.

Mr.sc. **Vladimir Šišljagić (neovisni)** javio se u ime Kluba nezavisnih zastupnika te najprije naglasio da je ovaj Prijedlog plana izradio Zavod za prostorno uređenje Osječko-baranjske županije i da su u njemu ugrađene primjedbe i lokalne samouprave i svih relevantnih

institucija koje su sudjelovale u njegovoj izradi.

Uz ovaj Park postoje određeni problemi koji zapravo sprječavaju ne samo zaštitu i očuvanje prirode nego i razvitak mogućeg gospodarstva, prije svega, što velik dio Kopačkog rita nije pod nadzorom, upravljanjem i gospodarenjem RH (4500 hektara nalazi se s lijeve strane Dunava i nemamo pravo uvida), a drugi velik problem je miniranost jer je još uvijek 3 800 hektara pod minama. Zatim, potrebno je uskladiti podatke o površini Parka jer satelitske snimke pokazuju da se radi o 238,92 četvorna kilometra a prema katastru 228 km²) a i problem je što je Kopački rit veliko leglo komaraca. U rješavanje tog problema za područje Osječko-baranjske županije uključila se i država s pet milijuna kuna, međutim, uvjerava zastupnik to su minimalna sredstva za ovaj velik problem. Predložio je zbog toga akcijski plan za Kopački rit jer je potrebno brzo djelovanje.

Predloženi Prostorni plan prvenstveno uređuje prostor i način određenih namjena Parka. Uređuje sustav posjećivanja, pristup na vodne putove, gradnju dodatne sekundarne mreže staza (utvrđuje Javna ustanova "Park prirode Kopački rit"), detaljno se utvrđuje broj parkirališnih mjesta za osobna vozila, autobuse.

Klub nezavisnih zastupnika podržava predloženi Prostorni plan smatrajući da daje kvalitetna rješenja ali podsjeća da treba osigurati financijska sredstva i u najkraćem vremenu riješiti najvažnije probleme.

Najava zakona o nacionalnom parku

Ivica Pančić (SDP) javljajući se u ime **Kluba zastupnika SDP-a** naglasio je da je Kopački rit značajan jer predstavlja

najočuvanije i najznačajnije poplavno područje rijeke Dunav u čitavoj srednjoj Europi i, među ostalim, područje najveće biološke raznolikosti organizama uz močvarne eko sustave. Proglašenjem Kopačkog rita nacionalnim parkom (bio je to zakonski prijedlog grupe zastupnika SDP) ovo bi područje postalo sigurno najznačajnije turističko odredište u sjevernom kontinentalnom dijelu Hrvatske, rekao je zastupnik.

U vezi s Prijedlogom Prostornog plana naglasio je da je javna rasprava pokazala da će razlike i dvojbe, a odnose se na usklađivanje gospodarenja s uvjetima zaštite šuma i šumskog zemljišta i usklađivanje razvoja lovnog turizma s uvjetima zaštite životinjskog svijeta, biti i dalje prisutne. Svidjelo se to nekome ili ne pitanje ekonomskog gospodarenja šumama te lov u zaštićenom području morat će se regulirati na drugačiji način nego što je to bilo dosad i devastaciju Parka treba zaustaviti, rekao je, više govoreći o tome.

U svakom slučaju Klub zastupnika SDP-a najavljuje, radi rješavanja ovih dvojbi, novi prijedlog zakona o proglašenju nacionalnog parka Kopački rit, rekao je na kraju.

Mr.sc. **Vladimir Šišljagić (neovisni)** ispravio je kao netočan navod predgovornika da se pri raspravi o zakonskom prijedlogu o proglašenju Kopačkog rita nacionalnim parkom od pojedinih zastupnika iz Slavonije moglo čuti da je to ustvari obična močvara, a **Tomislav Čuljak (HDZ)** navod da je lovstvo temeljni problem Kopačkog rita. Lovstvo nije krivolov već uzgoj, prihrana i planirani odstrel divljači i obavlja se u skladu sa Zakonom o lovstvu.

Razvoj u turizmu

Mr.sc. **Alenka Košiša Čičin-Šain (HNS)** izvijestila je da će **Klub zastupnika HNS-a** podržati ovaj Prijedlog, ali je ujedno zatražila i određene odgovore.

Sve prirodne posebnosti Parka prirode Kopačkog rita dovoljne su pretpostavke da hrvatska država u ovaj svoj iznimno vrijedan prostor što je prije moguće uvede pooštreni režim zaštite prirode

i odgovorno ograniči korištenje dosadašnjih gospodarstvenih resursa kojima se ugrožava izvornost prirode. S druge strane, mjere zaštite prirode moraju biti i održive, uravnotežene s potrebama autohtonog stanovništva i s gospodarskim razvojem tog područja. Napuštena seoska domaćinstva unutar Kopačkog rita nisu odraz gospodarskog blagostanja niti elitizam lokalnog stanovništva koje odlazi živjeti u grad već suprotno, nemogućnost da se u ovakvim atavističkim gospodarskim odnosima u ovom kraju dostojno preživi i školuje. To je argument više da se razmisli o Kopačkom ritu kao nacionalnom parku (ovaj Klub je podržao zakonski prijedlog SDP-a o proglašenju nacionalnog parka jer je to viši stupanj zaštite). Razvoj tog prostora ne leži u eksploataciji šuma i u lovstvu nego u razvoju turizma pa je s tim u vezi pitanje koliko hektara imaju područja ograničenog korištenja, rekla je, među ostalim upozoravajući i na problem površina pod minama. Riječ je o močvarnom području s vjerojatnim pomacima pa se ne može raditi po planovima, pa bi trebalo razmisliti o formiranju fondova za razminiranje tog prostora.

Mr.sc. **Vladimir Šišljagić (neovisni)** ispravio je navod da bi nacionalni park u odnosu na Park prirode Kopački rit bio viši stupanj zaštite.

Mr.sc. **Marko Širac (HDZ)** govorio je opširnije o predloženom Planu, o smještaju ovog Parka prirode i njegovoj jedinstvenosti i specifičnosti, flori i fauni, infrastrukturi, o tome da postoje samo dva naselja - Tikveš i Kozjak s ukupno 108 stanovnika - itd.

U postupku izrade Prostornog plana izvršeno je vrednovanje prirodne osobitosti ovog prostora i usklađivanje interesa korisnika tog prostora te je utvrđena cjelovita koncepcija prostornog razvoja, korištenja i zaštite prostora Parka prirode, rekao je, navodeći i zone na koje su planeri podijelili taj prostor.

Daljnji razvitak

Josip Đakić (HDZ) naveo je da je tijekom detaljne razrade Plana utvrđeno da je obuhvaćena površina u naravi

veća, da je to poplavno područje desnog zaobalja Dunava u kutu Drave i Dunava i da je to jedna od najvećih fluvijalno močvarnih nizina u Europi. Govorio je o značenju ovog Parka, autohtonoj flori i fauni, ekološkoj prepoznatljivosti po pticama, namjeni korištenja prema Prostornom planu.

Sva procedura u vezi s Planom, od javne rasprave i pripreme nacrtu Plana do Konačnog prijedloga, potrebne suglasnosti, govori da se ovome pristupilo po svim propisanim parametrima i da će Prostorni plan puno pomoći u daljnjem razvoju Parka.

Mato Gavran (SDP) podržava ovaj Plan no smatra da je samo pitanje vremena kad će ovo postati nacionalnim parkom, što je i predlagao Klub zastupnika SDP-a. Svjestan je da je ovaj Prijedlog odraz kompromisa koji nastoji pomiriti interese svih subjekata na ovom području i u ovom trenutku utvrditi kvalitetno postojeće stanje ali i definirati poželjno održivo stanje.

Mjere zaštite su bitno naglašene i to je dobro ulaganje u budućnost, rekao je, među ostalim.

Govoreći o ovom Prostornom planu **Tomislav Čuljak (HDZ)** primijetio je, među ostalim, da unatoč postavljenim ciljevima gospodarskoga, društvenog i kulturnog razvitka u Planu se posebno ukazuje na važnost očuvanja prirodnih vrijednosti što uključuje vode, tlo, reljef, zraka, floru i faunu. Posebno je naglasio odredbe Plana kojima se definira da se u Parku neće vršiti deponiranje i trajno odlaganje otpada.

Nada se da će Kopački rit i ubuduće biti još dostupniji ljubiteljima prirode ali da će u isto vrijeme jedinstven ekosustav ostati očuvan.

Miniranost, suverenitet, komarci

Mr.sc. **Vladimir Šišljagić (neovisni)** kaže da su u raspravi naznačeni problemi Kopačkog rita, prije svega miniranost područja, zatim što RH još uvijek nije ostvarila suverenitet nad cijelim područjem Kopačkog rita (lijeva obala Dunava s oko 4,5 tisuće hektara). Kad

je riječ o nacionalnom parku rekao je da razina zaštite u njemu ne dopušta gospodarenje, dok sadašnji status Kopačkog rita kao parka prirode to dopušta. A gospodarenje se odvija kroz gospodarenje šumama i ne radi se o čistoj sječi šuma nego upravo o gospodarenju, bolje rečeno prorjeđivanju šuma ali i sječi i korištenju euroameričkih topola koje nije autohtono drveće.

Što se tiče koristi od lova u 2004. ostvaren je prihod od tri milijuna kuna, u 2005. blizu četiri milijuna kuna, s tim da se ne radi samo o lovu na divljač nego i o uzgoju divljači i skrbi o njoj, naveo je, među ostalim, zastupnik napominjući i da je drastično opadanje broja stanovnika na ovom području ali i da su uzroci tome u siromaštvu na cjelokupnom području Baranje, pa i cijelom istočnom dijelu Hrvatske. Podržat će ovaj Plan ali i inzistirati da se sukladno namjerama iz Plana donese i strategija, akcijski plan za ostvarenje predviđenog.

Mr.sc. **Mato Arlović (SDP)** kaže da će ovu Odluku o donošenju Prostornog plana sa zadovoljstvom podržati. Njime se i demistificira rasprava oko toga može li ili ne ovo biti nacionalni park. Naime, i tzv. naslijeđena ali i tradicionalna gospodarska djelatnost može se obavljati i u parku prirode i u nacionalnom parku.

Kopački rit je vrlo specifično područje u kojem se nalaze strogi rezervati prirode u kojima nije dopuštena nikakva djelatnost osim prirodnog djelovanja, a u isto vrijeme ostalo područje proglašeno je parkom prirode, naveo je. Zagovara da se ozbiljno prouči ovaj problem i da se Kopački rit proglasi nacionalnim parkom prirode jer se time štiti čitav niz flore i faune koji je zapravo kao područje karakteristično ne samo za ovaj dio Europe nego i za širu međunarodnu zajednicu, naveo je među ostalim, razmatrajući i druga bitna pitanja vezana uz ovo područje kao što su smanjenje broja stanovnika tog područja stambena izgradnja itd.

Uvažiti Zakon o šumama

Željko Ledinski (HSS) napominje da u Hrvatskoj već imamo oko deset posto

zakonom zaštićenih površina a ako se tome doda oko devet posto površina koje su nedostupne zbog miniranosti ispada da imamo dosta velik postotak površina s kojima se ne može gospodariti.

Sada donosimo Prostorni plan koji derogira neke odredbe Zakona o šumama (o upravljanju šumama u posebno zaštićenim područjima). "Hrvatske šume" su prvi put u povijesti počele gospodariti u Baranji tek 1991. i u to područje uložile su više od 105 milijuna kuna, u obnovu šuma, objekata, lovstvo. No od plana upravljanja koji je napravljen prije nekoliko godina i koji je puno koštao sada nema velike koristi jer se svi planovi sada moraju uskladiti s ovim Prostornim planom, rekao je, među ostalim, dodajući da će ga podržati jer će biti lakše raditi ljudima na terenu (amandmanom traži da se navede u Planu da Javna ustanova Parka upravlja i sukladno Zakonu o šumama, no to predlagatelj nije prihvatio).

Mr.sc. **Vladimir Šišljagić (neovisni)** u ispravku netočnog navoda rekao je da Hrvatske šume gospodare ovim šumama od 1991. samo na papiru jer je od 1991. cijela Baranja bila okupirana.

Stvoriti uvjete za život

Ante Markov (HSS) kaže da je očigledno da se na ovom prostoru sukobljavaju potpuno različiti pristupi interesima

(lovni turizam nije ako političar dogovori da ide u lov). Nacionalni park ne nastaje voljom većine u Saboru već zahtijeva nomenklaturu vrijednosti i osobno drži da ovaj prostor ima takve kvalifikacije i kvalitete. Međutim, ovaj Prostorni plan ima jednu negativnu dimenziju (a to je nažalost sudbina i drugih takvih planova) da su ljudi u njima iščezli i da se ne predviđa povećanje broja stanovnika na tom području.

Tamo mora biti više ljudi i za to moramo udovoljiti zahtjevima odnosno stvoriti normalne uvjete za život koji postoje u drugim dijelovima naše zemlje i stoga Plan mora biti realan i u tehničkom i financijskom pogledu.

Mr.sc. **Vladimir Šišljagić (neovisni)** ističe da želi vjerovati da će sve mjere i planovi iz Plana ostvariti te ujedno traži da se ovogodišnjim rebalansom državnog proračuna osiguraju sredstva za razminiravanje Kopačkog rita, da RH uspostavi suverenitet nad cjelokupnim područjem Parka prirode i da Vlada RH, sukladno prijašnjim obećanjima, na ekološki prihvatljiv način riješi problem komaraca u Kopačkom ritu.

Nenad Stazić (SDP) kaže da ni u svjetskim razmjerima nema puno takvih područja kao što je Kopački rit pa se čudi onima koji misle da je postojeća zaštita ovog Parka dovoljna. A da nije točno da je nacionalni park dio prirode koji nije narušen intervencijom čovjeka

primjer su Brijuni, koji po tome nikad ne bi bili nacionalni park jer tamo ništa nije kao što je bilo voljom prirode (bilo je močvarno područje).

Nitko, osim lovaca, ne može tvrditi da je zaštita nekog područja kao nacionalnog parka manja nego kakva je u parku prirode, kaže zastupnik i naglašava da će u ovom Parku biti teško uskladiti neke djelatnosti, turiste i lovce (potonji hohštaleraj trebalo bi podrediti zaštiti Parka).

Mr.sc. **Marko Širac (HDZ)** u petminutnom javljanju u ime Kluba zastupnika HDZ-a ponovio je da je riječ o kvalitetnom Prostornom planu i zapravo Planu nove generacije i novog pristupa. Taj je Plan uvažio sve one mjere zaštite koje treba temeljem zakonodavstva jedan park prirode. Naravno da poslije ovog Plana Javna ustanova Park prirode "Kopački rit mora napraviti svoj program upravljanja s prostorom Parka i on se mora držati odredbi iz ovog Prostornog plana", rekao je, među ostalim.

Hrvatski je sabor donio Odluku o donošenju Prostornog plana Parka prirode Kopački rit (96 "za", 3 "suzdržana") te sukladno prijedlogu matičnog odbora zaključak kojim se predlaže Vladi RH da u primjerenom roku utvrdi odgovarajuće mjere i izvore financijskih sredstava za razminiranje područja Parka prirode Kopački rit.

D.K.

PRIJEDLOG ODLUKE O DONOŠENJU PROSTORNOG PLANA PARKA PRIRODE "UČKA"

Cjelovita koncepcija prostornog razvoja

Zastupnici su jednoglasno donijeli Odluku o donošenju Prostornog plana Parka prirode Učka, u tekstu predlagatelja, Vlade RH, zajedno s prihvaćenim amandmanima.

Temeljem Zakona o zaštiti prirode vršni dio Učke proglašen je 1999. godine Parkom prirode Odlukom Hrvatskoga sabora o donošenju Zakona o proglašenju

Parka prirode Učka. Izradi Prostornog plana parka prirode Učka prišlo se temeljem obveze određene člankom 21. Zakona o prostornom uređenju.

Prostorni plan Parka prirode Učka izradio je Županijski zavod za održivi razvoj i prostorno planiranje Primorsko-goranske županije. Plan je izraden u suradnji s Upravom za zaštitu prirode Ministarstva kulture, Javnom ustanovom PP Učka, te uz konzultacije i suradnju sa svim relevantnim ministarstvima, tijelima državne uprave i javnim poduzećima, kao i jedinicama lokalne samouprave.

Postupcima vrednovanja prostora i uskladenja interesa korisnika prostora utvrđena je cjelovita koncepcija prostornog razvoja, uređenja i zaštite prostora uvažavajući prirodne i stvorene potencijale te nužnost smještaja građevina od važnosti za državu na način prihvatljiv za ostale funkcije parka i zaštitu vrijednosti prostora i okoliša.

O PRIJEDLOGU

U prikazu ovog Prijedloga poslužili smo se izlaganjem predstavnika predlagatelja, državnog tajnika Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva, **Davora Mrduljaša**. Rekao je da je Prostorni plan Parka prirode Učka temeljni dokument kojim se dugoročno utvrđuju svi relevantni elementi uređenja i korištenja prostora s naglaskom na zaštitu prirodnih i drugih vrijednosti te plan kao takav predstavlja osnovu za upravljanje i gospodarenje tim prostorom.

Zakonom o proglašenju Parka prirode Učka 1999. godine proglašeno je područje Učke i dijela Ćićarije Parkom prirode u ukupnoj površini od 146 kilometara kvadratnih. "Tijekom izrade ovog prostornog plana, s obzirom na napredovanje u tehnici i svemu, u okviru istih granica, digitalnom izradom utvrđeno je da je sadna površina veća i ona iznosi 160 km kvadratnih".

Park prirode nalazi se na području dviju županija, Primorsko-goranske i Istarske te obuhvaća dijelove 7 jedinica lokalne samouprave. U Primorsko-goranskoj županiji to su grad Opatija te općine Lovran, Mošćenička Draga i

Matulji, a u Istarskoj općine Lanišće, Lupoglav i Kršan.

Prostor Parka razgraničen je u odnosu na način korištenja na dvije zone: zonu strogog režima zaštite u koju ulaze vršni dijelovi Učke, slivna područja bujičnih tokova, zone šumske vegetacije, botaničkih i zooloških, geomorfoloških i hidroloških vrijednosti i zonu usmjerene zaštite koja obuhvaća prostor preostalog dijela Parka prirode s poljoprivredno šumskim područjima, područjima posebnih planskih, umjetno podignutih šuma i ostalih prirodnih prostora (veće pašnjačke površine). Osnovna namjena Parka dijeli se na površine naselja, površine za izdvojene namjene, poljoprivredne površine, šumske površine, ostalo poljoprivredno zemljište, livade i pašnjaci.

Nakon angažiranja i usuglašavanja svih zainteresiranih strana utvrđena je lokacija radara na vrhu Učke, a Ministarstvo obrane obvezalo se ispoštovati sve tražene zahtjeve lokalnih zajednica, te Istarske i Primorsko-goranske županije, da neće biti ograničavanja kretanja i devastacije prostora.

Na prostoru Parka prirode locirano je 30 statističkih naselja, od čega ih je 11 izgrađene strukture unutar granice Parka. Ona su disperzirana u prostoru i podijeljena na nekoliko većih naselja, Lovranska Draga, Mala Učka, Vela Učka, Brest i nekolicinu manjih naselja sastavljenih od više izdvojenih zaselaka. Struktura naselja zadržava se u pravilu u postojećim gabaritima. Planom je predviđeno širenje građevinskih područja naselja samo u nekoliko slučajeva i to uglavnom kod naselja kod kojih je procijenjeno da postoji perspektiva razvoja, kao što su Lovranska Draga i Brest, a dozvoljena je i mogućnost širenja nekim manjim naseljima vodeći računa o njihovom značenju za okolni prostor koji

bez stalnih stanovnika i redovitih aktivnosti gubi svoje značajke.

Sva naselja smještena unutar Parka prirode funkcionalno se određuju kao stambeno-turistička, s mogućnošću pružanja seoskog turizma. Pojedini napušteni zaseoci planiraju se urediti kao etno sela, kao što je zaselak Trebišća gdje se planira obnova starog mlina.

Dijelovi naselja Grabova i Kalac imaju dobre uvjete za razvoj agroturizma i aktivnosti zdravstvenog karaktera, a stariji i napušteni stočarski stanovi revitalizirat će se za potrebe agroturizma, rekao je Mrduljaš.

Infrastruktura u Parku je takva da se uglavnom glavni cestovni promet odvija državnom cestom D3. Postoji županijska cesta koja prolazi prostorom Parka prirode Učka i povezuje dvije županije, Primorsko-goransku i Istarsku županiju, a rubnim istarskim dijelom prolazi željeznička pruga drugog reda.

Na vrhu Učke kao dominantne točke Kvarnerskog zaljeva još je 60-tih godina izgrađena bazna postaja koja osim antenskog stupa sadrži građevinski objekt za smještaj stalne ljudske posade. To su objekti HT-a i HRT-a. Planom je sada na tom mjestu predviđena i lokacija radarskog sustava na lokaciji Učka-Vrh Učke, izmještena s lokacije Brgud po prijedlogu Ministarstva obrane, a što je kroz javnu raspravu i rasprave u županijskim skupštinama i lokalnim općinama i prihvaćeno. "Na taj način se dobiva ono što država i mora imati da bi se tim radarskim sustavom osim cjelokupnog zračnog prometa mogao kontrolirati i pomorski promet na Jadranu".

Na području Parka prirode Učka voda dolazi iz izvora na padinama Učke, iz pravca Opatije, odakle se dovodi voda iz Rijeke, a na istarskoj strani iz buzetškog i labinskog vodovoda. Voda iz riječkog, slovenskog, buzetškog i labinskog vodovodnog sustava je kvalitetna, dok je voda svih izvora na području Učke visokog stupnja kakvoće.

Pitanje otpadnih voda se rješava individualno septičkim taložnicima i ispuustom, pa je to pitanje jedno od prioritarnih zadaća propisanih ovim Planom. Uglavnom, izgradnja kanalizacijskog

sustava zaostaje za gradnjom vodoopskrbnog sustava. Posebno se kanalizacijski sustav nije gradio na padinama Učke. Temeljna koncepcija rješenja kanalizacijskih sustava podrazumijeva razdjelni sustav, tj. izgradnju zasebnog sustava kanalizacije sanitarno-potrošnih voda (fekalna kanalizacija) i zasebnog sustava oborinske kanalizacije.

Cijela površina Parka prirode štiti se u skladu sa Zakonom o zaštiti prirode, a najznačajnija graditeljska baština na ovom području je ruralno graditeljstvo i ruralna naselja.

U pogledu sustava posjećivanja Park Učka sadrži brojne vrijednosti. Za posjetitelje u okviru organiziranog sustava posjećivanja izgradit će se odgovarajući informacijski sustav, novi objekti za posjetiteljski informacijski centar, a utvrđena je i lokacija na zemljištu koje je u vlasništvu države.

U Park postoji sedamdesetak ulaza, 4 su glavna ulaza, a 7 pomoćnih, a uz ove ulaze pristup Parku moguć je i ostalim cestovnim prometnicama sa 70 mjesta.

”Može se zaključiti da je kroz javne rasprave postignut visok stupanj suglasja, kako struke tako i lokalnog stanovništva i jedinica lokalne i regionalne samouprave na tom području, pa stoga Vlada predlaže da Sabor prihvati ovaj Prijedlog plana”, zaključio je Mrduljaš.

RADNA TIJELA

Odbor za prostorno uređenje i zaštitu okoliša raspravio je Prijedlog kao matično radno tijelo. U raspravi na Odboru istaknuto je kako značaj ovog Prostornog plana proizlazi iz činjenice da je njime utvrđena cjelovita koncepcija prostornog razvoja, uređenja i zaštite prostora, te ujedno postignut konsenzus jedinica lokalne i područne samouprave i nadležnog ministarstva.

Ujedno je, vezano na razliku u ukupnoj površini Parka prirode Učka, navedenoj u Odredbama za provođenje u odnosu na onu definiranu Zakonom o proglašenju Parka prirode ”Učka”, Odbor predložio predlagatelju da u naredna tri mjeseca navedeno usuglasi te razmotri potrebu izmjene Zakona o proglašenju

Parka prirode ”Učka” u dijelu koji se odnosi na ukupnu površinu.

Odbor je na tekst Prijedloga Odluke o donošenju Prostornog plana Parka prirode Učka predložio amandmane s kojima se ministrica suglasila.

Nakon provedene rasprave Odbor je odlučio predložiti Saboru donošenje Odluke o donošenju Prostornog plana Parka prirode Učka, zajedno s amandmanima.

Odbor za poljoprivredu i šumarstvo o navedenom Prijedlogu raspravljao je kao zainteresirano radno tijelo. Nakon uvodnog obrazloženja predlagatelja Odbor je podržao donošenje Odluke o donošenju Prostornog plana Parka prirode Učka budući da se radi o temeljnom dokumentu kojim se dugoročno utvrđuju svi relevantni elementi uređenja i korištenja prostora.

Odbor, u okviru svog djelokruga, na Prijedlog odluke o donošenju Prostornog plana Parka prirode Učka, nije imao posebnih primjedaba, ali je u raspravi istaknuto da ovaj Prostorni plan nudi kvalitetno korištenje prostora za sve predviđene namjene posebno u dijelu lovstva, šumarstva i poljoprivrede. Na temelju provedene rasprave Odbor je odlučio predložiti Saboru donošenje ove Odluke.

Odbor za zakonodavstvo podupire donošenje ove Odluke i ukazuje da je odredbe pojedinih točaka nužno doraditi u izričajnom i nomotehničkom smislu. Istodobno, ukazuje se na različito utvrđenu površinu Parka prirode Učka u ovom Planu i Zakonu o proglašenju Parka prirode Učka, što je nužno uskladiti.

Odbor za turizam razmatrao je ovaj Prijedlog kao zainteresirano radno tijelo i to u dijelu što se odnosi na obavljanje ugostiteljske i turističke djelatnosti u Parku prirode Učka.

Uvodno izlaganje s posebnim osvrtom na rješenja u prostoru kojima bi se potaknuo brži razvitak te djelatnosti podnijela je u ime predlagatelja ministrica **Marina Matulović-Dropulić**. Na temelju provedene rasprave Odbor je odlučio predložiti Saboru da donese ovu Odluku.

AMANDMANI

Zastupnica IDS-a **Dorotea Pešić-Bukovac** podnijela je četiri amandmana na ovaj Prijedlog odluke. Smatra da treba predvidjeti mogućnost izgradnje još jedne trase žičare koja bi polazila sa platoa u blizini ulaza u cestovni tunel Učka sa kvarnerske strane do vrha Učke.

Nadalje, drži da treba izbaciti predloženu trasu željezničke pruge koja bi prolazila kanjonom Vele Drage, jer je Vela Draga zaštićena u kategoriji geomorfološkog spomenika prirode unutar Parka prirode Učka i predstavlja jedno od najatraktivnijih i najposjećenijih točaka u Parku.

Slijedećim amandmanom predlaže se izbacivanje pojma ”vikendice” jer je u odredbama za provođenje Plana izričito zabranjena izgradnja stambenih objekata izvan građevinskih područja. Zastupnica smatra da ne treba dopustiti novu izgradnju izvan građevinskih područja.

Posljednjim amandmanom predlaže se izgradnja novog objekta za visitor centar za posjetitelje na lokaciji Poklon, osim mogućnosti prenamjene postojećih objekata za potrebe visitor centra. Naime, broj i karakteristike postojećih objekata na Poklonu koje bi bilo moguće prenamijeniti u visitor centar je vrlo ograničen. Bez izgradnje novog objekta neće biti moguće urediti visitor centar koji će zadovoljiti suvremene potrebe.

RASPRAVA

Nakon uvodne riječi predstavnika predlagatelja, državnog tajnika **Davora Mrduljaša**, u ime Odbora za prostorno uređenje i zaštitu okoliša Izvješće Odbora podnio je **Slavko Linić**, predsjednik Odbora. Uslijedila je rasprava po klubovima zastupnika.

Glavni cilj - očuvanje prirodnih obilježja Učke

U ime **Kluba zastupnika SDP-a** govorila je **Biserka Perman (SDP)**. Izrazila je zadovoljstvo u ime Kluba što se u raspravi pred Saborom našao prostorni plan Parka prirode Učka, jednog

od najmladih Parkova prirode u Hrvatskoj i što je iz izvješća saborskih odbora vidljiv konsenzus u stavu da se donese ovaj prostorni plan. Istaknula je važnost donošenja plana daljnjeg korištenja ovog prostora u svrhu unapređenja kvalitete života i gospodarskih potencijala toga područja, a u skladu s glavnim ciljem, očuvanjem prirodnih obilježja Učke, biljnih i životinjskih vrsta.

Drži da posebnu pozornost treba posvetiti zaštiti izvora vode, jer su izvanredne čistoće i kakvoće. Upravo iz ovih razloga je važno planirati buduće objekte i način korištenja na način da se ne naruši prirodna ravnoteža i trajno zaštititi prostor, a da se pri tome ostvari maksimalna korist kako za žitelje tog područja, tako i za RH. Pozitivnim je ocijenila usku suradnju središnje državne vlasti s jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave prilikom izrade ovog prostornog plana. Tako je plan dobio na kvaliteti i uspjelo se pomiriti interese većine korisnika prostora i stvoriti pretpostavke za učinkovitu zaštitu i očuvanje Učke.

Iako je danas naseljena tek trećina postojećih stambenih objekata sa svega 283 žitelja, planirana revitalizacija i mogućnost nove izgradnje dala bi mogućnost života za još oko 500 stanovnika za koje bi glavni izvor prihoda bile djelatnosti ugostiteljstva i izletničkog turizma sa sportsko-rekreacijskim sadržajima, kao i seoski i eko turizam čime se ne ugrožava izvornost prirode, smatra zastupnica.

Napomenula je da je najviše polemika izazvala potreba gradnje radarske postaje na Učki. Ipak, nakon angažiranja i usuglašavanja svih zainteresiranih strana utvrđena je lokacija radara na vrhu Učke, a Ministarstvo obrane obvezalo se ispoštovati sve tražene zahtjeve lokalnih zajednica, te Istarske i Primorsko-goranske županije, da neće biti ograničavanje kretanja i devastacije prostora.

Još jednom je izrazila zadovoljstvo predloženim prostornim planom i istaknula da će Klub zastupnika SDP-a podržati ovaj dokument, zajedno s predloženim amandmanima Odbora za prostorno uređenje i zaštitu okoliša.

Obogaćivanje turističke ponude

U ime **Kluba zastupnika HDZ-a** govorio je **Milan Meden (HDZ)**. Istaknuo je da Park prirode Učka karakterizira iznimna raznolikost obilježja na razmjerno malom prostoru. Javna ustanova Parka prirode Učka u sklopu projekta Učka outdoor pruža rekreaciju, stručno tumačenje vrijednosti Učke, i ekološku edukaciju i time je obogaćena turistička ponuda. Tako se kroz ovaj projekt potiče boravak ljudi u prirodi na način koji je ne degradira, a popularizira se bavljenje sportom.

Napomenuo je da Park prirode nije prvenstveno namijenjen stacionarnom turističkom korištenju, nego je više element izletničke turističke ponude širih regionalnih prostora. Stoga je uloga i sadržajna ponuda Parka prirode Učka izuzetno značajna za istarski i primorsko-goranski turizam.

Prostorni plan je analizirao prostorne vrijednosti i donio odgovarajuće smjernice za postizanje glavnog cilja, a to su zaštita i čuvanje estetskog izgleda teritorija. Predloženi plan potiče unapređenje odnosa posjetitelja prema okolišu, podiže njegovu svijest i edukaciju sa ciljem zaštite prirode.

Striktano su određena područja za rekonstrukciju i gradnju sukladno uvjetima zaštite parka i utvrđeni su kapaciteti prostora u odnosu na planirane turističke i rekreacijske sadržaje. Planom su najstrože zaštićeni vršni greben Učke, svi vodotoci, izvori te proplanci Čičarije, naglasio je Meden.

Postignut je uspješan dogovor MORH-a i Primorsko-goranske županije i rješenje za ugradnju radara na vrhu Vojak, čija je izgradnja po prvobitnom planu bila na planini Brgud. "Na taj je način spriječena devastacija planine Brgud, gdje bi bilo potrebno graditi novu cestu i novu infrastrukturu, a nađeno je kvalitetnije rješenje na Učki gdje se u postojeće objekte instalirao ovaj civilno-vojni radar", rekao je Meden.

Također je u planu sačuvati i unaprijediti vrijedno zemljište oko naselja i oživjeti poljoprivrednu proizvodnju na zemljištima koja se nalaze oko nase-

lja Kožljak, Lovranska Draga, oko sela Mala i Vela Učka, oko naselja Brest i Brgudac.

Ugostiteljski objekti samo u postojećim naseljima

Ugostiteljski objekti planirani su samo u postojećim naseljima. Cilj je također zaustavljanje propadanja ruralnih naselja na padinama Učke i Čičarije unoseći u njih nove namjene, a zadržavajući njihove prostorne gabarite i mjerila.

Vežano uz planirane programe rekreativnog karaktera i razne oblike seoskog turizma oživljavat će se seosko gospodarstvo s naglaskom na poljoprivredu i stočarstvo.

Plan predviđa gradnju manjih turističkih kompleksa najviše kategorije. Predviđa se maksimalno iskoristiti sportsko-rekreacijski ambijent, a posebna je pažnja posvećena organiziranom sustavu posjetitelja i izgradnji odgovarajućeg posjetiteljsko-informacijskog centra gdje će se održavati izložbe, filmovi, predavanja i edukacija posjetitelja. Zaključio je da će Klub podržati ovaj Prijedlog odluke.

Poštivati volju lokalnog stanovništva

U ime **Kluba zastupnika IDS-a** govorio je **Damir Kajin (IDS)**. Smatra izuzetno bitnim da se Učkom primjerenom upravlja, kao i da se ne ide protiv volje lokalnog stanovništva koje obitava na tim prostorima.

Napominje važnost uskladbe planova između države i lokalne samouprave, jer bez ljudi na tim područjima nema budućnosti. U Parku prirode u ovom trenutku živi svega 286 stanovnika i to velikom većinom staračko stanovništvo.

Kajin napominje da kod definiranja granica građevinskih zona treba konzultirati i stanovništvo tog područja, a ne samo lokalnu samoupravu. "Ako želimo vratiti ljude na Učku, onda moramo dopustiti tim ljudima da nešto tamo i izgrade, pogotovo starosjedioci".

Naglasio je da je najvažnije sačuvati izvorišta vode, jer je to sigurno ono naj-

vrednije što Učka ima. "Sramota je da sela u zaleđu jednog od najrazvijenijeg turističkog grada, grada koji ima najdulju turističku tradiciju, recimo Opatije, Lovrana, Mošćeničke Drage, još uvijek nemaju vode". Kajin ovo drži neshvatljivim i napominje da većina stanovnika visinskih dijelova vodu još i danas prima iz susjedne Slovenije.

Zaključio je da je prostorni plan potreban jer se njime štiti Učka i kao takvog ga treba pozdraviti. Klub zastupnika IDS-a stoga će podržati njegovo usvajanje.

U ime **Kluba zastupnika HSS-a** govorio je **Ante Markov (HSS)**. Iznio je kao zajedničku činjenicu kod donošenja prostornih planova bilo parkova prirode bilo nacionalnih parkova to da se domicili gotovo izrijeком ne spominju i da ih plan ne prepoznaje.

"Pa zar nije funkcija zaštite prirode i funkcija donošenja bilo kojeg prostornog plana ista, da štitimo čovjeka, da njemu pomognemo, da se on pokuša organizirati i vratiti na te prostore? Pa za koga će ovaj prostor biti zaštićen onog dana kad na njemu više ne bude ljudi, kad ne bude domicilnog stanovništva?", pita Markov.

Osvrnuo se na organizaciju nacionalnih parkova u SAD-u koji potiču ljude da se tamo vrate i bave tzv. tradicionalnim zanimanjima i na taj način stvaraju kulturološku sliku onoga što je nekada bilo, a istovremeno daju svoj doprinos očuvanju tog resursa. "Nije i ne smije biti smisao ni jednog prostornog plana da bude sam za sebe, da štiti prostor, a istovremeno da se ne predviđa da će demografska slika izgledati bolja".

Ipak, Klub zastupnika HSS-a pozdravlja donošenje ovog prostornog plana, ali uz upozorenje da je nužno potrebno voditi više računa o ljudima koji žive na tim prostorima. "Nužno je u svakom prostornom dokumentu imati određenu zaštitu domorodnog identiteta i taj identitet se ne smije zanemariti".

U ime **Kluba zastupnika HNS-a** govorio je **Miljenko Dorić (HNS)**. Rekao je da će Klub podržati ovaj prostorni plan koji je dobar primjer suradnje državnih organa, regionalne i lokal-

ne samouprave, zajedno s javnim poduzećima i svim ostalim tijelima koja su bila uključena u njegovu izradu.

No, mišljenja je da bi Sabor trebao učiniti puno više u području održivog razvoja i očuvanja krajolika. Naime, 2003. godine Sabor je ratificirao Europsku konvenciju o krajoliku, godinu dana iza toga ta je Konvencija stupila na snagu. U Prostornom planu Parka prirode Učka krajolik se spominje kao posebna vrijednost. "Nažalost, u samom prostornom planu nisam našao doticaj s ovom Europskom konvencijom. Pretpostavljam da je struka poštivala sve ono što se navodi u tim konvencijama, ali da li smo mi odradili sve ono što je ta Konvencija od nas očekivala, naime, bili smo dužni ugraditi u naše zakonodavstvo sve odredbe te konvencije, a onda smo struci trebali s takvim okvirom omogućiti da djeluje".

U ime **Kluba zastupnika HSU-a** govorio je **Silvano Hrelja (HSU)**. Nakon usvajanja ovog dokumenta, smatra da treba izraditi još jedan, Plan upravljanja i razvoja resursa u Parku prirode Učka. Ovaj prostorni plan doživljava kao prvi kvalitetan korak ka revitalizaciji ukupnog teritorija Učke i prostora Čičarije. "Mi u HSU iskreno smo impresionirani i zadovoljni opsežnošću i stručnošću predloženog materijala, kao i tijekom usklađivanja u javnoj raspravi". Klub će podržati ovaj Prijedlog odluke, a podržavaju i sve amandmane koje je podnio matični odbor.

Mogućnost razvoja ruralnog turizma

U pojedinačnoj raspravi govorila je **Irena Ahel (HDZ)**. Podsjetila je da se sukladno Zakonu o zaštiti prirode, za zaštićena područja u RH koja imaju status nacionalnih parkova i parkova prirode, izrađuju posebni prostorni planovi, tzv. prostorni planovi za područja posebnih obilježja, a takve planove na prijedlog ministarstva nadležnog za zaštitu okoliša donosi Sabor. Park prirode Učka jedan je od najmlađih parkova u RH osnovan 1999. godine Zakonom o proglašenju Parka prirode Učka i

njime upravlja javna ustanova Park prirode Učka koja je počela s radom krajem 2001. godine.

Napominje da su prostorni planovi jedno od temeljnih sredstava zaštite, održanja, uređenja i unapređenja zaštićenih područja. Njime se dugoročno uređuje namjena i korištenje Parka prirode Učka, te usklađuju interesi svih njegovih korisnika.

Drži da je izradivač plana uspio kvalitetno pomiriti interese većine korisnika prostora, a prije svega stvorio je valjane pretpostavke za provedbu plana i postizanje učinkovitije zaštite i očuvanja, na dobrobit prvenstveno žitelja jedinica lokalne samouprave, i budućih generacija.

Ciljevi su prostornog plana zaštićenog područja očuvanje prirodnih obilježja, izgleda i ambijenta u izvornom stanju, očuvanje prostora od devastacije i prevelikih promjena uslijed gospodarenja, korištenja ili izgradnje. Napominje da je turizam ovdje u prvom redu u funkciji slobodne rekreacije u prirodnoj sredini.

Kada su u pitanju naselja, njihovo uključivanje u parkove prirode na određen način znači i mogućnost razvitka, posebno ako je on u funkciji turizma, npr. ruralni i seoski turizam, gdje se posjetitelji upoznaju s tradicionalnim načinom života domicilnog stanovništva tog područja.

Napomenula je da svaka gradnja u parku prirode treba proći u postupku ishođenja lokacijske i građevinske dozvole posebni postupak s obzirom na zaštitu prirode. Zadaća je prostornog plana definirati korištenje prostora zaštićenog područja na način na koji će se najbolje ispuniti zadaća parka prirode, tj. one funkcije prostora radi kojeg je proglašen zaštićenim. Zaključila je da se ovim prostornim planom stvara okvir za razvoj najperspektivnijih djelatnosti, u prvom redu selektivnog turizma i ekološke poljoprivrede.

Ne zaustaviti razvoj područja

U ime **Kluba zastupnika IDS-a** u petominutnoj raspravi govorila je **Doro-tea Pešić-Bukovac (IDS)**. Drži da

iako smo zemlja s prelijepim prirodnim bogatstvima koje moramo zaštititi, ne smijemo zaustaviti razvoj nekog područja. "Prostorni planovi trebali bi biti osnova za upravljanje i gospodarenje prostorom". Napomenula je da su građani liburnijskog kraja sakupili 8.800 potpisa protiv radara na Učki i smatra da bi se njihova volja trebala poštovati.

Stoga postavlja pitanje jesu li ekološki interesi prioritet Parka prirode Učka, a samim time i cijelog liburnijskog kraja kojem je turistička djelatnost prioritet svih prioriteta, a prvenstveno se tu misli na zdravstveni turizam.

Rekla je da su u Parku prirode predviđeni skromni zahvati u prostoru, uglavnom revitalizacija postojećih ugostiteljsko-turističkih objekata, sportsko-rekreativnih sadržaja, planinarskih domova i lovačkih kuća, te nekih gospodarskih objekata za potrebe ruralnog turizma. U postojećim naseljima se dozvoljava jedino rekonstrukcija i gradnja manjih objekata koji se direktno tiču ljudi koji tamo žive, odnosno koji su vlasnici.

Zastupnica drži da se stanovnike tog područja ne bi trebalo isključiti iz upravljanja i gospodarenja Parkom prirode Učka, dapače, treba ih uključiti u

proces donošenja odluka. "Ne smijemo zaboraviti da su vlasnici između 40% i 50% Parka prirode Učka privatne osobe". Pešić-Bukovac podnijela je nekoliko amandmana koje smo gore u tekstu prikazali.

U ime **Kluba zastupnika IDS-a** govorio je i **Valter Poropat (IDS)**. Klub će podržati ovaj dokument. Poropat je konstatirao da oni koji žive u neposrednoj blizini Učke itekako su zainteresirani da se plan donese. Mišljenja je da se u procesu donošenja Prostornog plana ne smije izostaviti mišljenje stanovnika tog područja, domicila. "Gospodarenje Parkom prirode mora biti u skladu sa stanovništvom i s jedinicama lokalne samouprave, a samim time će se sigurno uzeti u obzir i njegova zaštita, jer tko najbolje gospodari prostorom od onih ljudi koji na tom prostoru žive".

Ovime je zaključena rasprava.

IZJAŠNJAVANJE O AMANDMANIMA I GLASOVANJE

Državni tajnik **Davor Mrduljaš** u ime predlagatelja, Vlade RH, očitovao se o amandmanima koji su podnijeli **Odbor za prostorno uređenje i zaštitu okoliša** i zastupnica **Kluba zastupnika IDS-a Dorotea Pešić Bukovac**. Sve amandmane Odbora za prostorno uređenje i zaštitu okoliša Vlada prihvaća i postaju sastavni dio Prijedloga odluke. Također, Vlada prihvaća amandmane zastupnice Pešić i postaju sastavni dio Prijedloga odluke, izuzev prvoga koji prihvaća djelomično, na način da se predvidi mogućnost izgradnje još jedne trase žičare koja bi polazila s platoa u blizini ulaza u cestovni tunel Učka s kvarnerske strane do vrha Učke, kako je predložila zastupnica, ali kao alternativni pravac. Kako nije bilo zastupnice u sabornici, glasovalo se o amandmanu u dijelu koji Vlada ne prihvaća i on je većinom glasova odbijen.

Uslijedilo je glasanje o Prijedlogu odluke. Jednoglasno, sa 98 glasova "za" donesena je Odluka o donošenju prostornog plana Parka prirode Učka, u tekstu kako ga je predložio predlagatelj, zajedno s prihvaćenim amandmanima.

S.Š.

PRIJEDLOG VODNOGOSPODARSKE OSNOVE HRVATSKE - STRATEGIJA UPRAVLJANJA VODAMA

Potrebna sustavna ulaganja

Iako je bilo predviđeno da se u raspravi o ovom Prijedlogu - riječ je o dugoročnom planskom dokumentu o upravljanju vodama - primjenjuju odredbe Poslovnika o drugom čitanju zakona, Hrvatski je sabor raspravu proveo i prihvatio Prijedlog u prvom čitanju.

Gotovo svi sudionici rasprave izrazili su zadovoljstvo što je predlagatelj, Vlada RH, prihvatila prijedloge za drugo čitanje, naglašavajući značenje

vode kao općeg dobra i potrebu racionalnog gospodarenja vodama.

O PRIJEDLOGU

Temeljem Zakona o vodama Strategija upravljanja je dugoročni planski dokument kojim se utvrđuje vizija, misija, ciljevi i zadaće državne politike u upravljanju vodama. Ona daje strateška opredjeljenja i smjernice razvitka vodnoga gospodarstva polazeći od zate-

čenog stanja, razvojnih potreba, gospodarskih mogućnosti, međunarodnih obveza te potreba za očuvanjem i unaprjeđenjem ekološkog stanja voda i o vodi ovisnih eko sustava.

Njen je sadržaj u potpunosti usklađen sa svim relevantnim direktivama EU i predstavlja jednu od temeljnih podloga za pripremu platformi za povlačenje novčanih iznosa te izradu aplikacija za korištenje novčanih izvora iz fondova EU. Strategija definira stanje voda,

upravljanja vodama i njenu implementaciju. Ovu vodnu gospodarsku osnovu izradile su Hrvatske vode u suradnji s Ministarstvom poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva uz sudjelovanje 18 relevantnih znanstvenih institucija, naveo je u uvodnom izlaganju na sjednici Hrvatskoga sabora državni tajnik u Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva **Zdravko Krnek**.

Analiza postojećeg stanja i razvojnih potreba pokazala je da Hrvatska raspolaze s dovoljnim količinama vode za svoje potrebe i da vodni resursi svojom količinom i kakvoćom nisu ograničavajući čimbenik gospodarskog razvoja. Međutim, zbog izražene vremenske i prostorne neravnomjernosti vodnog režima učinkovito i ekološki prihvatljivo upravljanje vodama zahtijeva sustavna ulaganja u razvitak i redovita održavanja funkcionalnosti vodnopskrbnih objekata.

Temeljni cilj ove Strategije je postizanje usklađenog vodnog režima na državnom teritoriju RH i da u budućem razdoblju opskrbljenost javnih vodoopskrbnih sustava sa sadašnjih 76 posto dosegne razinu između 85 i 90 posto. Do 2020. godine planira se uložiti oko 24 milijarde kuna u vodno-gospodarske aktivnosti od čega 10 milijardi za projekte vodoopskrbe, oko 11,5 milijardi za projekte javne odvodnje i kondicioniranja otpadnih voda te oko 2,5 milijarde za projekte zaštite od poplave.

RADNA TIJELA

U raspravi na **Odboru za poljoprivredu i šumarstvo** istaknuto je da ovaj dokument ipak treba doraditi i uskladiti sa zakonskim promjenama u vodnom gospodarstvu i drugim sektorima, direktivama EU, međunarodnim ugovorima, primjedbama udruga i novijim statističkim podacima, da njime treba odrediti metodologiju za izradu potrebnih pravilnika itd. Neki članovi Odbora upozoravaju da podizanje nasipa na poljoprivrednim površinama u svrhu zaštite od poplava ne bi smjelo te površine isključiti iz poljoprivredne aktivnosti. Odbor

drži da je o ovom dokumentu potrebna rasprava u prvom čitanju kako bi svi zainteresirani mogli iznijeti svoje stavove pa je to predložio i Hrvatskom saboru kao i prihvaćanje ovog Prijedloga.

Odbor za prostorno uređenje i zaštitu okoliša također je predložio Hrvatskom saboru donošenje ovog dokumenta. U raspravi je ocijenjeno da je to prvi takav dokument u RH i da su u njemu identificirani problemi vodnoga i vodnogospodarskog područja. Prvenstveno je riječ o nezadovoljavajućoj razini priključenosti stanovništva na sustave javne vodoopskrbe i na sustave javne odvodnje, velikim gubicima vode u vodoopskrbnom sustavu, nedovoljnom korištenju vodnog potencijala te nezadovoljavajućem stanju preventivne zaštite od poplava i zaštite voda.

Ukazano je, uz pitanje zaštita voda od onečišćenja (velik dio voda je graničnog ili prekograničnog karaktera) i na problem niske cijene vode te istaknuto da cijena vode ne bi trebala biti instrument socijalne politike već takva da uz prihvatljivo financijsko opterećenje stvori preduvjete za potrebna ulaganja i održavanje sustava.

Odbor za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu također je predložio Saboru donošenje ovog dokumenta. U raspravi u izdvojenom mišljenju (predsjednik Odbora Zvonimir Mršić) rečeno je da bi u Strategiji posebno mjesto radi zaštite trebala imati rijeka Drava s obzirom na to da predstavlja velik rezervoar vrlo kvalitetne vode (iz nje se koristi i šljunak a ne samo pijesak). Iznijeto je i mišljenje da bi Strategija trebala sadržavati više podataka o koncesijama za korištenje voda, pješćarenje i šljunčarenje čime bi se osigurao kvalitetniji uvid u financijske učinke na ovom sektoru gospodarstva.

RASPRAVA

U uvodnom obrazloženju državni tajnik Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva **Zdravko Krneca** rekao je, među ostalim, da su analize pokazale da je uslijed ratnih šteta i dužeg nedovoljnog ulaganja

u redovita održavanja zaštitnih objekata u značajnoj mjeri smanjena sigurnost ljudi i njihovih materijalnih dobara na mnogim područjima koja su potencijalno izložena poplavama. Temeljem analize mi smo postavili cilj da unutar deset godina sustav zaštite od štetnih djelovanja voda dovedemo na razinu oko 90 posto, što odgovara uređenju i zaštiti voda unutar EU.

Još jedno čitanje

Mr.sc. **Marko Širac (HDZ)** govorio je opširno o predloženoj Strategiji u ime **Kluba zastupnika HDZ-a**. Glavni (četiri) strateški ciljevi vrlo su kvalitetno postavljeni i odražavaju uistinu potrebe naših građana i gospodarstva. To uključuje i zaštitu stanovništva i materijalnih dobara od štetnog djelovanja voda i predviđa se vraćanje funkcionalnosti sustava obrane od poplave (kakvo je bilo prije ratnih razaranja) u državi do 2010. godine.

Jedna od najvažnijih zadata integralnog upravljanja ovim sektorom je pronalaženje i dugoročna zaštita zaliha pitke vode, što je posebno složen problem u krškim uvjetima naše zemlje te prekograničnim i graničnim vodotocima i vodonosnicima koje dijelimo sa susjednim državama.

Po ocjeni Kluba zastupnika HDZ-a ovaj Prijedlog je metodološki dobro napravljen ali ga sadržajno treba urediti s obzirom na donesen Zakon o vodama i Zakon o financiranju vodnog gospodarstva pa se predlaže da ide u drugo čitanje.

Taj prijedlog za drugo čitanje (podsjecamo da ga je dao i matični Odbor) prihvatio je u ime predlagatelja državni tajnik Zdravko Krnek.

Jakša Marasović (HNS) javio se u ime **Kluba zastupnika HNS-a**. Primjedbe ovog Kluba odnose se na proceduru, odnosno da je trebalo najprije raspravljati o Strategiji pa tek onda o izmjenama i dopunama Zakona o vodama i o vodnom financiranju (takvu primjedbu iznio i Zvonimir Mršić u ime Kluba zastupnika SDP-a) te da je Vlada ovu vodnogospodarsku osnovu gotovo

u tajnosti usvojila, bez javne rasprave, i poslala u Sabor. Strategija je postavila preskromne ciljeve što je vidljivo i po planiranim financijskim sredstvima, a očito su rezultat kompromisa. Skrivanjem stvarnih potreba bitno ćemo oslabiti pregovaračku platformu s EU, naveo je, među ostalim.

U Strategiji nema jasno postavljenih rokova, spominju se podjele na državne i lokalne vode što je ukinuto spomenutim zakonima a i neka druga rješenja, primjerice, financiranje sustava obrane od poplava ne odgovaraju usvojenim izmjenama i dopunama Zakona o financiranju vodnog gospodarstva. Smjernice za razvoj sustava obrane od poplava previše su općenite, jedna je od daljnjih primjedbi. Ako se one prihvate, rekao je, Klub zastupnika HNS-a glasovat će za Strategiju. Zastupnik je na kraju dodao da je rad na ovom dokumentu počeo 2001. kad je on bio direktor u Hrvatskim vodama i da je do 2004. godine gotovo 90 posto toga napravljeno, no ovaj potonji navod opovrgnula je zastupnica **Božica Šolić (HDZ)**.

Ekonomska cijena diskutabilna

Mr.sc. **Božidar Pankretić (HSS)** izvijestio je da će **Klub zastupnika HSS-a** podržati predloženu Strategiju. Vjeruje da će ova rasprava pridonijeti da do drugog čitanja bude u što boljem izdanju. Ovo je dugo iščekivani dokument, izuzetno važan i moramo svi biti zadovoljni što je napokon ovdje, rekao je te podsjetio na razloge zašto je matični Odbor tražio drugo čitanje.

Bitno je naglasiti da je dio dokumenta na kojima je rađena Strategija na neki način vremenski iza i da je izuzetno bitno imati u vidu nove dokumente i nove podatke. Bilo bi dobro da se u Strategiji spomene i Strategija gospodarenja otpadom (donesena 2005.), a možda nismo dovoljno progovorili i definirali određena načela. Možda najbitnije, da ćemo se pridržavati ekonomske cijene vode i da se time prilagođavamo određenim standardima EU. No ako idemo prema ekonomskoj cijeni, koja je za zastupnika diskutabilna u dijelu koli-

ko naši ljudi mogu platiti, trebalo bi se uskladiti s EU i u dijelu gubitka vode u sustavima, jer kod nas je to gotovo 46 posto a u EU između sedam i 16 posto.

A tu su i uredbe koje najdirektnije pogađaju ljude pa je tako i s najnovijom Uredbom Vlade RH o vodnoj naknadi kao dodatnom nametu iako su uz Zakon o financiranju vodnog gospodarstva i Zakon o vodama bila obećanja da će čak na određenim segmentima, primjerice u slatkovodnom ribnjicarstvu, doći do određenih smanjenja, a najnoviji izračuni s terena govore da su ta opterećenja veća i do 30 posto.

Provesti opću raspravu

Ovo je dobar materijal i osnova da bi se provela široka javna rasprava i Strategija donijela u drugom čitanju, rekao je **Zvonimir Mršić (SDP)** u ime **Kluba zastupnika SDP-a**. Predlaže se da se predlagatelj obveže da između prvog i drugog čitanja provede opću i široku raspravu o ovom dokumentu, izuzetno važnim za Hrvatsku u cjelini ali i za svakog građanina.

Mi imamo ogromne potrebe u ovom segmentu, no, nažalost, Strategija ne daje u potpunosti odgovor o izvorima predviđenih ulaganja, 25 milijardi kuna, i ne bi bilo dobro da sve ide iz vodnih naknada odnosno da to moraju izdvojiti porezni obveznici, rekao je, među ostalim zastupnik napominjući da ovaj Klub ima primjedbu na visinu vodnog doprinosa u cjelini a posebno na zahvaćanje tim doprinosom nekih objekata (prometnice, telekomunikacijske kanalizacije itd.) na koji se ne plaća komunalni doprinos.

Temeljni nedostatak ove osnove je što općenito poljoprivredu kao značajnu granu gospodarstva ne uključuje pri zaštiti od štetnog djelovanja voda, znači obrana od poplava i odvodnja te rješavanja nedostatka vode za navodnjavanje, mišljenje je Kluba zastupnika nacionalnih manjina, kako je prenijela mr.sc. **Zdenka Čuhnil (neovisna; zastupnica češke i slovačke nacionalne manjine)**.

Poljoprivreda gospodari s gotovo milijun i 200 000 hektara obradivih

površina, ukupne poljoprivredne površine su gotovo tri milijuna hektara, te bi poljoprivredu trebala imati puno veće učešće u ovakvoj vodnogospodarskoj osnovi. Ne prikazuju se ni obrađuju štete koje nastaju od poplava u poljoprivredi, navela je zastupnica osvrćući se na pojedine stavke Strategije, pitajući i zašto nije definirana upotreba biogoriva za koje se zna da manje onečišćuju zrak i da zemlje Europe danas planiraju i zabranjuju uporabu fosilnih goriva.

Smanjili smo navodnjavane površine dok s druge strane govorimo o potrebi promjene strukture poljoprivredne proizvodnje, naglasila je zastupnica te, među ostalim, navela da u Strategiji nije precizirano, a treba (način, institucija) kako će se gospodariti postojećim i budućim vodnogospodarskim objektima, obnovom sustava zaštite od poplave, odvodnje i navodnjavanja.

Zaštititi podzemne vode

Miroslav Korenika (SDP) smatra da je ovo jedan od kvalitetnijih dokumenata, prihvatljiv, koje je Vlada RH u posljednje vrijeme uputila u Sabor. Smatra da bi više pažnje trebalo posvetiti zaštiti podzemnih, visokokvalitetnih voda u sjeverozapadnom dijelu RH od otpada (na području Varaždinske županije) te zaštiti od poplava (kad Mura poplavi svi smo jako pametni) i treba više govoriti o redovitom pročišćavanju rijeka od šljunka i pijeska (ne samo u slivu rijeke Drave) pa i za to potrebnom financiranju.

Vladimir Štengl (HDZ) kaže da o našem vodnom bogatstvu treba voditi računa jer nije neiscrpno. Osvrnuo se na podatke o gubicima vode u mrežama (ni mnogo bogatiji od nas ne mogu si priuštiti ovakve gubitke) što treba riješiti, priključenju stanovništva na vodoopskrbnu mreže i druge, te rekao da cijena vode u nas nije ni blizu ekonomske, ali da se ne može jednim skokom izjednačiti s onima u EU. Svemu ovomu će pomoći i primjena spomenutih zakona, pa i Ovršnog koji će olakšati naplatu (kao i najavljeni zakon o športu).

Jagoda Martić (SDP) smatra da RH u procesu pristupnih pregovora s EU vodu treba tretirati kao primarni nacionalni interes čije buduće korištenje treba biti u prvom redu u funkciji zadovoljavanja potreba stanovništva i polaziti od koncepcije održivog razvitka. Strategija je kvalitetan dokument, treba u nju "ugraditi" rokove za predložene mjere i aktivnosti.

Kako je jedan od najznačajnijih problema nezadovoljavajuća razina priključenosti stanovništva na sustav javne vodoopskrbe (osigurati kvalitetnu vodu za piće) i javne odvodnje - oko 24 posto opskrbljuje vodom putem tzv. lokalnih vodovoda gdje nema sustavne kontrole kakvoće vode već se ona provodi povremeno - jedna od smjernica Strategije je postupno priključivanje lokalnih vodovoda u sustav javne opskrbe. Ekonomska cijena vode da, ali potrebno je stvoriti uvjete za standard građana da im plaćanje režija neće biti značajniji problem, rekla je, među ostalim.

Ključno pitanje privatizacija

Jure Bitunjac (HDZ) također smatra da je Strategija stručno i kvalitetno koncipirana (ne bi trebala biti konkretnija jer bi se spuštala na razinu određenih programa) i njenim usvajanjem doći će do određenih promjena zakonodavstva koje regulira vodni sektor. Treba okrupniti komunalna društva a komunalna infrastruktura treba biti u vlasništvu jedinica lokalne samouprave i ne može biti predmet privatizacije, naglasio je.

Dodaje da u Strategiji treba zauzeti jasne stavove o privatizaciji vodnog sektora, što je ključno pitanje, jer to nije privatizacija određene gospodarske djelatnosti nego pitanje suvereniteta RH.

Mr.sc. **Kajo Bućan (HDZ)** podržao je ovaj dokument napominjući značenje vode. Prema izvješću UN-a oko sredine ovog stoljeća doći će do nestašice vode u 60 zemalja svijeta sa sedam milijardi stanovnika. Problem dostupnosti i zaliha pitke vode vjerojatno je jedna od najvećih problema suvremenog svijeta i za nadzor pristupu vodama vodili su se u

povijesti a i danas se vode lokalni ratovi, može se govoriti o latentnom sukobu za vodu gdje su žrtve siromašne, zadužene zemlje i najsiromašniji slojevi društva (primjerice u JAR-u zbog uvođenja mjerila za korištenje pitke vode sukob, u Boliviji opći štrajk, u Argentini privatizacija poznata po skandalu i bankrotu). To napominje za ono što nas čeka u budućnosti kako bi Strategija koju podržava, bila poboljšana u drugom čitanju radi naše i budućnosti naše djece.

Ruža Lelić (HDZ) također drži da je pravo bogatstvo i blago imati ovaj izuzetni prirodni resurs i da stoga s njim treba racionalno gospodariti, otkloniti nejednakosti u opskrbi vodom jer je prosječni stupanj opskrbljenosti različit u pojedinim županijama i mjestima pa je tako u Istri i Zagrebu oko 96 posto a u Bilogorskoj županiji 31 posto. Svega 19 posto stanovništva pije ispravnu vodu i zato je važno da je i u državnom proračunu predviđena izgradnja regionalnog vodovoda istočne Slavonije, navela je, među ostalim. Na kraju je naglasila da u ovakvom sustavu ne bi smjelo biti privatizacije nego samo koncesije.

Paziti na zagađivače

Ivo Lončar (neovisni) podržat će Strategiju. Daje vrlo jasne smjernice što i kako valja napraviti u toj gospodarskoj grani. No ne podržava da nam na bilo koji način zapadna razvijena Europa bude uzor na ovom području (inače podržava nastojanja da čim prije uđemo u euroatlantske integracije) jer su oni sve svoje vode uništili, zagađili trčeci za što većim profitima (tamo je nemoguće piti vodu iz slavine).

Treba imati u vidu da se pitka voda koristi u industriji i u poljoprivredi. Potonja je velik zagađivač voda i to treba riješiti tako da se pazi na odlaganje sredstava za zaštitu, na ispiranja itd. kako se ne bi zagađile vode, posebno podzemne, naveo je, među ostalim dodajući da je "za" izgradnju kanala Dunav-Sava koji će biti i na dobrobit proizvodnje hrane u tom dijelu Hrvatske.

Ivana Sućec-Trakoštanec (HDZ) je za to da se u Strategiji predvidi jednaka mogućnost svim stanovnicima Hrvatske doći do pitke vode, a to je jedinstven sustav financiranja (dosad šarolikost). Drago joj je da vodoopskrba postaje državni problem broj jedan i da se ne može prepustiti nekakvim lokalnim komunalnim poduzećima ili mogućnostima. Primjerice, Koprivničko-križevačka županija i Bjelovarska, koje su vrlo blizu gradu Zagrebu, imaju opskrbljenost vodom 30 posto.

Nakon donošenja Strategije trebalo bi pojednostaviti zakone i provedbene propise koji se odnose na pojedina područja u vezi s tim (otvaranje praonice itd.). Ako se uvodi ekonomska cijena (paziti na funkcioniranje gospodarstva) u Strategiji treba odrediti i ekonomsko ponašanje i propisati maksimalni mogući gubitak vode (dogovoriti je li to 15 posto).

U završnom osvrtu državni tajnik **Zdravko Krmek** istaknuo je da je rasprava o Strategiji provedena u 129 znanstvenih institucija i udruga, visokih škola, veleučilišta i instituta, poduzeća vezanih za vodno gospodarstvo. Velik dio primjedbi iz te rasprave ugrađen je u vodnogospodarsku osnovu. Naglasio je da mu je drago što je u raspravi posebno istaknuta zaštita od poplava. U zaštitu od poplava ulagalo se vrlo malo, od 2000. do 2002. godine uloženo je stotinjak milijuna kuna, dok je u 2003. i 2004. taj iznos udvostručen no opet nije puno toga napravljeno. I ove godine prvi put je Vlada donijela odluku o izgradnji nasipa na Muri, sada se gradi, i iduće godine to će područje biti zaštićeno od poplave.

Što se tiče plaćanja vodnog doprinosa za općine koje to nisu u mogućnosti to će napraviti Hrvatske vode ali, napomenuo je, u pojedinim općinama to je dodatni izvor prihoda jer se petpostotni iznos pokriva na teret Hrvatskih voda.

Hrvatski je sabor proveo raspravu u prvom čitanju i prihvatio Prijedlog vodnogospodarske osnove Hrvatske - Strategija upravljanja vodama (96 "za", jedan "suzdržan").

D.K.

ODGOVORI NA ZASTUPNIČKA PITANJA

ODMARALIŠTE ZA MLADEŽ

”Otok mladosti” udvostručio broj noćenja i ostvario dobit

Na zastupničko pitanje **Marije Lugarić (SDP), u vezi s provedbom Zaključka Vlade, od 3. veljače 2004. godine, o preuzimanju poslovnog udjela Grada Šibenika u društvu ”Otok Mladosti” d.o.o. na ime Republike Hrvatske, te statusom otoka Obonjana** -odgovorila je **Vlada RH.**

”U tijeku je realizacija navedenih zaključaka Vlade Republike Hrvatske, a pregovori između Vlade Republike Hrvatske i Grada Šibenika su u završnoj fazi.

Trgovačko društvo ”Otok Mladosti” d.o.o., Šibenik prvi put je u 2005. godini poslovalo s dobiti i dvostruko je povećalo broj noćenja.”

PODRUČJE POSEBNE DRŽAVNE SKRBI

Stambeno zbrinjavanje korisnika koji nemaju druge useljive imovine

Zastupnik u Hrvatskom saboru, **Nikola Vuljanić (HNS)**, postavio je zastupničko pitanje:

”Kada će Vlada, odnosno njen Središnji državni ured za upravljanje državnom imovinom, poduzeti korake i kakve konkretne, da se zaštiti državna imovina na područjima posebne državne skrbi, odnosno stanovi u vlasništvu Republike Hrvatske na tim područjima?”

Na navedeno zastupničko pitanje, **Vlada Republike Hrvatske** dala je sljedeći odgovor:

”Prema Zakonu o područjima posebne državne skrbi, državna imovina na područjima posebne državne skrbi koristi se za stambeno zbrinjavanje korisnika koji nemaju druge useljive imovine, a koje pravo utvrđuje Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka. Na temelju tog Zakona, Vlada Republike Hrvatske je donijela propis o prodaji nekretnina u državnom vlasništvu - Uredbu o uvjetima za kupnju obiteljske kuće ili stana u državnom vlasništvu na područjima posebne državne skrbi (Narodne novine, broj 48/2003), prema kojoj će se obavljati prodaja državne imovine koja je dana u najam korisnicima stambenog zbrinjavanja. Za osobe koje se stambeno zbrinjavaju na ovim područjima, što uključuje i bivše nositelje stanarskoga prava, predviđena je mogućnost stjecanja prava vlasništva na objektima, kućama ili stanovima u državnom vlasništvu, koji im se daju u najam s osnove stambenoga zbrinjavanja, i to po povlaštenim uvjetima.

Na područjima posebne državne skrbi postoji 15.985 stanova. Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka popisalo je većinu stanova i utvrdilo korisnike (u nekim područjima postupak revizije još je u tijeku). Od 1. siječnja 2006. godine Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka će korisnicima kojima je utvrdilo pravo na stambeno zbrinjavanje, privremeno dati ugovore o najmu i započeti naplatu najamnine, što se odnosi i na 161 stan u Vojniću, gdje je završena revizija korisnika stanova i utvrđeno pravo na stambeno zbrinjavanje, a do utvrđivanja titulara vlasništva nad tim stanovima, odnosno njihove uknjižbe.

Kako većina stanova na područjima posebne državne skrbi nije uknjižena kao državna, pokrenuti su svi potrebni postupci za prijenos te imovine i trenutno se intenzivno radi na uknjižbi stanova, u što su uključeni Hrvatski fond za privatizaciju, Državno odvjetništvo, Ministarstvo pravosuđa i Središnji državni ured za upravljanje državnom imovinom. Cilj postupka je prijenos tih stanova na Republiku Hrvatsku kako bi Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka moglo preuzeti potpuno upravljanje tim stambenim fondom na područjima posebne državne skrbi i započeti proces prodaje te imovine prema odredbama Zakona o područjima posebne državne skrbi. Za većinu stanova još nisu okončani postupci privatizacije i prijenosa na Hrvatski fond za privatizaciju, a kako bi prema članku 47. Zakona o privatizaciji ti stanovi bili uknjiženi kao vlasništvo Republike Hrvatske. Vlada Republike Hrvatske ističe da se radi o kompliciranom postupku koji traži potpunu suradnju svih uključenih državnih tijela i vlasnika stanova u stambenim zgradama, budući da je dio stanova u međuvremenu i privatiziran. Ovaj postupak je započeo još prije nekoliko godina, u vrijeme mandata prethodne Vlade, ali do danas nije okončan” - stoji na kraju odgovora.

PRAVA HRVATSKIH BRANITELJA

Povoljniji uvjeti za starosnu mirovinu

Na zastupničko pitanje **Antuna Kapraljevića (HNS), u vezi s donošenjem izmjena i dopuna Zakona o pravima**

hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji - odgovorila je **Vlada Republike Hrvatske**.

Člankom 13. Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji (Narodne novine, broj 174/2004), propisano je da hrvatski branitelj iz Domovinskog rata ostvaruje pravo na starosnu mirovinu pod uvjetom i na način propisan Zakonom o mirovinskom osiguranju, ako Zakonom o pravima hrvatskih branitelja iz Domo-

vinskog rata i članova njihovih obitelji nije drugačije određeno.

Opća ocjena je da su novim Zakonom o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji određeni povoljniji uvjeti za ostvarenje prava hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata na starosnu mirovinu u odnosu na uvjete koji su bili određeni ranijim Zakonom o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji. Međutim, odredbe novoga

Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji primjenjuju se od dana stupanja na snagu, to jest od 1. siječnja 2005. godine i Zakon nema odredbu o povratnom djelovanju.

U ovom trenutku nisu u pripremi izmjene i dopune Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji.”

M. M.

**izvješća
HRVATSKOGA
SABORA**

GLAVNA I ODGOVORNA UREDNICA:
Ružica Šimunović

OSNIVAČ I IZDAVAČ: Hrvatski sabor, 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6
REDAKCIJA: Ivana Čerkez, Ana Favro, Mirjana Kozar, Marija Krakić (zamjenica glavne i odgovorne urednice), Đurda Krmpotić, Marta Micek, Jasenka Šarlija, Sanja Šurina i Vjekoslav Žugaj

GRAFIČKO - TEHNIČKI UREDNIK: Ivo Rada

TAJNICA REDAKCIJE: Gordana Petrović

ADRESA REDAKCIJE: 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6

tel: 01/4569-722

fax: 01/6303-018

Web: <http://www.sabor.hr>

E-mail: sabor@sabor.hr

POŠTARINA: plaćena u pošti 10000 Zagreb

PRETPLATA NA ŽIRO-RAČUN BR: 2390001-1100016162

Hrvatski sabor, 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6

TISAK: Tiskara Hrvatskoga sabora